

Σουζάννα-Μαρία Νικολάου
Ασημίνα Βασιτίση
Νταίζη-Μαργαρίτα Δανηλίδου
Βασιλική Πασχαλιώρη

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

ΣΤ΄ Δημοτικού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σουζάννα-Μαρία Νικολάου Ασημίνα Βασιίση Νταίζη-Μαργαρίτα Δανιηλίδου Βασιλική Πασχαλιώρη

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΕΡΓΟΥ

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ Σουζάννα-Μαρία Νικολάου, Λέκτορας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Ασημίνα Βασιτίση, Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης
Νταίζη-Μαργαρίτα Δανιηλίδου, Σχολική Σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης
Βασιλική Πασαλιώρη, Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης
Η συγγραφική ομάδα συνεργάστηκε με την κ. **Χαρίκλεια Μποζώνη**,
Εκπαιδευτικό Α/θμιας Εκπαίδευσης, κατά τη διάρκεια της συγγραφής
του βιβλίου.

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ Ελένη Καρατζιά-Σταυλιώτη, Επικ. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών
Σταμάτης Βούλγαρης, Σχολικός Σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης
Αθανάσιος Παννίκας, Σχολικός Σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Σπύρος Γούσης, Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Μαρία Αλιφεροπούλου, Φιλολόγος

**ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ
ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ** Αλεξάνδρα Χ. Κουλουμπαρίση, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
(2006-2008)
Αρετή Καραθανάση, τ. Μόνιμη Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
(2003-2006)

**ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ** Ασπασία Οικονόμου, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης (2005-2008)
Ουρανία Πρεσβέλου-Ακτύπη, τ. Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
(2004-2005)
Μαρία Παπαχρήστου, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης (2003-2004)

ΕΞΩΦΥΛΛΟ Σπύρος Γούσης, Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - MULTIMEDIA A.E.**

Γ' Κ.Π.Σ./ΕΠΕΑΕΚ II/Ενέργεια 2.2.1/Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση
το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

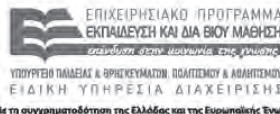
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	4
1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Το άτομο και η κοινωνία	
Ενότητα Α΄: Η Οικογένεια	7
Κεφάλαιο 1ο: Η οικογένεια, τα μέλη της και οι μεταξύ τους σχέσεις	8
Κεφάλαιο 2ο: Ρόλοι, δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών της οικογένειας	10
Κεφάλαιο 3ο: Δυσκολίες που αντιμετωπίζει η οικογένεια	14
Ενότητα Β΄: Το Εκπαιδευτικό Σύστημα	16
Κεφάλαιο 1ο: Το εκπαιδευτικό σύστημα και το σχολείο	17
Κεφάλαιο 2ο: Ένα σχολείο για όλους.....	21
Ενότητα Γ΄: Η Εκκλησία	23
Κεφάλαιο 1ο: Η Εκκλησία της Ελλάδος.....	24
Κεφάλαιο 2ο: Άλλα θρησκευόμενα στην Ελλάδα.....	26
Ενότητα Δ΄: Οργάνωση κοινωνικής και πολιτικής ζωής	28
Κεφάλαιο 1ο: Οι Δήμοι στην Ελλάδα.....	29
Κεφάλαιο 2ο: Οργάνωση – Διοίκηση των Δήμων.....	31
Κεφάλαιο 3ο: Οι εκλογές στον Δήμο.....	33
Κεφάλαιο 4ο: Η οικονομική οργάνωση των Δήμων	35
Κεφάλαιο 5ο: Οργανωμένες ομάδες - Σύλλογοι.....	38
2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Το άτομο και η πολιτεία	
Ενότητα Α΄: Κράτος και πολίτευμα	41
Κεφάλαιο 1ο: Το Κράτος.....	42
Κεφάλαιο 2ο: Το πολίτευμα και οι μορφές του	43
Κεφάλαιο 3ο: Το Δημοκρατικό Πολίτευμα	45
Κεφάλαιο 4ο: Οι λειτουργίες της κρατικής εξουσίας.....	48
Κεφάλαιο 5ο: Το ελληνικό Σύνταγμα	51
Ενότητα Β΄: Κράτος και πολίτης	53
Κεφάλαιο 1ο: Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πολίτη.....	54
Κεφάλαιο 2ο: Πνευματικά δικαιώματα	57
Κεφάλαιο 3ο: Πολιτική άμυνα και Πολιτική προστασία.....	58
Κεφάλαιο 4ο: Η ενημέρωση του πολίτη	61
3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Το άτομο και η Ευρωπαϊκή Ένωση	
Ενότητα Α΄: Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ελλάδα	64
Κεφάλαιο 1ο: Η Ευρωπαϊκή Ένωση: όργανα και λειτουργίες της.....	65
Κεφάλαιο 2ο: Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση	69
Κεφάλαιο 3ο: Σχέσεις μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης	70
Ενότητα Β΄: Οι Ευρωπαίοι Πολίτες	73
Κεφάλαιο 1ο: Λαοί και πολιτισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	74
Κεφάλαιο 2ο: Δικαιώματα και υποχρεώσεις των Ευρωπαίων Πολιτών	76
4η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Το άτομο και η Διεθνής Κοινότητα	
Ενότητα Α΄: Διεθνείς Οργανισμοί και Οργανώσεις	80
Κεφάλαιο 1ο: Παγκόσμια προβλήματα	81
Κεφάλαιο 2ο: Ο ρόλος των Διεθνών Οργανισμών	83
Ενότητα Β΄: Τα ανθρώπινα δικαιώματα	88
Κεφάλαιο 1ο: Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	89
Κεφάλαιο 2ο: Τα δικαιώματα του παιδιού.....	93

Πρόλογος

Τεια χαρά! Είμαι ο Δικαιοπόλις!
Μπορεί να εας φαίνεται περίεργο
το όνομά μου, αλλά ήταν η αφορμή
για να αρχίσω να εξερευνώ τον
κόσμο της Κοινωνικής και
Πολιτικής Αγωγής. Τι λέτε; Θα με
ακολουθήσετε στο ταξίδι μου;

Τεια εας! Το όνομά μου είναι
Ειρήνη. Εγώ και ο Δικαιοπόλις
είμαστε φίλοι.
Μαζί θα κάνουμε αυτό
το ταξίδι! Παιδιά ελάτε!!!

Ο Δικαιοπόλις είναι ήρωας του έργου «Αχαρνής» του Αριστοφάνη. Στο έργο αυτό ο Δικαιοπόλις υπερασπίζεται την ειρήνη στη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών. Δεν πειθεί, όμως, τους Αθηναίους συμπολίτες του να ακολουθήσουν το παράδειγμά του κι έτσι μόνος του αποφασίζει να κλείσει ειρήνη για εκείνον και για την οικογένειά του. Με τον τρόπο του αποδεικνύει τα αγαθά της ειρήνης και διακωμωδεί τη φιλοπόλεμη μερίδα του αθηναϊκού λαού της εποχής εκείνης. Με ευφυή τρόπο ο Αριστοφάνης επέλεξε για τον ήρωά του το όνομα Δικαιοπόλις από τις λέξεις: Δίκαιο+ Πόλις. Από τη μια μεριά, έχουμε την «πόλη», που είναι ο χώρος μέσα στον οποίο οι άνθρωποι ζουν, δραστηριοποιούνται και συνήθως μοιράζονται παρόμοιο τρόπο ζωής και ίσως κοινούς στόχους. Από την άλλη, το «δίκαιο» που σχετίζεται με τους κανόνες με βάση τους οποίους οργανώνεται η ζωή των ανθρώπων με στόχο την αρμονική συνύπαρξή τους και την πρόοδό τους.

Η Ειρήνη πήρε το όνομά της από την ομώνυμη κωμωδία του Αριστοφάνη. Το έργο αυτό αναφέρεται στη σύναψη ειρήνης μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών και παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με τους «Αχαρνής», αφού εκφράζει τον πόθο των πολιτών για ειρήνη. Η Ειρήνη είναι θεά, την οποία έχει φυλακίσει ο Πόλεμος σε βαθιά σπηλιά. Ο Τρυγαίος, ήρωας του έργου, προσκαλεί τον λαό να την ελευθερώσουν. Τρέχουν όλοι με προθυμία και τελικά κατορθώνουν να τη σώσουν.

Γνωριμία με τα σύμβολα του βιβλίου

Όπου βλέπεις...	σημαίνει:	Όπου βλέπεις...	σημαίνει:
	Συζητάμε στην τάξη		Λέμε τη γνώμη μας
	Διαβάζουμε		Ερευνούμε

Φωτογραφίες που χρησιμοποιήθηκαν ανά κεφάλαιο

1η Θεματική ενότητα

Ενότητα Α΄: Κεφ. 2: φωτ. 2.1 Ευρωπαϊκή Ένωση, φωτ. 2.2 υλικό της συγγραφικής ομάδας, φωτ. 2.3 Unicef, φωτ. 2.4 υλικό της συγγραφικής ομάδας

Ενότητα Γ΄: Κεφ. 1: φωτ. 1.1 Θρησκευτικά Δ΄ τάξης Δημοτικού σχολείου ΟΕΔΒ, φωτ. 1.2 υλικό συγγραφικής ομάδας

Κεφ. 2: φωτ. 2.1, 2.2 Μελέτη Περιβάλλοντος Β΄ τάξης Δημοτικού σχολείου ΟΕΔΒ, φωτ. 2.3 υλικό της συγγραφικής ομάδας

Ενότητα Δ΄: Κεφ. 1: φωτ. 1.1 Νομαρχία Θεσπρωτίας
Κεφ. 2: φωτ. 2.1 υλικό της συγγραφικής ομάδας
Κεφ. 4: φωτ. 4.1, 4.2 Περιοδικό «ΕΛΟΥΝΤΑ»

2η Θεματική ενότητα

Ενότητα Α΄: Κεφ. 1: φωτ. 1.1 Γεωγραφία Ε΄τάξης Δημοτικού σχολείου ΟΕΔΒ
Κεφ. 4: φωτ. 4.1 Ευρωπαϊκή Ένωση, φωτ. 4.2 Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ τάξης Γυμνασίου ΟΕΔΒ

Κεφ. 5: φωτ. 5.1, 5.2 Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τομ. ΙΓ΄, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978

Ενότητα Β΄: Κεφ. 3: φωτ. 3.1, 3.2 Unicef, φωτ. 3.3 Ευρωπαϊκή Ένωση, φωτ. 3.4 Ελευθεροτυπία

3η Θεματική ενότητα

Όλο το φωτογραφικό υλικό της ενότητας προέρχεται από έντυπο υλικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4η Θεματική ενότητα

Ενότητα Α΄: Κεφ. 1: φωτ. 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 UNICEF, φωτ. 1.6, 1.7 Greenpeace, Διεθνής Αμνηστία, 1.8 Ελευθεροτυπία

Κεφ. 2: φωτ. 2.1, 2.2, 2.3 Unicef

Ενότητα Β΄: Κεφ. 1: φωτ. 1.1 Focus, Greenpeace, 1.2 Διεθνής Αμνηστία, 1.3, 1.4 Το Βήμα, National Geographic 2006

Κεφ. 2: φωτ. 1.1 Ευρωπαϊκή Ένωση

Όλο το υπόλοιπο υλικό προέρχεται από τους αρμόδιους φορείς, όπου γίνεται αναφορά, ή δημόσιες υπηρεσίες (Υπουργεία, Βουλή κ.τ.λ.) και τους ευχαριστούμε πολύ για τη συνεισφορά τους.

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Το άτομο και η κοινωνία

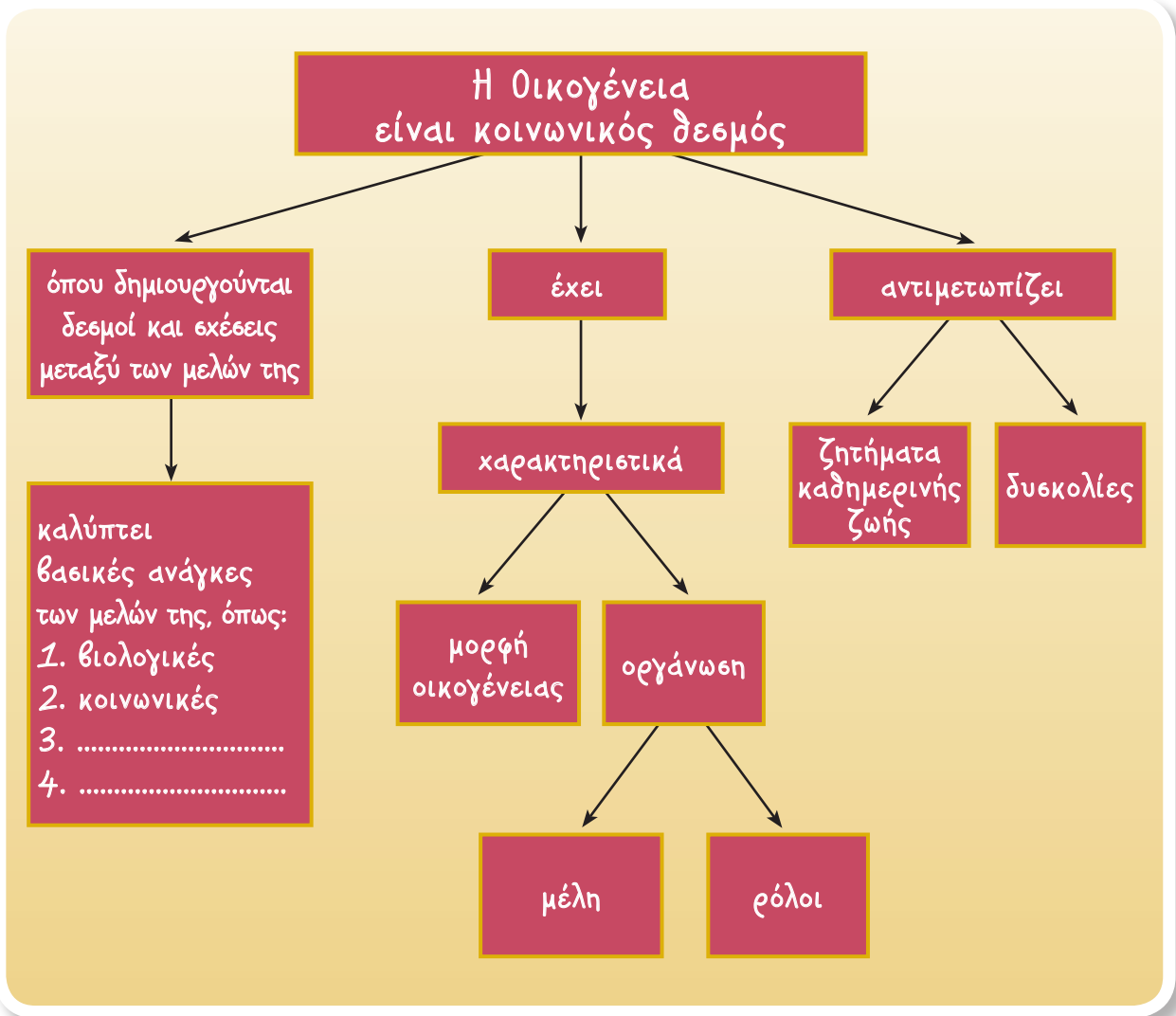
Συζητώντας
θα μάθουμε
για τα παρακάτω
θέματα:

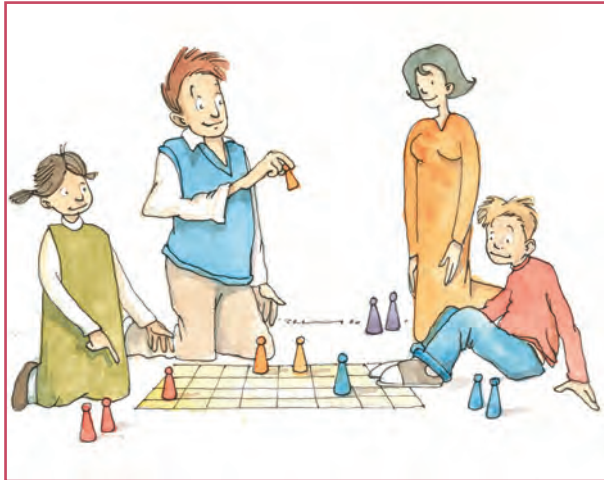
- α. Την οικογένεια
- β. Το σχολείο και το εκπαιδευτικό μας σύστημα
- γ. Την Εκκλησία
- δ. Την οργάνωση της κοινωνικής-πολιτικής ζωής

Ενότητα Α΄

Η οικογένεια

Η οικογένεια, τα μέλη της και οι μεταξύ τους σχέσεις

- ♦ Παρατηρούμε τα σκίτσα και σχολιάζουμε τις δραστηριότητες, στις οποίες μπορεί να συμμετέχουν όλα τα μέλη της οικογένειας.

Η **οικογένεια** είναι μια κοινωνική ομάδα που αποτελείται συνήθως από τους γονείς και το παιδί ή τα παιδιά που ανατρέφουν. Τα άτομα αυτά αποτελούν τα **μέλη** της οικογένειας και αναπτύσσουν μεταξύ τους **σχέσεις αγάπης, φροντίδας και αλληλοβοήθειας**. Οι γονείς δεν φροντίζουν να καλύπτουν μόνο τις πρωταρχικές – βιολογικές ανάγκες των παιδιών τους, όπως τα ρούχα, την τροφή και τη στέγη. Φροντίζουν και για τις **συναισθηματικές, πνευματικές και κοινωνικές** τους ανάγκες. Οι γονείς προσφέρουν αγάπη, προστασία, ασφάλεια στα παιδιά τους, προσπαθούν να τα κατανοήσουν και να τα βοηθήσουν να λύσουν τα προβλήματά τους. Επίσης, μεριμνούν για την εκπαίδευσή τους, τα βοηθούν να ενταχθούν στην κοινωνία και να γίνουν ανεξάρτητα άτομα και χρήσιμοι πολίτες.

Η οικογένεια αποκτά επίσημη μορφή με τον γάμο, θρησκευτικό ή πολιτικό. Η πολιτεία έχει θεσπίσει ένα σύνολο νόμων, το Οικογενειακό Δίκαιο, που αναφέρονται στον γάμο και την οικογένεια.

- ✓ Ποιες νομίζεις ότι είναι οι ανάγκες σου;
- ✓ Με ποιον τρόπο αυτές ικανοποιούνται μέσα στην οικογένεια;

- ♦ Δίνουμε παραδείγματα σχέσεων των μελών της οικογένειας:

1. Τα Χριστούγεννα συγκεντρώνεται η οικογένεια και όλοι μαζί ζουν τις παραδόσεις των ημερών και ανταλλάσσουν ευχές και δώρα.
2.
3.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Μετά από ένα ατύχημα, ο Αντρέας έσπασε το πόδι του. Πρέπει να μείνει στο κρεβάτι για αρκετό καιρό. Όλοι στο σπίτι τού συμπαραστέκονται.

Η μητέρα βρίσκεται όσο περισσότερο μπορεί κοντά του και τον βοηθάει σε ό,τι χρειάζεται.

Ο πατέρας

Ο Ιωάννα, η μεγάλη του αδερφή,

Η γιαγιά ήρθε να μείνει μαζί τους για να

- ❖ Συμπληρώνουμε τις προτάσεις.
- ❖ Μοιραζόμαστε τους ρόλους και παίζουμε το σενάριο.
- ❖ Συζητάμε δικές μας εμπειρίες αναφέροντας περιπτώσεις, όπου η οικογένεια ενωμένη αντιμετώπισε ένα πρόβλημα.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Η οικογένεια είναι η πρώτη και η πιο βασική κοινωνική ομάδα, στην οποία συμμετέχει ο άνθρωπος από τη γέννησή του.

*Στο πλαίσιο των οικογενειακών σχέσεων, κάθε άτομο δεν καλύπτει μόνο τις πρωταρχικές του ανάγκες, αλλά μαθαίνει να **συνυπάσχει** και να **συνεργάζεται** με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας και να εντάσσεται ομαλά στην κοινωνία.*

Οι γονείς έχουν κυρίως την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της οικογένειας.

Τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συμβάλουν κι αυτά με τις ενέργειές τους, στην ομαλή καθημερινή οικογενειακή ζωή.

Ρόλοι, δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών της οικογένειας

φωτ. 2.1 Πυρηνική οικογένεια

φωτ. 2.2 Πολύτεκνη οικογένεια

φωτ. 2.3 Μονογονεϊκή οικογένεια

φωτ. 2.4 Πολύτεκνη και Διευρυμένη οικογένεια

- ❖ Με ποια από τις παραπάνω οικογένειες μοιάζει η δική σου;
- ❖ Ποια κοινά χαρακτηριστικά και ποιες διαφορές μπορούμε να διακρίνουμε ανάμεσα στις οικογένειες που εικονίζονται;

Α. Η μορφή της οικογένειας

Η οικογένεια αποκτά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ανάλογα με το κοινωνικό περιβάλλον, τις οικονομικές δυνατότητες, την παράδοση, τον πολιτισμό και τον τρόπο ζωής. Το βασικότερο χαρακτηριστικό είναι η μορφή της. Παλαιότερα, η πιο διαδεδομένη μορφή οικογένειας ήταν η *διευρυμένη*, στην οποία μαζί με τους γονείς και τα παιδιά ζούσαν ο παππούς και η γιαγιά. Στις σύγχρονες κοινωνίες, η πιο συνηθισμένη μορφή

οικογένειας είναι η **πυρηνική** που αποτελείται από τους γονείς και τα παιδιά. Η οικογένεια μπορεί να είναι επίσης **πολύτεκνη** (με πολλά παιδιά), **μονογονεϊκή** (τα παιδιά ζουν με τον ένα γονέα).

- ❖ Είπαμε ότι στην εποχή μας η πιο συνηθισμένη μορφή οικογένειας είναι η πυρηνική. Γιατί νομίζεις ότι συμβαίνει αυτό;

Β. Ρόλοι και οργάνωση

Για να λειτουργήσει ομαλά μια οικογένεια, τα μέλη της υιοθετούν και μοιράζονται διαφορετικούς ρόλους και τρόπους συμπεριφοράς. Οι γονείς φροντίζουν τα παιδιά τους και προσπαθούν να καλύψουν τις ανάγκες τους. Τα παιδιά με τη σειρά τους, φέρονται με σεβασμό και αγάπη στους γονείς τους, αναγνωρίζουν τις προσπάθειές τους και τους βοηθούν όσο και όπου μπορούν. Τα μέλη της οικογένειας έχουν και άλλους ρόλους στη ζωή τους. Οι γονείς μπορεί να είναι ταυτόχρονα και εργαζόμενοι, μέλη συλλόγων κ.ά. Τα παιδιά είναι μαθητές και παράλληλα μπορεί να αποτελούν μέλη αθλητικών ομάδων κ.ά.

Και πώς γνωρίζει το κάθε μέλος της οικογένειας τι πρέπει να κάνει;

Πριν από αρκετές δεκαετίες, οι άνδρες του επιτίου είχαν τον πρώτο λόγο. Ο μεγαλύτερος σε ηλικία άνδρας (π.χ. παππούς, πατέρας) αποφάιζε για όλα στο σπίτι. Οι γυναίκες συνήθως ασχολούνταν με τις εργασίες του επιτίου.

- ✓ Σε ποια μορφή οικογένειας αναφέρεται ο Δικαιόπολις; Ποιοι είναι οι ρόλοι των μελών στην οικογένεια που μας περιγράφει;
- ✓ Νομίζεις ότι ισχύει το ίδιο και σήμερα για τα μέλη της οικογένειας;

- ♦ Στον παρακάτω πίνακα συμπληρώνω τα μέλη της οικογένειάς μου και ορισμένες από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τους ρόλους, τους οποίους μπορεί να έχει ο κάθε ένας. Για παράδειγμα: Εγώ διαβάζω, παρακολουθώ τα μαθήματά μου κτλ., η μητέρα φροντίζει για τις καθημερινές ανάγκες κτλ.

Εγώ
διαβάζω				

Γ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Αν τηρούμε κάποιους κανόνες, η οικογενειακή ζωή μπορεί να είναι αρμονική.

Θα πρέπει όμως τα μέλη της οικογένειας να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

❖ Συζητάμε για τους κανόνες που είναι απαραίτητοι σε μια οικογένεια, ώστε να λειτουργεί αρμονικά.

Για να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία της οικογένειας, τα μέλη της πρέπει να τηρούν συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς. Οι κανόνες ρυθμίζουν συνήθως αυτά που πρέπει να κάνει ή να αποφεύγει το κάθε μέλος της οικογένειας. Μέσα στην οικογένεια, τα μέλη της έχουν δικαιώματα, αλλά παράλληλα και υποχρεώσεις. Για παράδειγμα, πρέπει να κάνω ησυχία, όταν διαβάζει ο αδερφός μου. Είναι υποχρέωση για μένα, αλλά ικανοποιεί και το δικαίωμα του αδερφού μου να διαβάζει με ησυχία.

- ♦ Χωριζόμαστε σε ομάδες και καταγράφουμε κάποια από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουμε εμείς ως μέλη της οικογένειάς μας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Έχω δικαίωμα να διαβάζω με ησυχία στο δωμάτιό μου.

Έχω δικαίωμα να παίζω, όταν τελειώσω τα μαθήματά μου.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Έχω υποχρέωση να κάνω ησυχία, όταν κοιμάται κάποιο μέλος της οικογένειάς μου.

Έχω υποχρέωση να μη δημιουργώ προβλήματα, αν οι γονείς μου δεν έχουν χρόνο ή δεν μπορούν να ικανοποιήσουν μια επιθυμία μου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σε μια οικογένεια ζουν ο πατέρας, η μητέρα και τα δυο παιδιά, ο Γιώργος και η Χριστίνα. Οι γονείς έχουν επιστρέψει από τη δουλειά τους και είναι πολύ κουρασμένοι. Τα παιδιά φωνάζουν, μαλώνουν και

- ❖ Συζητάμε και συμπληρώνουμε το σενάριο (τι γίνεται μετά;)
- ❖ Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε παρόμοιες καταστάσεις;
- ❖ Μοιραζόμαστε τους ρόλους και παίζουμε το σενάριο.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΤΙΑ...

Χαρακτηριστικό στοιχείο της οικογένειας είναι η μορφή της. Υπάρχουν διαφορετικές μορφές οικογένειας ανάλογα με τον αριθμό των μελών της, τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, την παράδοση ενός τόπου, τα ήθη και τα έθιμα. Στη σημερινή εποχή, η πιο συνηθισμένη μορφή οικογένειας είναι η πυρηνική.

Απαραίτητο στοιχείο για την ομαλή λειτουργία της οικογένειας είναι η οργάνωσή της. Τα μέλη της αναλαμβάνουν ρόλους, από τους οποίους προκύπτει και η συμπεριφορά τους. Στην ομαλή λειτουργία της οικογένειας συντελούν και οι κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να τηρούν τα μέλη της.

Δυσκολίες που αντιμετωπίζει η οικογένεια

Παρατηρούμε τα σκίτσα και συζητάμε όλοι μαζί:

- ❖ Ποιες δυσκολίες μπορεί να έχει μια οικογένεια;
- ❖ Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν τέτοιες δυσκολίες;

Συχνά η οικογένεια αντιμετωπίζει δυσκολίες και συγκρούσεις που προκαλούνται από διάφορους παράγοντες είτε εσωτερικούς, όπως η έλλειψη επικοινωνίας μεταξύ των μελών ή κάποιο σοβαρό πρόβλημα υγείας, είτε εξωτερικούς, όπως η ανεργία των γονέων, η αδυναμία ένταξης στην τοπική κοινωνία ή μια ξαφνική καταστροφή.

Οι περισσότερες δυσκολίες μπορούν να αντιμετωπίζονται από την οικογένεια, όταν όλα τα μέλη της είναι **ενωμένα**, δείχνουν **διάθεση για συνεργασία**, **συζητούν μεταξύ τους**, προσπαθούν **να κατανοήσουν και να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον**.

Όταν πρόκειται για προβλήματα που οφείλονται σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως η ανεργία ή τα οικονομικά προβλήματα, είναι απαραίτητη η υποστήριξη της οικογένειας από το κράτος με μέτρα πρόνοιας.

❖ Ο Γιάννης είναι 12 ετών. Τελευταία είναι πολύ νευρικός και μιλάει απότομα στους γονείς του. Η οικογένειά του προβληματίζεται και αναρωτιέται τι του συμβαίνει. Συζητάμε και καταγράφουμε δυσκολίες που μπορεί να δημιουργηθούν στις σχέσεις των μελών της οικογένειας εξαιτίας της συμπεριφοράς του.

- ◆ Με τη Μαρία την αδερφή του
- ◆ Με τον Κώστα τον μεγαλύτερό του αδερφό
- ◆ Ο μπαμπάς
- ◆ Η μαμά

Πολλές φορές, όμως, οι **δυσκολίες** μέσα στην οικογένεια είναι σοβαρές και οδηγούν σε συνεχείς καβγάδες μεταξύ των μελών, συγκρούσεις, βία ή και διαζύγιο. Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων και την προστασία των μελών της οικογένειας, υπάρχουν φορείς και υπηρεσίες, όπως είναι οι **οικογενειακοί σύμβουλοι** ή τα **συμβουλευτικά κέντρα στήριξης της οικογένειας**. Σε αυτά μπορούν να απευθυνθούν τα μέλη της οικογένειας προκειμένου να βοηθηθούν. Όταν όμως η αντιμετώπιση των εσωτερικών προβλημάτων είναι αδύνατη, τότε αναζητείται λύση με βάση τους νόμους που έχει θεσπίσει η πολιτεία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Οι γονείς της Ελένης εργάζονταν σε ένα εργοστάσιο, το οποίο έκλεισε. Εδώ και δύο μήνες ο πατέρας της ψάχνει για δουλειά και η μητέρα της προσπαθεί να βοηθήσει δουλεύοντας περιστασιακά. Η Ελένη έχει κι έναν μεγαλύτερο αδερφό, τον Θανάση, 17 ετών.

- ✓ Συζητάμε τρόπους με τους οποίους η οικογένεια της Ελένης μπορεί να αντιμετωπίσει τη συγκεκριμένη κατάσταση.
 - ♦ Ποιες είναι οι δυσκολίες που θα αντιμετωπίσει η οικογένεια της Ελένης;
 - ♦ Πού μπορεί να απευθυνθεί για να ζητήσει βοήθεια;

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Στην οικογένεια πολλές φορές δημιουργούνται δυσκολίες, που μπορεί να οφείλονται σε εσωτερικούς παράγοντες, όπως η έλλειψη επικοινωνίας των μελών ή σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως η ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα. Κάποιες εσωτερικές δυσκολίες είναι δυνατόν να ξεπεραστούν με **κατανόηση, συζήτηση, αλληλοβοήθεια και συνεργασία των μελών**. Σε περιπτώσεις που οι δυσκολίες είναι αδύνατο να επιλυθούν μέσα στην οικογένεια, τα μέλη της μπορούν να απευθυνθούν στις κοινωνικές υπηρεσίες, που υπάρχουν γι' αυτό τον σκοπό.

Ανακεφαλαίωση

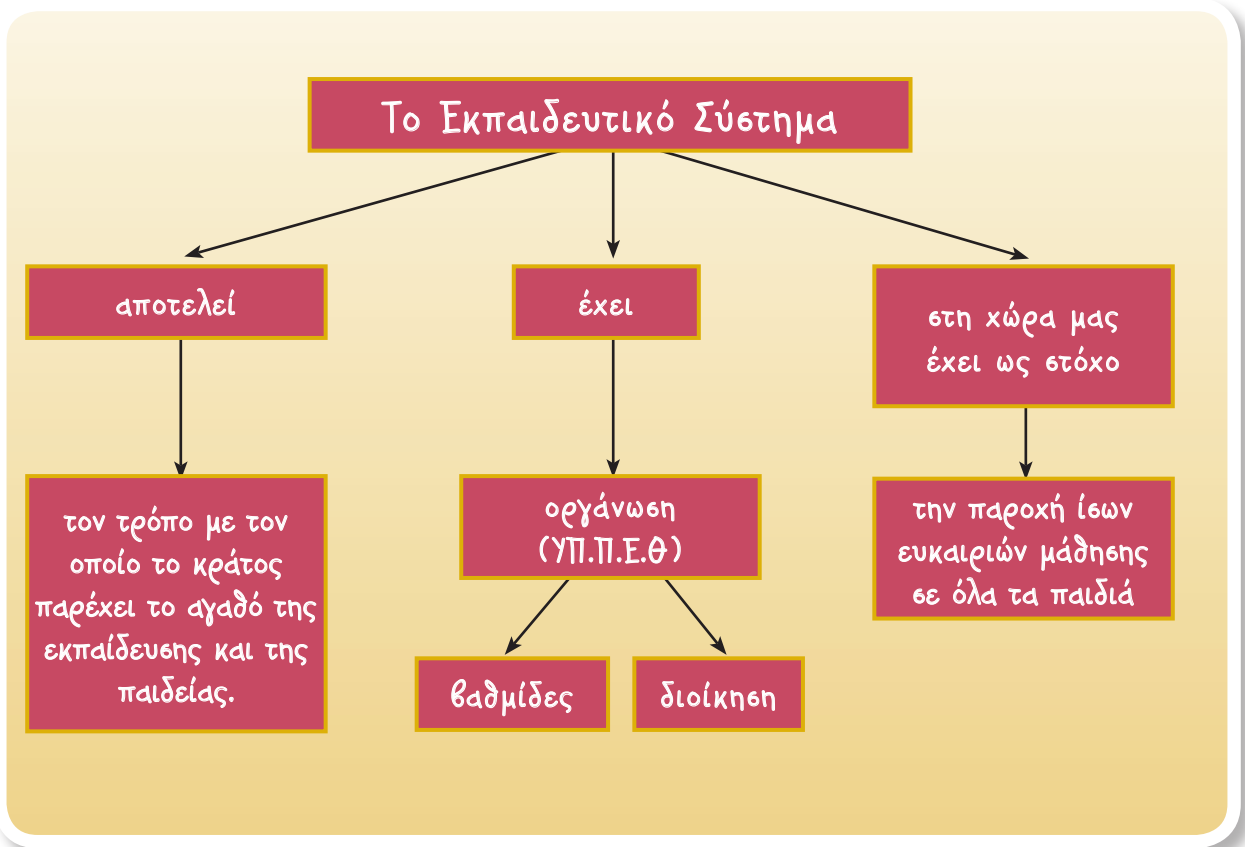
Η οικογένεια είναι η πρώτη και πιο βασική ομάδα, μέσα στην οποία γεννιέται και μεγαλώνει ο άνθρωπος. Μέσα στην οικογένεια τα μέλη της ικανοποιούν τις βασικές τους ανάγκες και ευχρόνως μαθαίνουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται.

Χαρακτηριστικό της οικογένειας είναι η μορφή της. Στη σημερινή εποχή, η πιο συνηθισμένη μορφή οικογένειας είναι η πυρηνική.

Για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία της οικογένειας, κάθε μέλος της αναλαμβάνει ρόλους και ακολουθεί κανόνες συμπεριφοράς, οι οποίοι ορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του.

Πολλές φορές, η οικογένεια αντιμετωπίζει δυσκολίες, οι οποίες μπορεί να οφείλονται σε εσωτερικούς ή εξωτερικούς παράγοντες. Όταν οι δυσκολίες δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν από την ίδια την οικογένεια, τότε τα μέλη της απευθύνονται στις κοινωνικές υπηρεσίες ή αναζητείται λύση με βάση τους νόμους που έχει θεσπίσει η πολιτεία.

Ενότητα Β΄ Το Εκπαιδευτικό Σύστημα

Το εκπαιδευτικό σύστημα και το σχολείο

Συζητάμε όλοι μαζί:

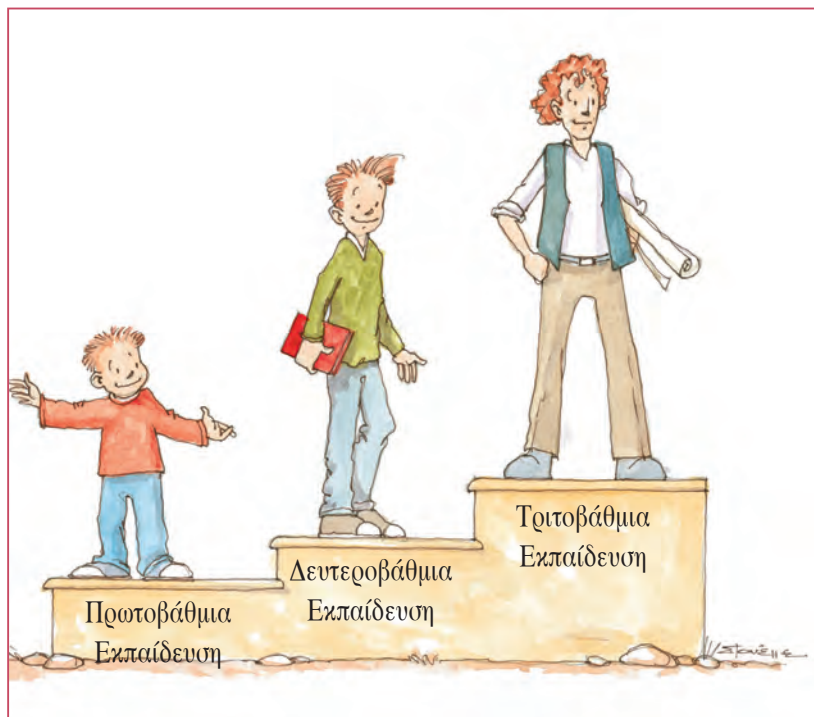
- ❖ Σε τι μας ωφελεί το σχολείο;
- ❖ Γνωρίζουμε παιδιά που δεν πηγαίνουν σχολείο; Αναρωτιόμαστε γιατί δεν πηγαίνουν.

Η εκπαίδευση είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό αγαθό για τον άνθρωπο. Καθώς οι κοινωνίες αλλάζουν, αλλάζει και ο τρόπος με τον οποίο η εκπαίδευση προσφέρεται στους ανθρώπους. Στη σημερινή εποχή, τα κράτη οργανώνουν τα εκπαιδευτικά τους συστήματα προκειμένου να εξασφαλίσουν σε όλα τα παιδιά το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Στο σχολείο το παιδί αποκτά με συστηματικό τρόπο γνώσεις, δεξιότητες και αξίες, δηλαδή **μόρφωση και παιδεία**.

Στη χώρα μας, η οργάνωση της εκπαίδευσης και ο τρόπος λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελούν ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Π.Ε.Θ.).

Σύμφωνα με τον νόμο, η υποχρεωτική φοίτηση διαρκεί **δέκα έτη** και περιλαμβάνει το **Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό και το Γυμνάσιο**. Ο μαθητής μπορεί να συνεχίσει στο **Λύκειο** ή σε κάποια άλλη Σχολή. Όποιος επιθυμεί, μετά το Λύκειο μπορεί να πάει στο **Πανεπιστήμιο** (Α.Ε.Ι.) ή σε άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα (Α.Τ.Ε.Ι. ή Ι.Ε.Κ.). Η πολιτεία οφείλει να βοηθήσει τα παιδιά να φοιτήσουν στο σχολείο, γι' αυτό και η εκπαίδευση εκτός από **υποχρεωτική** είναι και **δωρεάν**.

Οι βαθμίδες της εκπαίδευσης είναι:

- α. **Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**, που περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο
- β. **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**, που περιλαμβάνει το Γυμνάσιο, το Γενικό Λύκειο και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.) και
- γ. **Τριτοβάθμια Εκπαίδευση**, που περιλαμβάνει το Πανεπιστήμιο – Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.).

❖ Γιατί νομίζετε ότι η ελληνική πολιτεία καθιέρωσε τη δεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση (5-15 ετών);

Δεν έχουν όλες οι χώρες δεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Ας διαβάσουμε τις πληροφορίες που μας έστειλαν τα παιδιά από διάφορες χώρες του κόσμου, σχετικά με τα εκπαιδευτικά τους ευετήματα!

Ρατζήφ από την Ινδία: Στη χώρα μου η εκπαίδευση είναι δωρεάν και **υποχρεωτική** για **οκτώ** χρόνια (από τα 6 ως τα 14 χρόνια μας). Χωρίζεται σε **πρωτοβάθμια** (6-11 ετών) και **μέση** εκπαίδευση (11-14 ετών). Όμως, πολλά παιδιά στην πατρίδα μου, κυρίως από φτωχές οικογένειες, δεν πηγαίνουν σχολείο, γιατί μόλις μεγαλώσουν λίγο χρειάζεται να δουλέψουν. Μετά την πρωτοβάθμια και τη μέση εκπαίδευση, υπάρχει η **δευτεροβάθμια εκπαίδευση** και έπειτα μπορούμε να συνεχίσουμε τις σπουδές μας ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες που έχουμε.

Μπριγκίτε από τη Γερμανία: Στην πατρίδα μου, η **υποχρεωτική** εκπαίδευση διαρκεί **δώδεκα** χρόνια. Το **Νηπιαγωγείο** είναι προαιρετικό. Στη συνέχεια, φοιτούμε στο **δημοτικό** υποχρεωτικά για τέσσερα χρόνια. Συνεχίζουμε στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου μπορούμε να εγγραφούμε σε έναν από τους τρεις τύπους σχολείων, **Γυμνάσιο** (Gymnasium), **Πρακτικό Σχολείο** (Realschule) ή **Γενικό Σχολείο** (Hauptschule). Τελειώνοντας έτσι την υποχρεωτική εκπαίδευση, μπορούμε είτε να εκπαιδευτούμε και να ασκηθούμε σε ένα επάγγελμα που μας ενδιαφέρει, είτε να συνεχίσουμε τις σπουδές μας στο πανεπιστήμιο.

Μπιλ από τις Η.Π.Α.: Στις Η.Π.Α., η **υποχρεωτική** εκπαίδευση είναι **δωδεκάχρονη**. Το **Νηπιαγωγείο** δεν είναι υποχρεωτικό, αλλά μπορούμε να γραφτούμε σε αυτό από τα πέντε μας χρόνια. Στη συνέχεια, ακολουθούν έξι χρόνια στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στο **Δημοτικό** σχολείο (elementary school) και έξι χρόνια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο **Γυμνάσιο** (junior high school) και το **Λύκειο** (senior high school). Τέλος, μπορούμε να πάμε σε κάποιο κολέγιο ή πανεπιστήμιο, για να συνεχίσουμε τις σπουδές μας σε ό,τι μας ενδιαφέρει.

Κώστας από την Ελλάδα: Στη χώρα μου, η **υποχρεωτική** εκπαίδευση διαρκεί **δέκα** χρόνια. Το **Νηπιαγωγείο** είναι υποχρεωτικό και γραφόμαστε σε αυτό από τα πέντε μας χρόνια. Στη συνέχεια φοιτούμε έξι χρόνια στο **Δημοτικό** και τρία χρόνια στο **Γυμνάσιο**. Τελειώνοντας την υποχρεωτική μας εκπαίδευση, μπορούμε να φοιτήσουμε τρία χρόνια στο Λύκειο και μετά να δώσουμε εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο (Α.Ε.Ι.) ή τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.). Υπάρχει επίσης το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.) που λειτουργεί παράλληλα με το Γενικό Λύκειο (ΓΕ.Λ.), από το οποίο οι μαθητές μπορούν να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις προκειμένου να εισαχθούν στο Πανεπιστήμιο (Α.Ε.Ι.) και τα Α.Τ.Ε.Ι. ή να αποκτήσουν πτυχίο που θα τους βοηθήσει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

- ♦ Εντοπίζουμε ομοιότητες και διαφορές στην υποχρεωτική εκπαίδευση των χωρών που αναφέρθηκαν παραπάνω. Με **κόκκινο** έχουν γραφτεί τα επίπεδα και τα έτη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Επίπεδο	Ηλικία	Έτη διάρκειας
Πρωτοβάθμια		
Νηπιαγωγείο	5-6 ετών	1 χρόνος
Δημοτικό	6-12 ετών	6 χρόνια
Δευτεροβάθμια		
Γυμνάσιο	12-15 ετών	3 χρόνια
Γενικό Λύκειο ή Επαγγελματικό Λύκειο ή Επαγγελματική Σχολή	15-18 ετών	3 χρόνια
Τριτοβάθμια		
Πανεπιστήμιο (Α.Ε.Ι.) ή Α.Τ.Ε.Ι.	18-.....ετών	4-6 χρόνια (ανάλογα με τη Σχολή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η Ειρήνη θέλει να γίνει αρχιτέκτονας, ο Δικαιοπόλις θέλει να γίνει γραφίστας, η φίλη τους η Κατερίνα θέλει να γίνει κομμώτρια κι εγώ...

- ❖ Χωριζόμαστε σε ομάδες και γράφουμε στον πίνακα την πορεία σπουδών που θα ακολουθήσουν τα παιδιά.
- ❖ Στον πίνακα γράφω κι εγώ την πορεία σπουδών που επιθυμώ να ακολουθήσω.

Ειρήνη	Δικαιοπόλις	Κατερίνα	Εγώ

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Η εκπαίδευση είναι ένα πολύ σημαντικό αγαθό για τον άνθρωπο και την κοινωνία, γι' αυτό και έχει αναγνωριστεί ως βασικό δικαίωμα για όλα τα παιδιά. Τα κράτη, για να ανταποκριθούν στην ανάγκη να εκπαιδεύσουν όλους τους πολίτες τους, οργάνωσαν τα εκπαιδευτικά συστήματα, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη δωρεάν υποχρεωτική εκπαίδευση για όλους. Στην Ελλάδα, η πολιτεία προσφέρει υποχρεωτική δεκάχρονη και δωρεάν εκπαίδευση (5-15 ετών).

Ένα σχολείο για όλους

Μαρία, 11 ετών:
Με λένε Μαρία και είμαι τσιγγάνα. Οι ασκολίες των γονιών μου μας αναγκάζουν να μετακινούμαστε δύο ή και περισσότερες φορές τον χρόνο. Έτσι δεν φοιτώ όλο τον χρόνο στο ίδιο σχολείο.

Αλία, 10 ετών: Το όνομά μου είναι Αλία και είμαι από την Αλβανία. Ήρθαμε πρόσφατα στην Ελλάδα με την οικογένειά μου και δυσκολευόμαστε πολύ να προσαρμοστούμε στη νέα κατάσταση. Πιο πολύ δυσκολεύομαι εγώ, που πρέπει να παρακολουθήσω τα μαθήματα του σχολείου σε μια γλώσσα που δεν γνωρίζω καλά.

Συζητάμε όλοι μαζί:

- ❖ Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν η Μαρία και ο Αλία;

Επειδή το κράτος αναγνωρίζει το δικαίωμα όλων των παιδιών στην εκπαίδευση, έχει θεσπίσει μέτρα προκειμένου να τα βοηθήσει να σπουδάσουν. Ορισμένα από αυτά τα μέτρα είναι να παίρνουν δωρεάν τα βιβλία που χρειάζονται και να μπορούν να ακολουθήσουν όποια πορεία σπουδών επιλέξουν.

Στα σχολεία φοιτούν και μαθητές που έχουν ξεχωριστές ανάγκες, όπως είναι τα κωφά ή βαρήκοα παιδιά, τα τυφλά και τα παιδιά με κινητικά προβλήματα ή τα παιδιά οικονομικών μεταναστών και τσιγγάνων. Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη μόρφωση και την πρόοδο.

- ♦ Διαβάζουμε το Άρθρο 16 (παράγραφος 2) του Συντάγματος που αναφέρεται στην εκπαίδευση στην Ελλάδα. Ποια είναι η βασική αποστολή της παιδείας στη χώρα μας;

Άρθρο 16

2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

- ❖ Αναζητούμε με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας μας πληροφορίες σχετικά με:
 - ♦ Τα Τμήματα Ένταξης
 - ♦ Τις Τάξεις Υποδοχής
 - ♦ Τα Ειδικά Σχολεία

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σημειώνουμε με Χ τη σωστή απάντηση:

1. Το κράτος στους νόμους που φτιάχνει για την εκπαίδευση δίνει ιδιαίτερη σημασία...
 - α. ...στην παροχή ίσων ευκαιριών για όλα τα παιδιά
 - β. ...στην ενίσχυση των ικανότερων μαθητών
 - γ. ...στην καταγωγή των μαθητών

2. Οι νόμοι που αναφέρονται στο εκπαιδευτικό σύστημα ορίζουν...
 - α. ... την ομοιόμορφη εμφάνιση των μαθητών
 - β. ... τη λειτουργία των σχολικών μονάδων
 - γ. ... την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών

3. Οι τάξεις υποδοχής έχουν σκοπό να ενισχύσουν...
 - α. ...τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
 - β. ...τα τσιγγανόπουλα
 - γ. ...τα παιδιά που κατάγονται από άλλες χώρες

4. Το κράτος, για να στηρίξει την εκπαίδευση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ...
 - α. ...έχει δημιουργήσει ειδικά σχολεία και τμήματα ένταξης στα κοινά σχολεία
 - β. ...δεν έχει ειδικούς νόμους, γιατί τα άτομα αυτά δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού συστήματος
 - γ. ...βοηθά τους γονείς τους οικονομικά για να εκπαιδεύονται τα παιδιά αυτά στο σπίτι.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει ως στόχο την παροχή ίσων ευκαιριών στη μόρφωση, ώστε όλα τα παιδιά να μπορούν να σπουδάσουν και να αναζητήσουν αργότερα μια εργασία. Γι' αυτό η πολιτεία με νόμους στηρίζει το δικαίωμα όλων των πολιτών στη μόρφωση (υποχρεωτική δεκάχρονη φοίτηση στο σχολείο, παροχή βιβλίων κ.ά.). Συγχρόνως έχει πάρει μέτρα για τη στήριξη ξεχωριστών ομάδων παιδιών, όπως είναι τα παιδιά μεταναστών, παιδιά με κινητικά προβλήματα κ.ά.

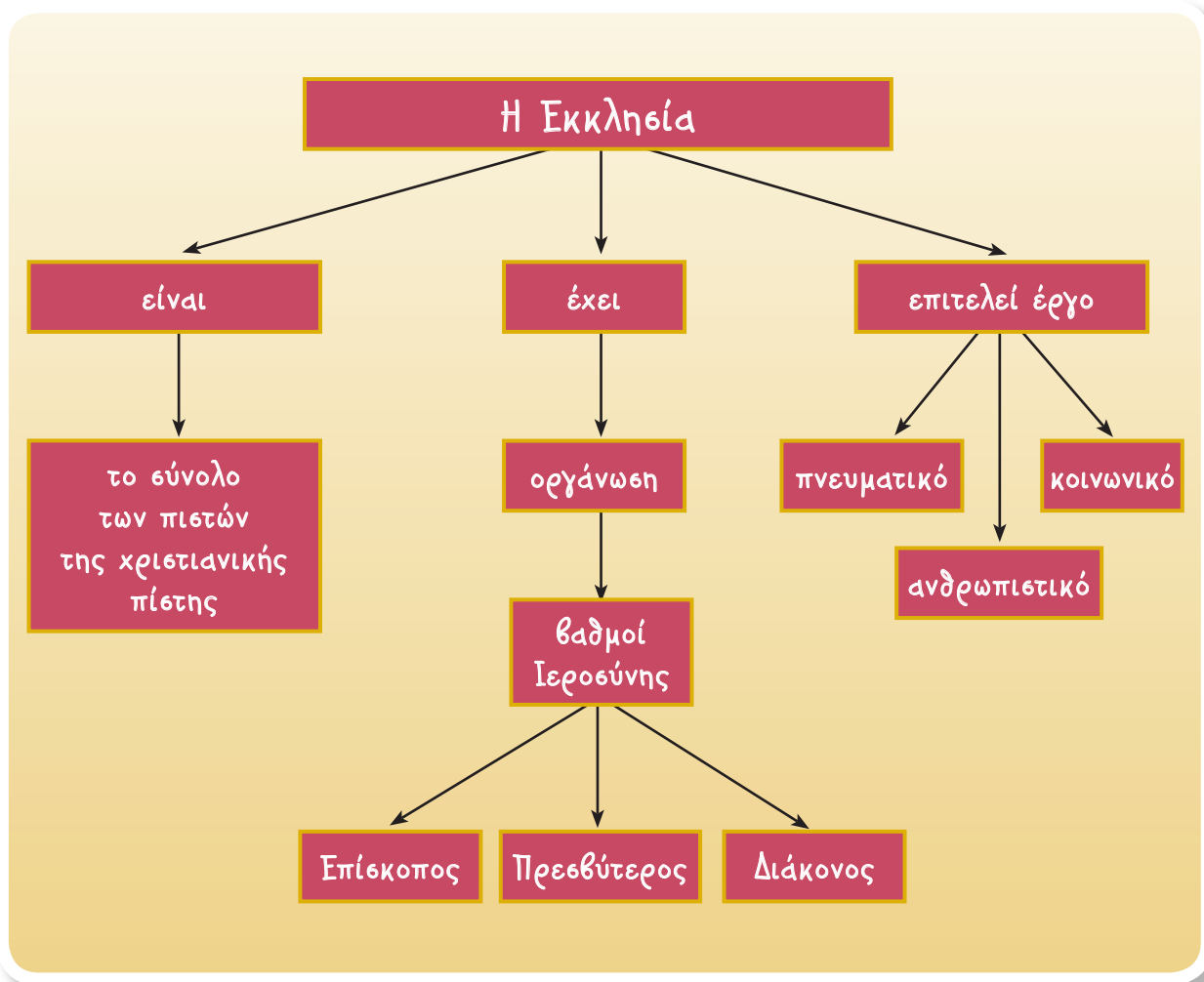
Ανακεφαλαίωση

Κάθε σύγχρονο και πολιτισμένο κράτος φροντίζει για την εκπαίδευση των πολιτών του, οργανώνοντας το δικό του εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην Ελλάδα, η οργάνωση της εκπαίδευσης και ο τρόπος λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελούν ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Βασικό χαρακτηριστικό του εκπαιδευτικού μας συστήματος είναι η υποχρεωτική δεκάχρονη φοίτηση. Αυτή περιλαμβάνει έναν χρόνο στο Νηπιαγωγείο, έξι χρόνια στο Δημοτικό και τρία χρόνια στο Γυμνάσιο (5-15 ετών). Επίσης, η δημόσια εκπαίδευση είναι δωρεάν σε όλες τις βαθμίδες.

Η πολιτεία συγχρόνως έχει πάρει μέτρα για να στηρίξει και να βοηθήσει την εκπαίδευση ξεχωριστών ομάδων παιδιών που αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα και δυσκολίες.

Ενότητα Γ΄ Η Εκκλησία

Η Εκκλησία της Ελλάδος

φωτ. 1.1 Πανηγύρι σε ξωκκλήσι

φωτ. 1.2 Το Μυστήριο της Βάπτισης

Κοιτάζουμε τις εικόνες και συζητάμε κι εμείς για τον ρόλο της εκκλησίας και το έργο που προσφέρει.

Η Εκκλησία της Ελλάδος είναι σημαντικός παράγοντας της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Στις ενορίες διδάσκεται ο Λόγος του Θεού με πολλούς τρόπους (λειτουργικές πράξεις, κατηχητικό σχολείο κ.ά.). Επίσης, με τη συνεργασία όλων των πιστών, κληρικών και λαϊκών, η Εκκλησία κάνει πράξη την εντολή του Χριστού «αγαπάτε αλλήλους» και φροντίζει ηλικιωμένους, μικρά παιδιά και οικογένειες, προσφέροντας φάρμακα, περίθαλψη, συσσίτια κ.ά. χωρίς διακρίσεις φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας.

Η Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία του Χριστού είναι η Εκκλησία της χώρας μας, της Ελλάδας. Οι βαθμοί της ιεραρχίας είναι τρεις:

- ✓ Ο Διάκονος (κοινώς διάκος)
- ✓ Ο Πρεσβύτερος (κοινώς ιερέας ή παπάς)
- ✓ Ο Επίσκοπος (κοινώς δεσπότης ή μητροπολίτης)

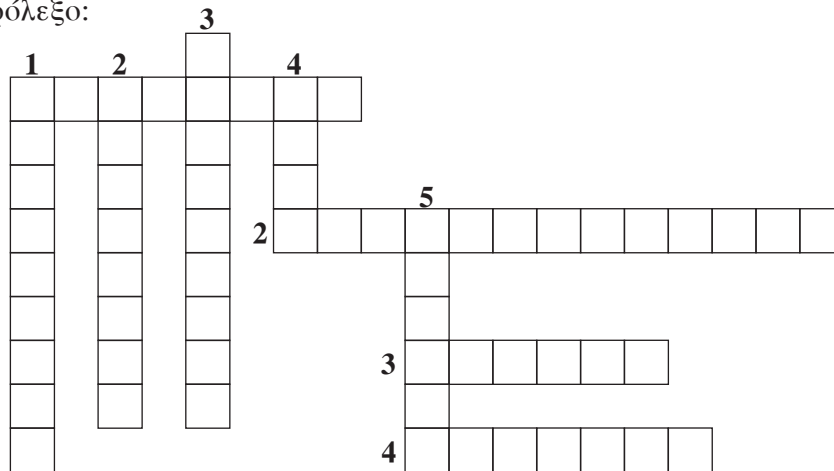
Και πώς διοικείται η εκκλησία;

Η Εκκλησία της Ελλάδος αποτελείται από 80 μητροπόλεις, που είναι μεγάλες γεωγραφικές – διοικητικές περιφέρειες. Την πνευματική και διοικητική ευθύνη κάθε μητρόπολης έχει ο μητροπολίτης. Η μητρόπολη μοιράζεται σε ενορίες, στις οποίες, με ανάθεση του μητροπολίτη, προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ένας ή περισσότεροι κληρικοί (ιερείς ή διάκονοι). Κέντρο της ενορίας είναι ο ναός, στον οποίο συγκεντρώνονται οι πιστοί που κατοικούν στη συγκεκριμένη ενορία.

Η Εκκλησία της Ελλάδος διοικείται από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο και από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας. Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος είναι ένα «συμβούλιο», στο οποίο μετέχουν δώδεκα μητροπολίτες για ένα έτος. Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος αντιμετωπίζει τρέχοντα και επείγοντα ζητήματα της Εκκλησίας και συνεδριάζει αρκετά συχνά. Τη Σύνοδο της Ιεραρχίας αποτελούν όλοι οι μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος. Αυτή συνεδριάζει ορισμένες φορές τον χρόνο και ασχολείται με πολύ σοβαρά θέματα της Εκκλησίας, όπως είναι η εκλογή νέων επισκόπων, προβλήματα πίστης κ.ά. Και στις δύο Συνόδους πρόεδρος είναι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Λύνω το σταυρόλεξο:

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ:

1. Η της Ελλάδος έχει μια σημαντική θέση στους θεσμούς του Κράτους.
2. Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου.
3. Μικρή περιοχή, τμήμα μιας μητρόπολης.
4. Η Ιερά αποτελείται από όλους τους μητροπολίτες της Ελλάδος.

ΚΑΘΕΤΑ:

1. Βαθμός της ιεροσύνης.
2. Λέγεται κι έτσι ο ιερωμένος.
3. Ο Επίσκοπος διοικεί τη
4. Η Σύνοδος αποφασίζει για τα θέματα της Εκκλησίας.
5. Τοποθετείται πάνω από τον διάκονο στην ιεραρχία.

2. Συζητάμε και καταγράφουμε πώς θα μπορούσαμε και εμείς να βοηθήσουμε στο έργο της εκκλησίας:

- ❖
- ❖

3. Επισκεπτόμαστε τον ναό της περιοχής μας και συζητάμε με τον ιερέα για τις δραστηριότητες της ενορίας μας.

- ❖ Δημοσιεύουμε τη συνέντευξη του ιερέα στην εφημερίδα της τάξης ή του σχολείου.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Η Εκκλησία αποτελεί το σύνολο των πιστών (λαϊκών και κληρικών). Η Εκκλησία της Ελλάδος έχει ως βασικό της σκοπό να συνδέει τους ανθρώπους με τον Θεό, να διδάσκει με ακρίβεια τον λόγο του και να εκφράζει στην πράξη με γνήσιο τρόπο την Ορθόδοξη χριστιανική πίστη και ζωή. Επιπλέον, επιτελεί κοινωνικό και ανθρωπιστικό έργο, με το οποίο αγκαλιάζει όλους τους ανθρώπους που κατοικούν στη χώρα μας. Για την αποτελεσματική λειτουργία της και την επιτυχή πραγματοποίηση του έργου της είναι οργανωμένη σε ενορίες και σε μητροπόλεις. Το ανώτατο όργανο διοίκησης της Εκκλησίας της Ελλάδος είναι η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας, στην οποία συμμετέχουν οι Μητροπολίτες, ενώ πρόεδρος της είναι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος.

Άλλα θρησκευόμενα στην Ελλάδα

Αναρωτιέμαι Ειρήνη,
στην Ελλάδα είναι όλοι
Χριστιανοί Ορθόδοξοι;

Δεν νομίζω!
Ας ψάξουμε
κι ας συζητήσουμε
γι' αυτό.

- ❖ Συζητάμε για άλλες θρησκείες που γνωρίζουμε και δίνουμε διάφορα χαρακτηριστικά τους.

φωτ. 2.1 Εβραϊκή Συναγωγή

φωτ. 2.2 Μουσουλμανικό Τέμενος

φωτ. 2.3 Χριστιανική εκκλησία

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, στη χώρα μας η Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία θεωρείται ως **επικρατούσα**, επειδή εκφράζει την πλειονότητα του ελληνικού λαού και αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ταυτότητάς του.

Ωστόσο, στο ελληνικό κράτος κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να πιστεύει σε όποια θρησκεία εκείνος επιθυμεί και να εκδηλώνει ελεύθερα την πίστη του σ' αυτήν. Το δικαίωμα αυτό, που προβλέπεται από το Σύνταγμα της χώρας μας, διατυπώνεται ως **αρχή της ανεξιθρησκίας**. Ορισμένοι κάτοικοι της χώρας μας πιστεύουν σε άλλα χριστιανικά δόγματα, όπως στον Ρωμαιοκαθολικισμό και τον Προτεσταντισμό. Κάποιοι άλλοι, Έλληνες ή ξένοι μετανάστες, ακολουθούν άλλες θρησκείες, όπως είναι ο Μουσουλμανισμός, ο Ιουδαϊσμός, ο Βουδισμός, ο Ινδουισμός. Κάθε θρησκεία έχει τους δικούς της πιστούς, τις δικές της αρχές και παραδόσεις, τους δικούς της τύπους και τρόπους λατρείας.

- ♦ Θυμόμαστε από την Ιστορία της Ε΄ τάξης:

Η θρησκευτική ελευθερία ως ανθρώπινο δικαίωμα κατακτήθηκε για πρώτη φορά το 313 μ.Χ. Το Διάταγμα περί ανεξιθρησκίας που υπέγραψαν οι τότε αυτοκράτορες του Ρωμαϊκού κράτους Κωνσταντίνος και Λικίνιος στα Μεδιόλανα (Μιλάνο) της Ιταλίας αναγνώρισε τη χριστιανική πίστη ως ίση και οι χριστιανοί αφέθηκαν ελεύθεροι να λατρεύουν τον θεό τους χωρίς αυτή η πράξη να αποτελεί αδίκημα. Ο όρος «ανεξιθρησκία» καθιερώθηκε από τον μεγάλο δάσκαλο του Γένους Ευγένιο Βούλγαρη το έτος 1768. Σήμερα, αυτή η αρχή ισχύει και γίνεται σεβαστή σε όλες τις δημοκρατικές χώρες.

- ❖ Συζητάμε για τη σημασία της θρησκευτικής ελευθερίας την εποχή του Μεγάλου Κωνσταντίνου και για την αξία της σήμερα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Συζητάμε και καταγράφουμε τα κοινά και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά στοιχεία των θρησκειών.

ΚΟΙΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σε όλες τις θρησκείες οι πιστοί προσεύχονται σε έναν τόπο λατρείας.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο τρόπος που προσεύχονται.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι περισσότεροι Έλληνες ανήκουν στην Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία. Υπάρχουν και Έλληνες χριστιανοί, οι οποίοι ανήκουν σε άλλη Εκκλησία, στη Ρωμαιοκαθολική ή στην Προτεσταντική. Ακόμη, υπάρχουν και Έλληνες οι οποίοι είναι μουσουλμάνοι, ιουδαίοι ή κάτι άλλο. Τα τελευταία χρόνια ζουν και εργάζονται στη χώρα μας μετανάστες, οι οποίοι είναι μουσουλμάνοι, ινδουιστές, βουδιστές ή κάτι άλλο.

Η πίστη όλων αυτών γίνεται σεβαστή από το Κράτος και ο καθένας μπορεί ελεύθερα και ανεμπόδιστα να λατρεύει τον Θεό, στον οποίο πιστεύει, σύμφωνα με την αρχή της ανεξιθρησκίας, η οποία περιγράφεται ξεκάθαρα στο ελληνικό Σύνταγμα.

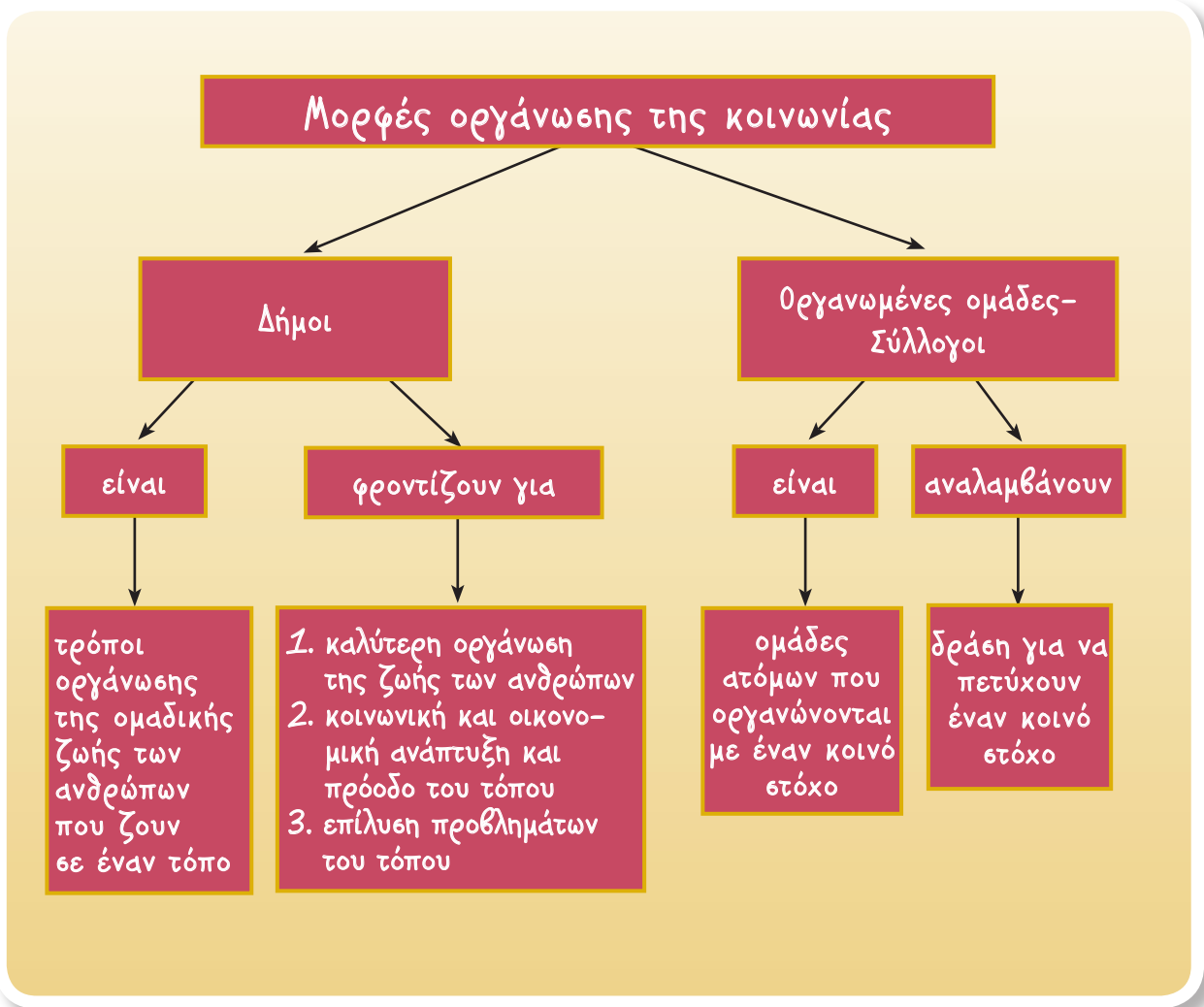
Ανακεφαλαίωση

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος έχει εκπονήσει τη διδασκαλία του λόγου του Θεού και τον εύνδεσμο των πιστών μαζί του. Με την ενεργό συμμετοχή όλων των μελών της επιτελεί πνευματικό, κοινωνικό και ανθρωπιστικό έργο ανάλογο με τις δυνατότητές της (πνευματικά κέντρα, φιλόπρωτα ταμεία, κατηχητικά εχολεία, ενοριακές νεανικές εστίες, καθημερινή διανομή φαγητού σε άπορους και άστεγους συνανθρώπους μας). Η Εκκλησία της Ελλάδος έχει δική της εσωτερική οργάνωση με ανώτατα διοικητικά όργανα τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο και την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας, πρόεδρος των οποίων είναι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος.

Το ελληνικό Σύνταγμα αναγνωρίζει ως επικρατούσα θρησκεία την Ορθόδοξη Χριστιανική. Ταυτόχρονα, όμως, εβέβαια το δικαίωμα κάθε πολίτη της χώρας να ακολουθεί όποια θρησκεία επιθυμεί, χωρίς κανένα περιορισμό στην έκφραση της πίστης του. Εφαρμόζει, δηλαδή, στην πράξη την αρχή της ανεξιθρησκίας.

Ενότητα Δ΄

Οργάνωση κοινωνικής και πολιτικής ζωής

Οι Δήμοι στην Ελλάδα

Ειρήνη, βρίσκουμε στον χάρτη της τάξης μας, τον Δήμο που μένουμε;

Ωραία ιδέα!

Συζητάμε όλοι μαζί:

- ❖ Πώς λέγεται ο Δήμος στον οποίο ζούμε;
- ❖ Εντοπίζουμε στον χάρτη κάποιους Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας που ανήκουμε (πρώην Νομός) και τους καταγράφουμε.

ΔΗΜΟΙ

.....

.....

.....

.....

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

.....

.....

.....

.....

Ας διαβάσουμε το παρακάτω κείμενο, για να κατανοήσουμε πώς προέκυψαν οι Δήμοι στη χώρα μας.

Το κράτος χωρίζει τη χώρα σε μικρότερα μέρη, για να μπορεί να την οργανώσει και να την διοικήσει καλύτερα. Αυτό το σχέδιο οργάνωσης ονομάζεται «Τρόπος Διοίκησης του Κράτους».

Στην Ελλάδα, ο τρόπος διοίκησης του κράτους ονομάζεται «Καλλικράτης» και τέθηκε σε λειτουργία από το 2011. Το όνομά του το έλαβε από τον περίφημο αρχιτέκτονα του Παρθενώνα, Καλλικράτη.

Ο Καλλικράτης προτείνει τα εξής επίπεδα διοίκησης του κράτους:

Σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης, η χώρα χωρίζεται σε επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις, οι οποίες ασχολούνται με κρατικά θέματα και υποθέσεις όπως είναι, για παράδειγμα, τα δάση. Οι διοικητές δεν εκλέγονται από τον λαό, αλλά ορίζονται από το κράτος.

Σε επίπεδο περιφέρειας, δηλαδή σε επίπεδο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού, η χώρα χωρίστηκε σε 13 Περιφέρειες που διοικούνται από αιρετούς Περιφερειάρχες, δηλαδή από Περιφερειάρχες που τους εκλέγει ο λαός. Στις περιφέρειες ανατίθενται αρμοδιότητες όπως ο σχεδιασμός για την οικονομική ανάπτυξη της περιφέρειας, η δημόσια υγεία, η κατασκευή μεγάλων περιφερειακών έργων κ.τ.λ.

Σε επίπεδο δήμου, δηλαδή σε επίπεδο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, έγιναν 325 δήμοι σε όλη τη χώρα που έχουν σημαντικές αρμοδιότητες σχετικές με τοπικά ζητήματα. Τέτοια ζητήματα είναι η έκδοση οικοδομικών και επαγγελματικών αδειών, η ανέγερση σχολικών κτιρίων, η κοινωνική προστασία και η εξυπηρέτηση αγροτών. Στους δήμους, οι πολίτες εξυπηρετούνται άμεσα για ζητήματα που αφορούν την καθημερινότητά τους όπως φωτισμός, καθαριότητα, επισκευή πεζοδρομίων, κ.ά.

Όλοι οι δήμοι της Ελλάδας ανήκουν στην **Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας**. Οι δήμοι επίσης **φροντίζουν να λύνουν προβλήματα της καθημερινής ζωής** των ανθρώπων, όπως είναι η ύδρευση, η επισκευή πεζοδρομίων, ο φωτισμός της πόλης, η καθαριότητα κ.ά.

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών www.ypes.gr

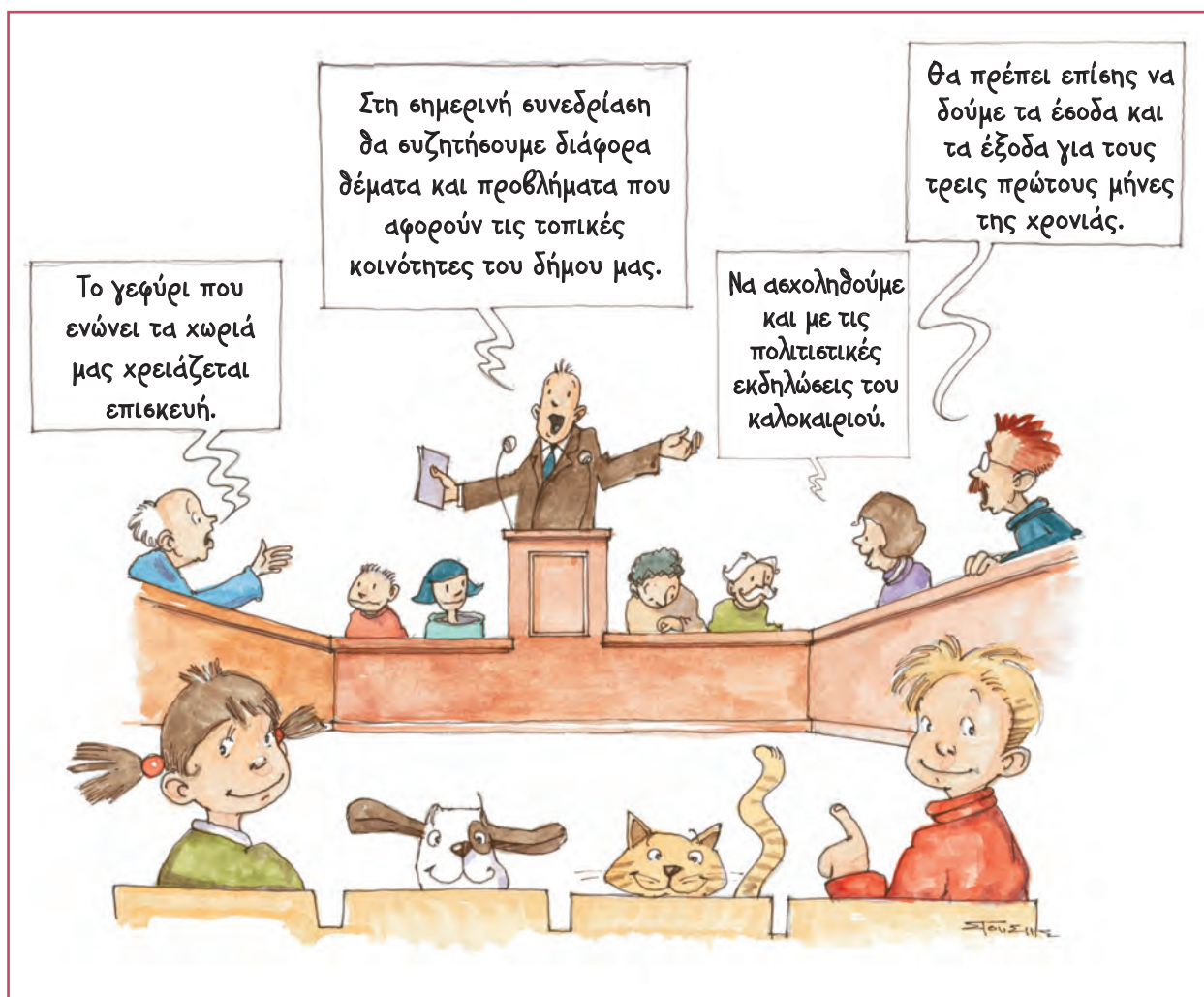
φωτ. 1.1 Δήμος Σουλίου

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΤΙΑ...

Η Ελλάδα αποτελείται από 74 Περιφερειακές Ενότητες. Κάθε Περιφερειακή Ενότητα είναι χωρισμένη σε **δήμους**, για να διοικείται καλύτερα και για να μπορούν οι κάτοικοί της να εξυπηρετούνται πιο εύκολα. Με το πρόγραμμα «**Καλλικράτης**» η Ελλάδα από 1-1-2011 αποτελείται από 325 δήμους. Το πρόγραμμα «**Καλλικράτης**» βρίσκεται σε εξέλιξη.

Οργάνωση – Διοίκηση των Δήμων

Ο Δικαιόπολις και η Ειρήνη παρακολούθησαν μία συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου του δήμου, στον οποίο ανήκουν.

Συζητάμε για:

- ❖ Θέματα ή προβλήματα, που μπορεί να απασχολούν τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.
- ❖ Τον ρόλο του δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων.

φωτ. 2.1 Δημαρχείο Ιωαννίνων

Οι δήμοι διοικούνται από τον **Δήμαρχο** και το **Δημοτικό Συμβούλιο**. Όλοι αυτοί (Δήμαρχος και Δημοτικό Συμβούλιο) **συγκεντρώνονται** συχνά και **συζητούν** για τα προβλήματα της περιοχής τους. Προτείνουν λύσεις και **αποφασίζουν** όλοι μαζί, για την **αντιμετώπισή** τους και για την **πρόοδο** του τόπου τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Φανταζόμαστε ότι το σχολείο έχει έναν μεγάλο προαύλιο χώρο. Θέλουμε να διαμορφώσουμε αυτόν τον χώρο όσο μπορούμε καλύτερα, ώστε να χρησιμοποιείται δημιουργικά για παιχνίδια και μάθηση από τους μαθητές.

- ❖ Χωριζόμαστε σε ομάδες και μοιραζόμαστε τους ρόλους. Μια ομάδα αναλαμβάνει τον ρόλο του δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων. Μια άλλη τον ρόλο των εκπαιδευτικών του σχολείου. Μια τρίτη ομάδα αναλαμβάνει τον ρόλο των γονέων και μια τέταρτη ομάδα, τον ρόλο των μαθητών.
- ❖ Κάθε ομάδα καταγράφει τις προτάσεις της σχετικά με το τι θεωρεί ότι πρέπει να περιλαμβάνει η αυλή του σχολείου.
- ❖ Στη συνέχεια γνωστοποιεί και αιτιολογεί στις άλλες ομάδες τις προτάσεις της.
- ❖ Τέλος, συζητούν όλοι μαζί για το θέμα και επιλέγουν τις καλύτερες προτάσεις.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΤΙΑ...

Οι δήμοι είναι **Πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης** και διοικούνται από τον **Δήμαρχο** και τον **Πρόεδρο** αντίστοιχα που είναι επικεφαλής του **Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου**.

Στις **συνεδριάσεις** των συμβουλίων αυτών συζητούνται θέματα που απασχολούν την **τοπική κοινωνία**, προτείνονται λύσεις και λαμβάνονται αποφάσεις για την επίλυσή τους.

Οι εκλογές στον Δήμο

Πώς μπορεί κάποιος να γίνει δημοτικός σύμβουλος ή δήμαρχος;

Πρέπει να τον επιλέξουν οι συμπολίτες του με δημοκρατικές διαδικασίες!

Συζητάμε για τις δημοτικές εκλογές που γίνονται στον τόπο μας. Ας πάρουμε για παράδειγμα τις εκλογές στην τάξη.

- ❖ Από ποια μέλη μπορεί να αποτελείται το προεδρείο μιας τάξης;
- ❖ Γιατί εκλέγουμε έναν πρόεδρο;
- ❖ Κάθε πότε κάνουμε εκλογές;
- ❖ Ποιοι μπορούν να είναι υποψήφιοι;
- ❖ Ποιοι μπορούν να ψηφίζουν;
- ❖ Με ποια θέματα θα ασχολείται ο πρόεδρος και το προεδρείο;
- ❖ Αν δεν είμαστε ευχαριστημένοι με το προεδρείο, τι μπορούμε να κάνουμε;

Συγκρίνουμε τις εκλογές στην τάξη με τις δημοτικές εκλογές. Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;

Οι **δημοτικές εκλογές** γίνονται κάθε πέντε χρόνια. Όσοι από τους πολίτες ενδιαφέρονται και μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως **δήμαρχοι** ή **μέλη δημοτικών συμβουλίων** συμμετέχουν ως υποψήφιοι και καλούν όλους τους πολίτες να τους ψηφίσουν. Στις δημοτικές εκλογές ψηφίζουν και οι Ευρωπαίοι πολίτες που ζουν μόνιμα στην Ελλάδα.

Σε κάθε δήμο θέτουν υποψηφιότητα συνήθως δύο, τρεις ή και περισσότερες ομάδες πολιτών, που ονομάζονται **συνδυασμοί**. Ο επικεφαλής του συνδυασμού είναι ο υποψήφιος δήμαρχος και τα υπόλοιπα μέλη του συνδυασμού υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι. Πριν από τις εκλογές, όλοι οι υποψήφιοι με ομιλίες, εκδηλώσεις, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, ενημερώνουν τους συμπολίτες τους για το πρόγραμμά τους. Στο πλαίσιο του προεκλογικού τους αγώνα προσπαθούν να πείσουν τους ψηφοφόρους (εκλογείς) να τους ψηφίσουν.

Οι εκλογείς έχουν δικαίωμα να επιλέξουν και να ψηφίσουν τον συνδυασμό που

θεωρούν ως πιο ικανό να διοικήσει τον δήμο τους, συμμετέχοντας έτσι έμμεσα στη διοίκηση του τόπου τους.

Σε όποιο μέρος της Ελλάδας έχουν διατηρηθεί οι κοινότητες, εκεί εκλέγεται πρόεδρος της κοινότητας και κοινοτικό συμβούλιο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Φανταζόμαστε ότι είμαστε ενήλικες. Κάποιοι από εμάς αποφασίζουν να είναι υποψήφιοι στις επόμενες δημοτικές εκλογές. Χωριζόμαστε σε ομάδες και προτείνουμε υποψήφιο. Μοιραζόμαστε τους ρόλους και παίζουμε το σενάριο.

❖ Ο κάθε υποψήφιος παρουσιάζει το πρόγραμμά του.

♦ Πρώτος υποψήφιος: Όταν γίνω δήμαρχος, θα φτιάξω ένα καινούριο σχολείο που θα χωράει περισσότερους μαθητές και θα έχει κλειστό γυμναστήριο και εργαστήριο πειραμάτων

.....

.....

.....

♦ Δεύτερη υποψήφια: Όταν εκλεγώ δήμαρχος,

.....

.....

♦ Τρίτος υποψήφιος: Ως δήμαρχος θα φροντίσω

.....

.....

❖ Οι υπόλοιποι παρακολουθούν προσεκτικά τα προγράμματα των υποψηφίων και επιλέγουν αυτόν που κρίνουν ως καταλληλότερο υποψήφιο, δικαιολογώντας την άποψή τους.

❖ Συζητάμε όλοι μαζί σχετικά με το θέμα.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Ο Δήμαρχος και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου είναι οι αντιπρόσωποι των πολιτών στη διοίκηση του τόπου. Ψηφίζονται από τους εκλογείς (ψηφοφόρους) με δημοκρατικές διαδικασίες (εκλογές) κάθε τέσσερα χρόνια. Αν οι εκλογείς δεν μείνουν ικανοποιημένοι από το έργο του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου, μπορούν να ψηφίσουν άλλους υποψήφιους στις επόμενες εκλογές.

Η οικονομική οργάνωση των Δήμων

φωτ. 4.1 Λιμάνι, Ελούντα Κρήτης, 1963

φωτ. 4.2 Λιμάνι, Ελούντα Κρήτης, 2005

- ❖ Τα παιδιά παρατηρούν και συγκρίνουν τις φωτογραφίες που έφερε ο Δικαιόπολις στην τάξη. Συζητούν για τις αλλαγές που έγιναν στον τόπο που απεικονίζεται.

- ❖ Συζητάμε κι εμείς για τα έργα που έγιναν και άλλαξαν τον δικό μας δήμο.

Μα, γι' αυτές τις αλλαγές χρειάζονται πολλά χρήματα.

Έχει έσοδα ο δήμος, Ειρήνη.

Τα έσοδα του δήμου προέρχονται από:

- ✓ τα χρήματα που δίνει το κράτος
- ✓ τα δημοτικά τέλη, δηλαδή τους φόρους που πληρώνουν οι πολίτες
- ✓ τις δημοτικές επιχειρήσεις: τα δημοτικά θέατρα, τις εταιρείες ύδρευσης κ.ά.
- ✓ τη δραστηριότητα συνεταιρισμών
- ✓ τις δωρεές δημοτών
- ✓ τη μίσθωση: την ακίνητη περιουσία του δήμου που τη νοικιάζει (π.χ. κτήματα, κτίρια κ.ά.)

Τα έξοδα του δήμου είναι:

- ✓ η κατασκευή έργων (δρόμοι, πλατείες, γήπεδα)
- ✓ η πραγματοποίηση εκδηλώσεων (συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια κ.ά.)
- ✓ η συντήρηση των εκολικών κτιρίων

- ❖ Στο πρόγραμμα των καλοκαιρινών εκδηλώσεων του δήμου συμπληρώνουμε τις μορφές των εκδηλώσεων :

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ

Εργαστήριο Καλλιτεχνικών «Η ΣΒΟΥΡΑ», Δημιουργική Απασχόληση Παιδιών
30 Ιουνίου, ώρα 7:30 μ.μ., Πλατεία Ελευθερίας
Όλα τα παιδιά μπορούν να ζωγραφίσουν με τη βοήθεια καλλιτεχνών
που έχει καλέσει ο Δήμος μας.

6 Ιουλίου, Δημοτικό Πάρκο (αντίστοιχα)

.....
.....
.....

14 Ιουλίου, Πνευματικό Κέντρο

.....
.....
.....

23 Ιουλίου, Δημοτικό Θέατρο

.....
.....
.....

Ο δήμος
πληρώνει
όλες αυτές
τις εκδηλώσεις!

Όχι μόνο ο δήμος, Δικαιόπολι.
Σε πολλές περιπτώσεις συνεισφέ-
ρουν και οι συνεταιρισμοί.
Για παράδειγμα στο Εργαστήριο
Καλλιτεχνικών στην εκδήλωση
για τη δημιουργική απασχόληση,
το φαγητό των παιδιών
το προσέφερε ο Αγροτικός
Συνεταιρισμός!

Σε κάθε τόπο υπάρχουν **Συνεταιρισμοί**, δηλαδή ομάδες ανθρώπων που **εργάζονται μαζί**, για να προωθήσουν κοινά τους συμφέροντα. Έτσι, ο Γεωργικός Συνεταιρισμός για παράδειγμα, είναι μια ομάδα ανθρώπων που παράγουν γεωργικά προϊόντα και φροντίζουν για την πώλησή τους. Τέτοιες **οργανωμένες ομάδες που συνεργάζονται** για έναν **σκοπό** υπάρχουν πολλές, όπως ο Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων, ο Μεταφορικός Συνεταιρισμός Αυτοκινητιστών Θεσσαλονίκης κ.ά. Οι συνεταιρισμοί είναι σημαντικοί και για τους δήμους, επειδή με τη δραστηριότητά τους συμβάλλουν στα έσοδα του δήμου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΕΙΣΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ
 Τμολόγιο
 Περίοδος Καταβολής: 03/01/2017 - 04/09/2017
 Ημέρες: 122
 Κατανάλωση Ηλεκτρικής Ενέργειας: 1397 kWh
 Ημερησίο Έκθετος: 07/12/2016
 Κωδικός Έσοδου: 111111111
 Λογαριασμός Επιβολέου: 100000000000
 Α/Α Λογο-ορισμού: 1111111111
 Στοιχεία Πελάτη: 1050 04 06 016000
 Αρ. Παραστασιο: 665,000000000
 ΑΦΜ/ΑΔΤ: 993999999
 Ένδειξη: 39,00 €

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΙΚΟΣ
Π1 Οικιακό Τμολόγιο

Επιχειρήσεις Πελατών ΔΕΗ
 ΔΕΛΦΙΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
 ΑΡΤΗΜΙΔΕΣ 138 821 06
 11 770

Επιχειρήσεις ΔΕΔΔΗΕ
 Πελατοκέντρο 21209
 Φαξ: 22710 44305
 Καταστάσεις 22710 22384

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ
 ΔΕΛΦΙΝΗ 99
 999 99 ΚΑΡΔΙΤΣΑ 639

342 094290

639

Αριθμός Παραστή: 1 23456789-01 5
Διεύθυνση Ακινήτου: 3007 6
999 99 ΚΑΛΑΜΑΤΑ
01/09/2017

Επόμενη Καταμέτρηση:

Ο λογαριασμός σας συνοπτικά
 Δόση σε €

ΔΕΗ	133,71
ΑΔΜΗΕ- ΔΕΔΔΗΕ	38,91
ΥΚΟ	9,77
ΕΤΜΕΑΡ	34,74
Λοιπές Χρεώσεις	0,10
Έναντι Κατανάλωσης	-87,05
Διάφορα	4,00
ΦΠΑ	17,32
Χρεώσεις ΔΗΜΟΥ	23,93
ΕΡΤ	6,31
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	*181,74

Κωδικός Ηλεκτρονικής Πληρωμής: **123456789017**
Αληθ. Προθεσμίας Πληρωμής 03/06/2017

Λογαριασμός εφόδουμένος από την EUROBANK

Για οποιαδήποτε θέμα σχετικά με το λογαριασμό σας καλέστε στα 11 770.

Ενημερωθείτε για θέματα εξοικονόμησης ενέργειας στο <https://energy-saving.dei.gr>

Πιο απλός, πιο φιλικός, πιο κατανοητός

1. Παρατηρώντας τον λογαριασμό της Δ.Ε.Η. προσπαθούμε να απαντήσουμε στο ερώτημα:

«Πόσα χρήματα θα πληρώσει ο «κ. Χ» όλο τον χρόνο, για τον δήμο, μέσα από τους λογαριασμούς της Δ.Ε.Η.»

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης μας αποφασίζει την ίδρυση ενός συνεταιρισμού για την αυθεντική τέχνη της ύφανσης και του κεντήματος. Πώς νομίζετε ότι ο συνεταιρισμός αυτός θα επηρεάσει την πόλη μας;

- ✓ Θα γίνουν γνωστές οι παραδοσιακές στολές της περιοχής αλλά και άλλων περιοχών της Ελλάδας.
- ✓ Θα αυξηθούν οι θέσεις εργασίας.
- ✓
- ✓
- ✓
- ✓
- ✓
- ✓

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Ο κάθε δήμος έχει έσοδα και έξοδα. Στα έσοδα του δήμου συμβάλλουν το κράτος με χρηματικά ποσά (κρατική επιχορήγηση), οι δημότες με τα δημοτικά τέλη και οι διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες (δημοτικοί συνεταιρισμοί, δημοτικό θέατρο, δημοτικό αναψυκτήριο κ.ά.). Ο δήμος πραγματοποιεί έργα για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των πολιτών, όπως κατασκευή πλατειών, έργων οδοποιίας, ίδρυση βρεφονηπιακών σταθμών, διαχείριση απορριμμάτων. Φροντίζει, επίσης, για την οργάνωση πολιτιστικών και πνευματικών εκδηλώσεων.

Οργανωμένες ομάδες - Σύλλογοι

❖ Παρουσιάζουμε τις δραστηριότητες και τις εργασίες που απαιτήθηκαν προκειμένου να οργανωθεί έκθεση βιβλίου στο σχολείο μας:

- ♦ Η Μαρία, η Ειρήνη και ο Δικαιόπολις τακτοποίησαν τα ράφια.
- ♦ Ο Γιώργος προσέφερε βιβλία από το βιβλιοπωλείο του πατέρα του.
- ♦ Η Ιωάννα, ο Γρηγόρης και η Χαρά
- ♦ Ο δάσκαλος / η δασκάλα
- ♦ Η μητέρα της Ελένης
- ♦ Ο Διευθυντής / η Διευθύντρια
- ♦ Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων

Πολλοί άνθρωποι μαζί, όταν προσπαθούν να επιτύχουν έναν **κοινό στόχο**, αποτελούν μια **ομάδα**. Πολλές ομάδες οργανώνονται και αποτελούν συλλόγους ή οργανώσεις τοπικές, εθνικές ή διεθνείς. Όλες οι οργανώσεις λειτουργούν με δικό τους εσωτερικό κανονισμό (κανόνες). Οι διάφορες οργανώσεις ασχολούνται με θέματα, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, ο πολιτισμός και η υγεία και δραστηριοποιούνται σε τοπικό, εθνικό ή παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι έχουμε:

- Τοπικές Οργανώσεις** → π.χ. Πολιτιστικός Σύλλογος Ποντίων Λαγκαδά
- Εθνικές** → π.χ. Πανελλήνια Ένωση Εθελοντών Αιμοδοτών
- Διεθνείς** → π.χ. Ερυθρός Σταυρός, Unicef

Κάθε **άτομο**, που συμμετέχει ως μέλος σε έναν σύλλογο, προσφέρει σ' αυτόν ανάλογα με τις δυνατότητές του και τον χρόνο του. Με τη συνεργασία των μελών του, ο σύλλογος λειτουργεί ως **ενιαίο σύνολο** και μπορεί πιο εύκολα να πραγματοποιήσει τους στόχους του.

Υπάρχουν και μεγάλες ομάδες ανθρώπων που ζουν σε διαφορετικά μέρη του κόσμου και ασχολούνται με θέματα που αφορούν όλη την ανθρωπότητα, όπως την υγεία, την προστασία των μνημείων και του πολιτισμού, την προστασία του περιβάλλοντος, τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτές οι μεγάλες ομάδες είναι διεθνείς οργανώσεις που δρουν σε όλο τον κόσμο.

❖ Γνωρίζουμε συλλόγους που υπάρχουν στην περιοχή μας; Συζητάμε και καταγράφουμε τους στόχους και τις δραστηριότητές τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ο Κώστας είναι μέλος του συλλόγου για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας. Η Ελένη συμμετέχει στον πολιτιστικό σύλλογο του δήμου. Ο πατέρας του Γρηγόρη είναι εθελοντής αιμοδότης. Η μαμά της Ιωάννας είναι μέλος του Συλλόγου Γονέων του σχολείου.
 - ♦ Χωριζόμαστε σε ομάδες και συζητάμε για την προσφορά του κάθε μέλους στον σύλλογο που ανήκει.
2. Να αναφέρετε κάποια ομάδα ή σύλλογο, στον οποίο θα θέλατε να ανήκετε και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι άνθρωποι οργανώνονται σε ομάδες και συλλόγους που δραστηριοποιούνται σε **τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο**. Όταν συνεργάζονται πολλοί άνθρωποι για έναν κοινό σκοπό, επιτυγχάνουν καλύτερα αποτελέσματα.

Η προσφορά των ομάδων, μικρών και μεγάλων, είναι πολύ σημαντική τόσο για τα άτομα που συμμετέχουν, όσο και για την ίδια την κοινωνία. Μέσα από τη συμμετοχή τους σε ομάδες, οι άνθρωποι δραστηριοποιούνται, εκτιμούν την αξία της συνεργασίας και παράλληλα προσφέρουν στην κοινωνία.

Ανακεφαλαίωση

Η Ελλάδα από την 1-1-2011 με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» είναι οργανωμένη σε 325 δήμους.

Οι δήμοι διοικούνται από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο.

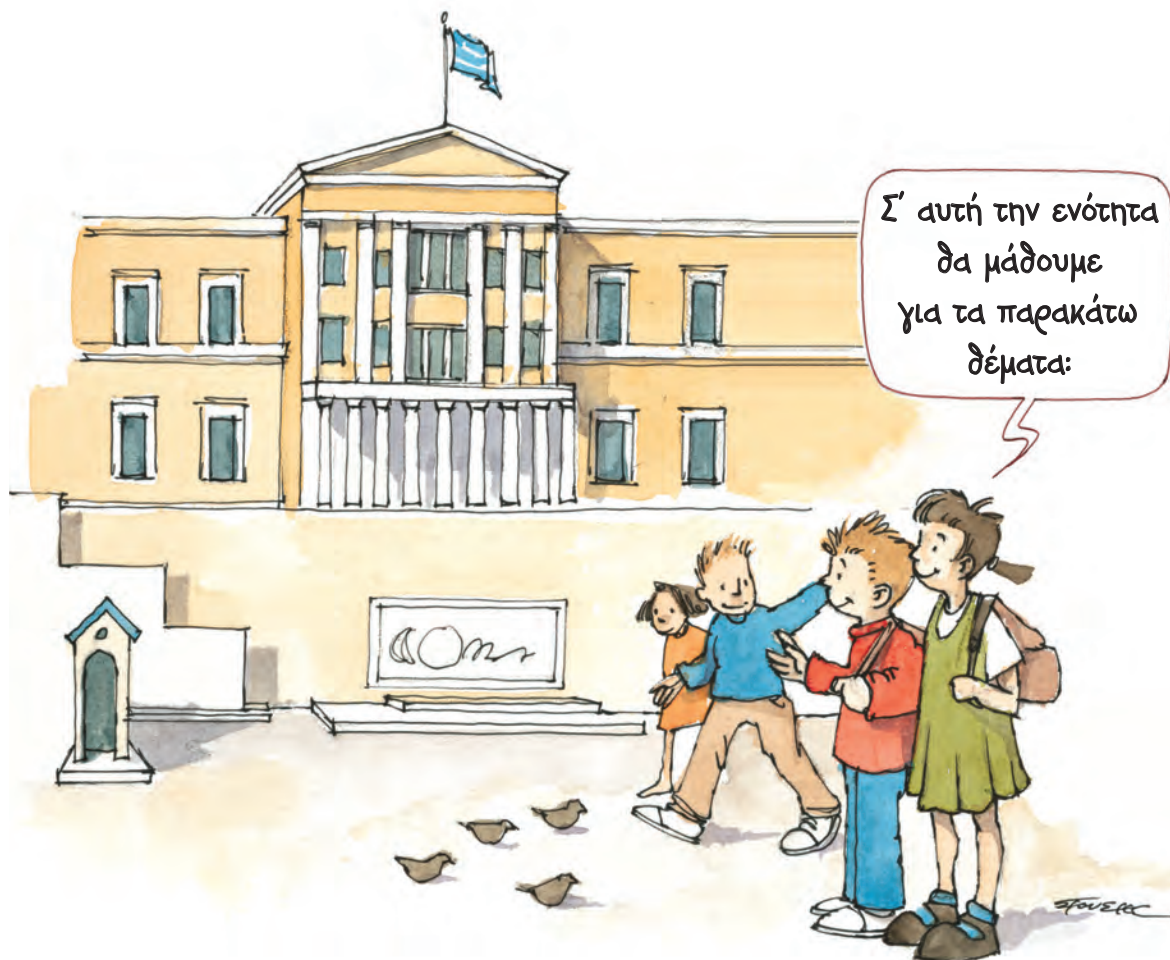
Τα άτομα που διοικούν τους Πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια με δημοκρατικές διαδικασίες (εκλογές), από τους πολίτες που είναι οι εκλογείς (ψηφοφόροι).

Οι δήμοι, με τα έσοδά τους, φροντίζουν για την επίλυση των προβλημάτων της περιοχής τους και συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την πρόοδο του τόπου τους.

Σε κάθε κοινωνία οι άνθρωποι οργανώνονται σε ομάδες και συλλόγους και συνεργάζονται για να πετύχουν κοινούς σκοπούς. Η δραστηριοποίηση των ομάδων και των συλλόγων στοχεύει στην ικανοποίηση των αναγκών τους, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων τους και στην προσφορά τους σε παγκόσμια προβλήματα και ανάγκες.

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

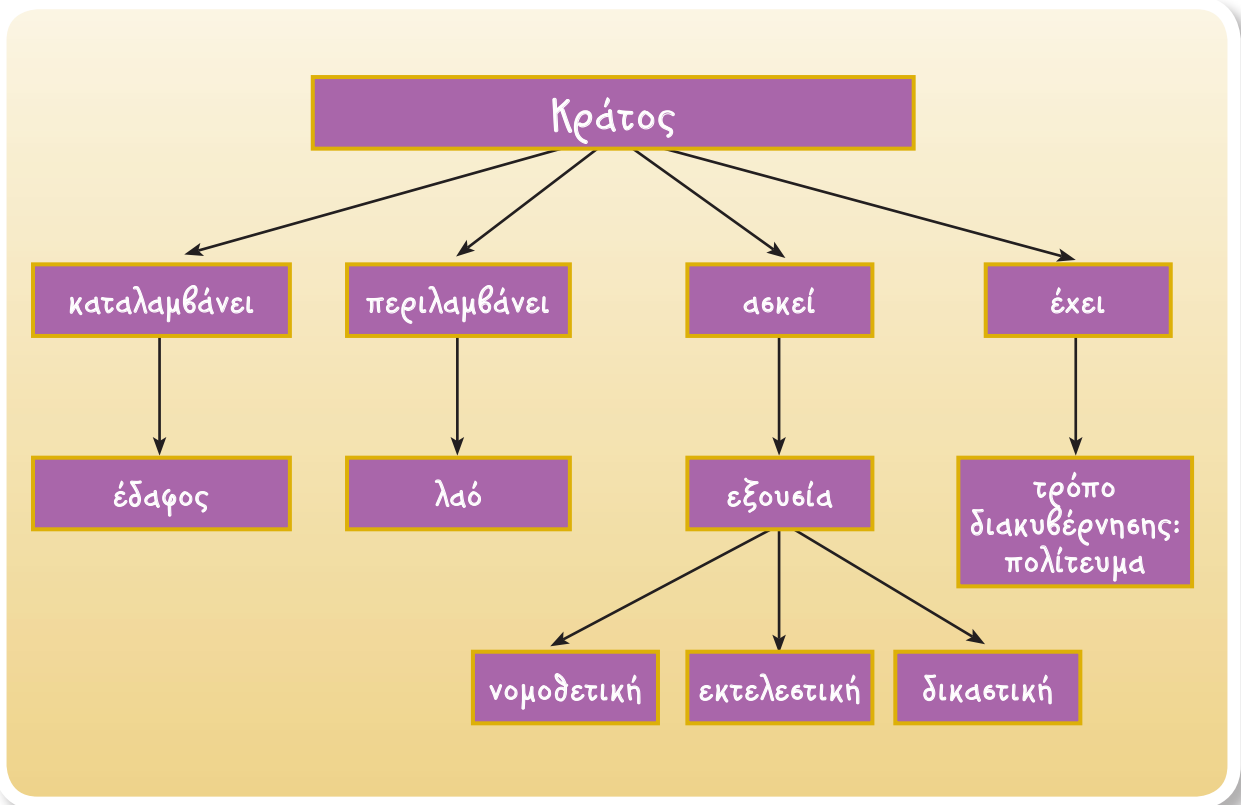
Το άτομο και η πολιτεία

- α. Την οργάνωση και τη λειτουργία του κράτους
- β. Τη σχέση κράτους και πολίτη

Ενότητα Α΄

Κράτος και πολίτευμα

Το Κράτος

Παρατηρούμε την εικόνα και συζητάμε:

- ✓ Τι είναι το κράτος;
- ✓ Με ποια κράτη συνορεύει η Ελλάδα;
- ✓ Γιατί υπάρχουν τα σύνορα;

φωτ. 1.1 Χάρτης της Βαλκανικής χερσονήσου

Η έννοια του κράτους περιλαμβάνει **τρία στοιχεία**:

- ♦ το **έδαφος**, δηλαδή μια γεωγραφική περιοχή που ορίζεται από σύνορα,
- ♦ τον **λαό**, το σύνολο των ατόμων που ζουν μόνιμα σε αυτό τον χώρο και
- ♦ την **εξουσία**, την ευθύνη που έχει το κράτος να οργανώνει τη ζωή των κατοίκων με νόμους και να ελέγχει την τήρησή τους.

Η κρατική εξουσία εκδηλώνεται με τρεις μορφές:

- α) τη **νομοθετική**, που ασχολείται με τη θέσπιση των νόμων,
- β) την **εκτελεστική**, που ασχολείται με τη διακυβέρνηση του κράτους και
- γ) τη **δικαστική**, που ελέγχει αν τηρούνται οι νόμοι.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Αναζητούμε από το βιβλίο της Ιστορίας της Στ' τάξης στοιχεία για την αλλαγή των συνόρων του ελληνικού κράτους από τη σύστασή του μέχρι σήμερα.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΤΙΑ...

Τα βασικά στοιχεία του κράτους είναι: το έδαφος, ο λαός και η εξουσία. Η κρατική εξουσία ασκείται με τρεις μορφές: τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική.

Το πολίτευμα και οι μορφές του

Διαβάζουμε τα παρακάτω παραδείγματα διακυβέρνησης ενός κράτους.

Στην **Αγγλία** μέχρι τον 17ο αιώνα όλες οι εξουσίες ήταν συγκεντρωμένες στο πρόσωπο του βασιλιά. Το 1689 με την άνοδο στον θρόνο του Γουλιέλμου Γ΄ και της Μαρίας Β΄ Στιούαρτ καθιερώνεται η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας. Στα χρόνια της βασιλείας του Γεωργίου Α΄ περιορίζεται όλο και περισσότερο η εκτελεστική εξουσία του βασιλιά. Σήμερα στον θρόνο της Αγγλίας βρίσκεται από το 1952 η βασίλισσα Ελισάβετ, της οποίας ο ρόλος είναι αρκετά περιορισμένος και συμβολικός. Τη νομοθετική εξουσία ασκεί το κοινοβούλιο και την εκτελεστική εξουσία ασκεί η κυβέρνηση με τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς.

Τον Δεκέμβριο του 2006 στα νησιά **Φίτζι**, που βρίσκονται στον Ειρηνικό Ωκεανό, βαριά οπλισμένοι στρατιώτες έσπασαν οδοφράγματα σε κεντρικούς δρόμους της πρωτεύουσας Σούβα και περικύκλωσαν την προεδρική και πρωθυπουργική κατοικία. Άνδρες της στρατιωτικής φρουράς αφόπλισαν τον πρωθυπουργό Λαϊσένια Καράσε και τον έθεσαν σε κατ' οίκον περιορισμό. Νωρίτερα, στρατιώτες αφόπλισαν την αστυνομία και εισέβαλαν σε αποθήκες όπλων προκειμένου να μη στραφούν αυτά κατά των στρατιωτών. Ο αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων των νησιών Φίτζι στρατηγός Μπαϊναμαραμά ανακοίνωσε ότι ο στρατός ελέγχει τη χώρα και ότι ο ίδιος αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση.

Πηγή: Αρχείο Ειδήσεων Β.Β.С.

ΕΛΛΑΔΑ - Το Σύνταγμα του 2001

Άρθρο 1 - (Μορφή του πολιτεύματος)

1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία.
3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα.

Άρθρο 2 - (Πρωταρχικές υποχρεώσεις της πολιτείας)

1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.
2. Η Ελλάδα, ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης, της δικαιοσύνης, καθώς και την ανάπτυξη των φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών.

❖ Σχολιάζουμε τους διαφορετικούς τρόπους διακυβέρνησης ενός κράτους.

Ο τρόπος που οργανώνεται και ασκείται η εξουσία σε ένα κράτος λέγεται πολίτευμα. Οι κυριότερες **μορφές** πολιτευμάτων είναι: η **μοναρχία**, η **ολιγαρχία** και η **δημοκρατία**.

Η **μοναρχία** διακρίνεται σε **απόλυτη** και σε **συνταγματική**. Στην απόλυτη μοναρχία ο μονάρχης συγκεντρώνει όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του. Νομοθετεί, κυβερνά και δικάζει ο ίδιος. Στην εποχή μας, σε κάποιες χώρες της Ευρώπης, όπως στη Μ. Βρετανία, στη Σουηδία και στην Ισπανία υπάρχει συνταγματική μοναρχία, στην οποία οι εξουσίες του μονάρχη περιορίζονται από το Σύνταγμα.

Στην **ολιγαρχία** κυβερνούν **λίγα άτομα**. Αυτή η μορφή πολιτεύματος υπήρχε και στην αρχαία Ελλάδα. Τότε κυβερνούσαν οι λίγοι και συνήθως οικονομικά ισχυροί. Σήμερα, μορφή ολιγαρχίας είναι οι **στρατιωτικές δικτατορίες** που παραμένουν στην εξουσία χωρίς τη θέληση του λαού.

Στη **δημοκρατία** κύριο χαρακτηριστικό θεωρείται η αρχή της «λαϊκής κυριαρχίας». Αυτό συνεπάγεται τη διακυβέρνηση της χώρας είτε απευθείας από τον λαό (άμεση δημοκρατία), όπως συνέβαινε στην αρχαία Αθήνα, είτε με αντιπροσώπους (έμμεση ή αντιπροσωπευτική δημοκρατία), όπως γίνεται στη σύγχρονη Ελλάδα. Στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία οι αντιπρόσωποι, δηλαδή οι βουλευτές, εκλέγονται ελεύθερα από τον λαό και αναλαμβάνουν να υποστηρίξουν τα συμφέροντα και τις απόψεις τους.

Συγκρίνουμε τις μορφές των πολιτευμάτων σε σχέση με τον βαθμό συμμετοχής του λαού σε αυτά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Οι φράσεις που ακολουθούν αναφέρονται στα αρχαία χρόνια. Στη διπλανή στήλη συμπληρώστε για ποιο πολίτευμα γίνεται λόγος:

- Πολλές φορές, οι *ευγενείς* που λέγονταν και *άριστοι*, καταργούσαν τον βασιλιά και έπαιρναν όλη τη δύναμη στα χέρια τους.

- Ο Κλεισθένης, στην αρχαία Αθήνα, έδωσε όλη τη δύναμη στην Εκκλησία του Δήμου (στον λαό).

- Μετά τη δολοφονία του Φιλίππου, στον θρόνο της Μακεδονίας ανέβηκε να κυβερνήσει ο γιος του Αλέξανδρος.

2. Ανατρέχοντας στα βιβλία της Ιστορίας συζητάμε για το πολίτευμα που είχαν:

- α. η αρχαία Σπάρτη τον 4ο-7ο π.Χ. αιώνα.
- β. η αρχαία Αθήνα τον 5ο π.Χ. αιώνα.
- γ. η Μακεδονία τον 3ο π.Χ. αιώνα.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι κυριότερες μορφές πολιτευμάτων είναι: η **μοναρχία**, η **ολιγαρχία** και η **δημοκρατία**.

α. Μοναρχία: όταν όλες οι εξουσίες συγκεντρώνονται σε ένα πρόσωπο (απόλυτη μοναρχία) ή όταν οι εξουσίες του Μονάρχη περιορίζονται από το Σύνταγμα, όπως συμβαίνει σε κάποια ευρωπαϊκά κράτη (συνταγματική μοναρχία).

β. Ολιγαρχία: όταν την εξουσία ασκούν λίγα άτομα. Σήμερα εμφανίζεται συνήθως με τη μορφή στρατιωτικών δικτατοριών.

γ. Δημοκρατία: όταν ο λαός ψηφίζει τους αντιπροσώπους του (βουλευτές) και έτσι έμμεσα συμμετέχει στη διακυβέρνηση του κράτους.

Το Δημοκρατικό Πολίτευμα

Στην αρχαία Αθήνα όλοι οι πολίτες έπαιρναν μέρος στη διακυβέρνηση της πόλης - κράτους. Συμμετείχαν στην Εκκλυσία του Δήμου, όπου διατύπωναν την άποψή τους και ψήφιζαν αυτή που θεωρούσαν πιο σωστή (άμεση ψηφοφορία). Σήμερα, η άμεση ψηφοφορία δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί, κυρίως λόγω του πλήθους των ψηφοφόρων. Γι' αυτό οι πολίτες εκλέγουν αντιπροσώπους, τους βουλευτές, οι οποίοι αποφασίζουν για ζητήματα της πολιτείας και για την επίλυση των προβλημάτων τους (έμμεση ψηφοφορία).

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι **Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία**. Αυτό σημαίνει ότι ζούμε σε ένα δημοκρατικό κράτος με αρχηγό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο λαός ψηφίζει τους αντιπροσώπους του βουλευτές με δημοκρατικές διαδικασίες, ασκώντας την εξουσία μέσα από τους αντιπροσώπους του.

Ας δούμε τώρα πώς λειτουργεί το δημοκρατικό πολίτευμα στη χώρα μας:

- ♦ Αρχηγός του κράτους είναι ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας**. Εκλέγεται από τη Βουλή και η εξουσία του είναι περιορισμένη. Διορίζει τον Πρωθυπουργό μετά από εκλογές και δίνει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης. Επίσης, εκπροσωπεί τη χώρα στο εξωτερικό με επίσημες επισκέψεις που πραγματοποιεί σε άλλες χώρες ως αρχηγός του κράτους.

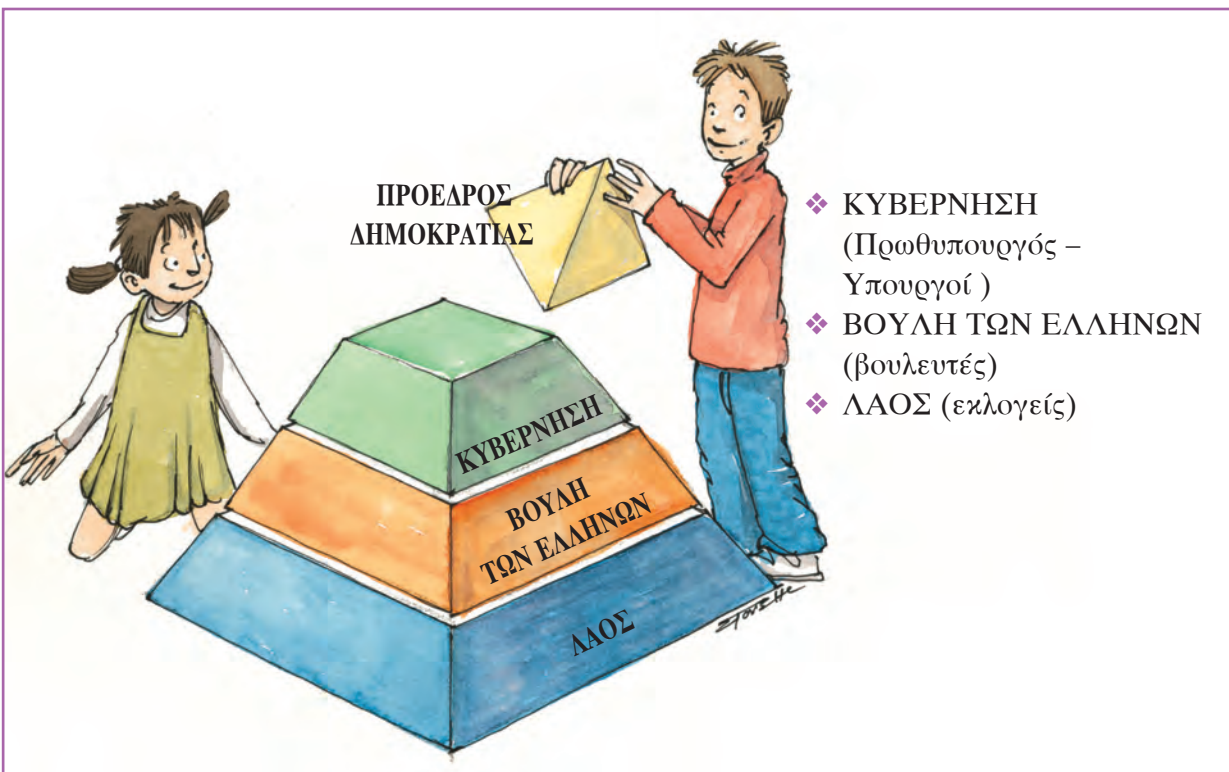
- ♦ Η **Κυβέρνηση** αποτελείται από το Υπουργικό Συμβούλιο που απαρτίζεται από τον **Πρωθυπουργό** και τους **Υπουργούς**. Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της χώρας σύμφωνα με το Σύνταγμα. Ο Πρωθυπουργός συντονίζει το έργο των Υπουργών του, προκειμένου να εφαρμοστεί η κυβερνητική πολιτική.

Σε άλλα μέρη του κόσμου υπάρχουν τα εξής είδη δημοκρατίας:

- α) η **Βασιλεύουσα Κοινοβουλευτική Δημοκρατία**, όπου αρχηγός του κράτους είναι ο βασιλιάς και η κυβέρνηση εκλέγεται από τον λαό (είναι η σύγχρονη κύρια μορφή της Συνταγματικής Μοναρχίας, στην οποία ο βασιλιάς έχει πολύ περιορισμένη δικαιοδοσία στις υποθέσεις του κράτους). Το πολίτευμα αυτό το συναντάμε, για παράδειγμα, στο Βέλγιο, τη Δανία και τη Μ. Βρετανία.
- β) η **Προεδρική Δημοκρατία**, στην οποία αρχηγός του κράτους και πρόεδρος της κυβέρνησης είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η βασική διαφορά με την Προεδρευόμενη Δημοκρατία είναι ότι σε αυτό το πολίτευμα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται απευθείας από τον λαό και κυβερνά με υπουργούς, που επιλέγονται από τον ίδιο. Προεδρική Δημοκρατία υπάρχει σε κράτη όπως η Κύπρος και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

- ❖ Συζητάμε ποια είναι η διαφορά μεταξύ του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Προέδρου της Κυβέρνησης (Πρωθυπουργού) στην Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Τα δημοκρατικό πολίτευμα κατοχυρώνει με νόμους αξίες όπως η **ισότητα** και η **ελευθερία** όλων των πολιτών. Οι άνθρωποι θεωρούνται ίσοι μεταξύ τους, έχουν ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις. Συνεργάζονται για την κοινή πρόοδο και συμβιώνουν αρμονικά. Η ελευθερία είναι το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ενεργεί όπως επιθυμεί, αρκεί να μην προκαλεί βλάβη σε άλλον και να σέβεται τους νόμους της πολιτείας. Παράλληλα, μπορεί να σκέπτεται και να πιστεύει ό,τι θέλει. Η ελευθερία του δεν θα πρέπει να απειλείται, αν αυτός έχει διαφορετικές πεποιθήσεις, ενώ θα πρέπει να μπορεί να μορφώνεται και να επιλέγει τον τρόπο ζωής και εργασίας του, πάντα μέσα στο πλαίσιο που ορίζουν οι νόμοι.

❖ Συζητάμε και καταγράφουμε τους λόγους, για τους οποίους νομίζουμε ότι στον σύγχρονο κόσμο έχει επικρατήσει το πολίτευμα της δημοκρατίας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Σημειώνουμε Σ δίπλα στις προτάσεις που θεωρούμε ότι είναι σωστές και Λ σε όσες θεωρούμε ότι είναι λανθασμένες:
 - ♦ Η δημοκρατία στην αρχαία Αθήνα ήταν έμμεση.
 - ♦ Οι βουλευτές σήμερα εκλέγονται από τους πολίτες.
 - ♦ Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.
 - ♦ Αρχηγός του Ελληνικού Κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.
 - ♦ Ο Πρωθυπουργός ορίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
- Επισκεπτόμαστε την ιστοσελίδα της Βουλής των Ελλήνων για περισσότερες πληροφορίες για τη Βουλή και το πολίτευμά μας (www.parliament.gr).
- Χωρισμένοι σε ομάδες συζητάμε τι θα θέλαμε να ρωτήσουμε τους βουλευτές σε περίπτωση που επισκεφθούμε τη Βουλή των Ελλήνων με την τάξη μας.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Η Δημοκρατία ως πολίτευμα γεννήθηκε στην αρχαία Αθήνα. Πολλά κράτη σήμερα έχουν δημοκρατικό πολίτευμα. Αυτό σημαίνει ότι ο λαός επιλέγει με εκλογές τους αντιπροσώπους του (βουλευτές) για τη διακυβέρνηση της χώρας. Σε κάθε δημοκρατικό κράτος οι πολίτες απολαμβάνουν τις αξίες της ελευθερίας και της ισότητας.

Οι λειτουργίες της κρατικής εξουσίας

φωτ. 4.1 Βουλή των Ελλήνων

Ξέρεις, Ειρήνη,
ποιος είναι ο ρόλος
της Βουλής
των Ελλήνων;

Ξέρω μόνο ότι
η Βουλή ψηφίζει
τους νόμους
του κράτους.

❖ Συζητάμε όλοι μαζί:

- ◆ Ποια θέματα απασχολούν τους βουλευτές στη Βουλή;
- ◆ Τι συζητά ο Πρωθυπουργός με τους Υπουργούς;
- ◆ Σε τι χρησιμεύουν τα δικαστήρια;

Σύμφωνα με το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας μας στο κράτος υπάρχουν τρεις μορφές εξουσίας:

- Η Νομοθετική εξουσία**, έργο της οποίας είναι η διατύπωση και ψήφιση των νόμων. Την εξουσία αυτή ασκεί η Βουλή που ψηφίζει τους νόμους και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που υπογράφει τους νόμους.

β. Η Εκτελεστική εξουσία, κύριο έργο της οποίας είναι η διακυβέρνηση του κράτους. Αυτό επιτυγχάνεται με την εφαρμογή των νόμων που ψηφίζει η Βουλή. Την Εκτελεστική εξουσία ασκούν:

♦ Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

♦ Η Κυβέρνηση που αποτελείται από τον **Πρωθυπουργό** και τους **Υπουργούς**.

γ. Η Δικαστική εξουσία, έργο της οποίας είναι η επίλυση των προβλημάτων των πολιτών στα δικαστήρια, σύμφωνα με τους νόμους που έχει θεσπίσει η πολιτεία. Τη Δικαστική εξουσία ασκούν τα δικαστήρια.

Ας δούμε πιο συγκεκριμένα πώς ασκούνται οι τρεις μορφές εξουσίας:

α) Νομοθετική εξουσία

Τη νομοθετική εξουσία ασκεί η Βουλή.

Η Βουλή αποτελείται από τριακόσιους εκπροσώπους του λαού που είναι οι βουλευτές. Στη Βουλή οι βουλευτές:

- ♦ Συζητούν και αποφασίζουν για μεγάλα ζητήματα που αφορούν τη χώρα, όπως είναι η εκπαίδευση, η υγεία, η οικονομία, η εξωτερική πολιτική.
- ♦ Μελετούν και ψηφίζουν τους νόμους.
- ♦ Ελέγχουν το έργο της Κυβέρνησης (του Πρωθυπουργού και των Υπουργών).

φωτ. 4.2 Η Βουλή συνεδριάζει

β) Εκτελεστική εξουσία

Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση.

Η Κυβέρνηση κυβερνά με τον **Πρωθυπουργό** και τους **Υπουργούς**.

Κάθε Υπουργός ασχολείται με τα θέματα του Υπουργείου του και ο Πρωθυπουργός, που είναι ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης, συντονίζει το έργο των Υπουργών του.

- ♦ Υπάρχουν πολλά Υπουργεία που επιτελούν διαφορετικό έργο. Αντιστοιχίζουμε τα Υπουργεία με τις αρμοδιότητές τους.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.....♦	♦ Ένοπλες Δυνάμεις
Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης.....♦	♦ Συγκοινωνίες
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.....♦	♦ Πολιτιστική κληρονομιά – Ανάπτυξη τεχνών
Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.....♦	♦ Γεωργία – Κτηνοτροφία – Αλιεία
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.....♦	♦ Οικονομική ανάπτυξη – Βελτίωση της ποιότητας ζωής
Υπουργείο Εξωτερικών.....♦	♦ Σχέσεις της Ελλάδας με άλλα κράτη
Υπουργείο Οικονομικών.....♦	♦ Λιμάνια – Ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες

γ) Δικαστική εξουσία

Ας δούμε γιατί οι άνθρωποι καταφεύγουν στα δικαστήρια.

Οι άνθρωποι καταφεύγουν στα δικαστήρια, για να λύσουν διαφορές τους με την Πολιτεία ή με τους συμπολίτες τους. Σε ένα δημοκρατικό κράτος, όταν οι πολίτες παραβιάζουν τους νόμους προβαίνοντας σε παράνομες πράξεις, όπως κλοπή, φόνο, οικονομική απάτη, φθορά ξένης περιουσίας κ.ά., οι **δικαστές** οφείλουν να αποδώσουν **δικαιοσύνη**.

- ♦ Σε ένα τροχαίο ατύχημα για ποιους λόγους νομίζετε ότι οι εμπλεκόμενοι καταφεύγουν στα δικαστήρια; Αυτό συμβαίνει πάντοτε;
- ♦ Μπορείτε να δώσετε άλλα παραδείγματα από περιπτώσεις, στις οποίες ένας πολίτης θα καταφύγει στο δικαστήριο;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Το σχολείο είναι μια μικρή κοινωνία, στην οποία ισχύουν συγκεκριμένοι κανόνες. Φανταζόμαστε πως ένας μαθητής, καθώς παίζει ποδόσφαιρο με τα παιδιά της ΣΤ' τάξης, πετάει με δύναμη την μπάλα και σπάει το τζάμι μιας αίθουσας.
 - ❖ Συζητάμε τι γίνεται στη συνέχεια.
 - ❖ Καταγράφουμε ποιους κανόνες του σχολείου μπορεί να παραβίασε ο μαθητής.
2. Σκεφτόμαστε προβλήματα που αφορούν το σχολείο μας (π.χ. η καθαριότητα στο προαύλιο, η φύλαξη του σχολείου).
 - ❖ Χωριζόμαστε σε ομάδες, κάθε ομάδα επιλέγει ένα πρόβλημα και συντάσσει προτάσεις για την επίλυσή του.
 - ❖ Συζητάμε τις προτάσεις κάθε ομάδας και καταγράφουμε αυτές που μπορούμε να υλοποιήσουμε.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Σε κάθε δημοκρατικό πολίτευμα η Κυβέρνηση πρέπει να φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του κράτους και την πρόοδο των πολιτών του.

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις μορφές εξουσίας: η **νομοθετική**, η **εκτελεστική** και η **δικαστική**.

Το ελληνικό Σύνταγμα

Πολλές φορές ακούω
στην τηλεόραση
ή διαβάζω για το Σύνταγμα
της χώρας μας.
Τι είναι ακριβώς;

φωτ. 5.1 Τα γεγονότα της 3ης Σεπτεμβρίου (λιθογραφία)

φωτ. 5.2 Ο συνταγματάρχης Καλλέργης μπροστά στα ανάκτορα

«Τη νύχτα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 πλήθος λαού, καθώς και επαναστατημένες μονάδες του τακτικού στρατού, συγκεντρώθηκαν μπροστά στα ανάκτορα, ζητώντας από τον βασιλιά Όθωνα να παραχωρήσει Σύνταγμα. Δηλαδή, γραπτούς νόμους που να καθορίζουν τη μορφή του πολιτεύματος, την οργάνωση και λειτουργία του κράτους και τη σχέση του κράτους με τους πολίτες».

Ιστορία του Έλληνικού Έθνους, τόμος ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, σσ. 91,92

«Δεν ήθελα χρήματα και βιο, ήθελα σύνταμα δια την πατρίδα μου να κυβερνηθεί με νόμους και όχι με το έτζι θέλω».

Μακρυγιάννη απομνημονεύματα, (εισ., σχόλια), Σπ. Ι. Ασδρακά, εκδ. Α. Καραβία, Αθήνα 1977, σ. 320

- ✓ Συζητάμε και γράφουμε τους λόγους, για τους οποίους ο στρατηγός Μακρυγιάννης ήθελε Σύνταγμα. Πώς σχετίζεται το Σύνταγμα με την αγάπη του για την Πατρίδα;
- ✓ Γνωρίζετε κάποιο άλλο ευρωπαϊκό κράτος όπου ο λαός αγωνίστηκε για την απόκτηση Συντάγματος;

Το **Σύνταγμα** είναι ο ανώτερος νόμος του κράτους, στον οποίο πρέπει να στηρίζονται όλοι οι νόμοι της πολιτείας. Το Ελληνικό Σύνταγμα αποτελείται από 120 άρθρα και:

- ♦ **Καθορίζει** τη μορφή του πολιτεύματος και τις πρωταρχικές υποχρεώσεις της πολιτείας, όπως ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου, η επιδίωξη ειρήνης, δικαιοσύνης και ανάπτυξης φιλικών σχέσεων με άλλα κράτη και λαούς.
- ♦ **Ρυθμίζει** την οργάνωση και τις λειτουργίες της πολιτείας.
- ♦ **Κατοχυρώνει** τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών και καθορίζει τις υποχρεώσεις τους.

Οι νόμοι που ψηφίζονται από τη Βουλή πρέπει να είναι σύμφωνοι με το Σύνταγμα, ώστε να μη θεωρούνται **αντισυνταγματικοί**.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Διαβάζουμε δύο παραγράφους από το **τελευταίο** άρθρο του Συντάγματος:

Άρθρο 120

2. Ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία συνιστούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων.
4. Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία.

- ✓ Χωριζόμαστε σε δυο ομάδες και η κάθε μια αναλαμβάνει να γράψει σύντομα τη σημασία των παραπάνω παραγράφων του Συντάγματος.
- ✓ Κάθε ομάδα ανακοινώνει στην τάξη ό,τι έγραψε.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Το **Σύνταγμα** της χώρας μας ορίζει τη μορφή του πολιτεύματος, την οργάνωση και τις λειτουργίες της Πολιτείας, τα ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα των πολιτών. Στο Σύνταγμα στηρίζονται όλοι οι νόμοι του κράτους.

Ανακεφαλαίωση

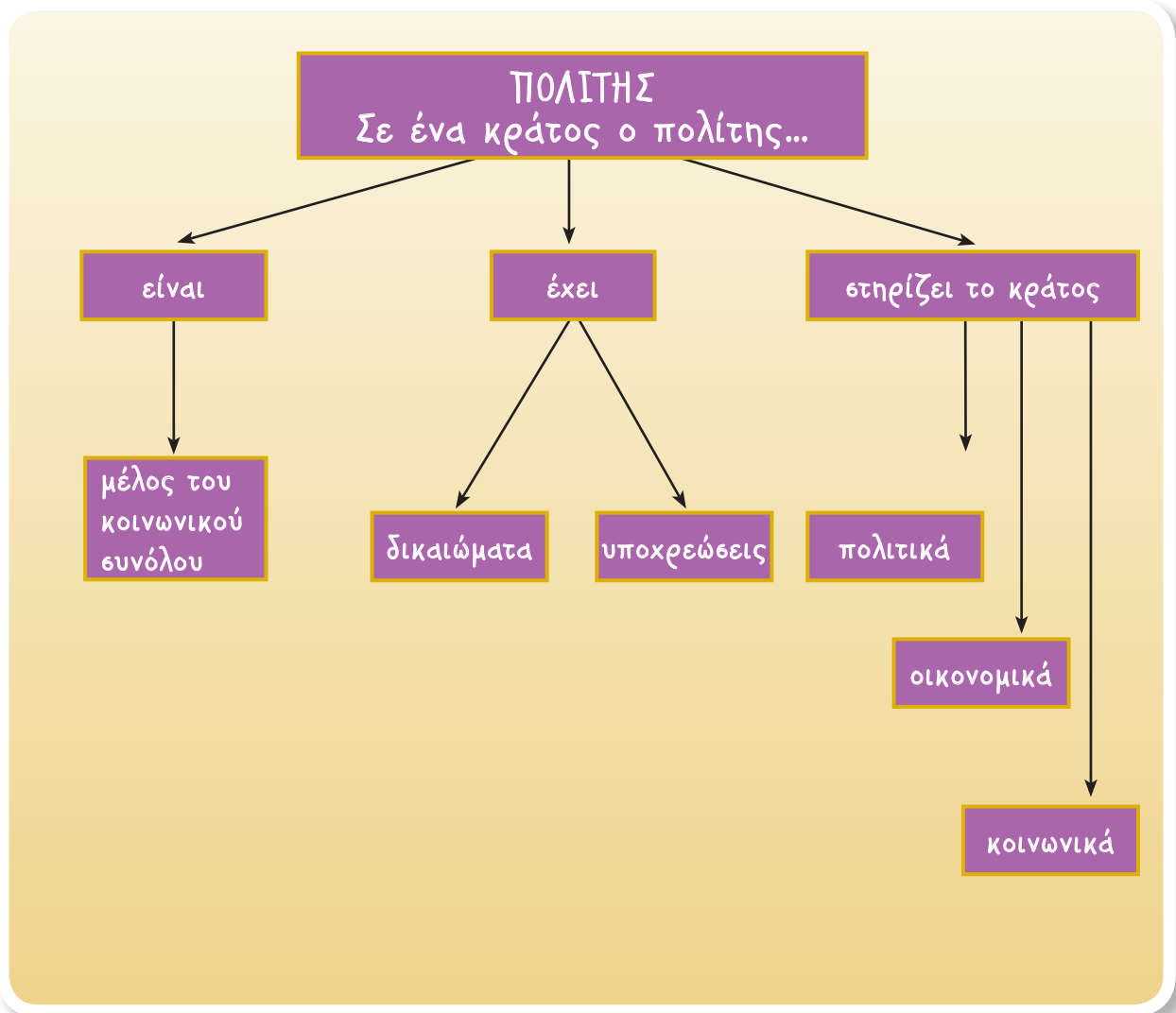
Κάθε κράτος ορίζεται από το έδαφος που καταλαμβάνει, τον λαό που ζει σε αυτό και τον τρόπο με τον οποίο ασκείται η εξουσία. Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται και ασκείται η εξουσία ενός κράτους ονομάζεται **πολίτευμα**. Οι πιο γνωστές μορφές πολιτευμάτων είναι η **μοναρχία**, η **ολιγαρχία** και η **δημοκρατία**. Σήμερα τα περισσότερα κράτη έχουν δημοκρατικό πολίτευμα.

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι η **Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία** και αρχηγός του κράτους είναι ο **Πρόεδρος της Δημοκρατίας**.

Στα δημοκρατικά κράτη η κρατική εξουσία ασκείται με τρεις διαφορετικές λειτουργίες: τη **νομοθετική** (Βουλή και Πρόεδρος της Δημοκρατίας), την **εκτελεστική** (Κυβέρνηση και Πρόεδρος της Δημοκρατίας) και τη **δικαστική** (δικαστήρια).

Κάθε σύγχρονο δημοκρατικό κράτος έχει το δικό του **Σύνταγμα**. Το Σύνταγμα είναι ο ανώτερος νόμος του κράτους, ο οποίος καθορίζει το πολίτευμα της χώρας, ρυθμίζει την οργάνωση και τις λειτουργίες της πολιτείας, κατοχυρώνει τα δικαιώματα των πολιτών και καθορίζει τις βασικές τους υποχρεώσεις.

Ενότητα Β΄ Κράτος και πολίτης

Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πολίτη

Στη δημοκρατία όλοι
οι άνθρωποι έχουν
τα ίδια δικαιώματα και
τις ίδιες υποχρεώσεις!

Έτσι νομίζω Ειρήνη!
Για να δούμε!

Όλοι οι άνθρωποι που ζουν σε κράτη με δημοκρατικό πολίτευμα έχουν:

- ♦ **ατομικά δικαιώματα**, όπως να αναπτύσσουν ελεύθερα την προσωπικότητά τους, να μιλούν ελεύθερα και να εκφράζουν την άποψή τους για διάφορα θέματα,
- ♦ **κοινωνικά δικαιώματα**, όπως να μορφώνονται, να έχουν περίθαλψη όταν αρρωσταίνουν και να βρίσκουν εργασία.

Οι πολίτες ενός κράτους όμως έχουν και **πολιτικά δικαιώματα**, όπως να συμμετέχουν με την ψήφο τους στην εκλογή των προσώπων που θα κυβερνήσουν τη χώρα. Στην Ελλάδα, πολίτες είναι όσοι έχουν την ελληνική ιθαγένεια.

Οι πολίτες ηλικίας 17 ετών και άνω έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εκλογές.

Επίσης, οι Ευρωπαίοι πολίτες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στις δημοτικές εκλογές σε οποιοδήποτε κράτος-μέλος της Ευρώπης ζουν. Δεν έχουν όμως το δικαίωμα να ψηφίζουν και να συμμετέχουν στις εκλογές για την επιλογή αντιπροσώπων στη Βουλή.

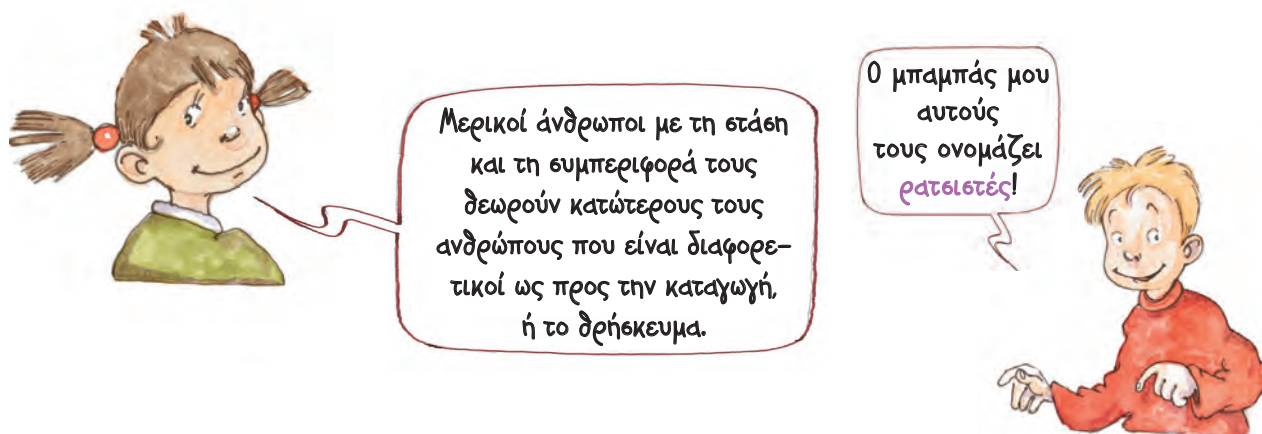
Ας δούμε όμως πιο
ευγκεκριμένα ορισμένα από
τα πολιτικά δικαιώματα
που έχουν οι πολίτες
της χώρας μας.

- Μπορούν να συμμετέχουν στις εκλογές ως ψηφοφόροι ή ως υποψήφιοι.
- Μπορούν να καταλαμβάνουν δημόσιες θέσεις (δικαστές, εκπαιδευτικοί, υπάλληλοι υπουργείων κτλ.).

Όλα τα παραπάνω δικαιώματα κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα. Υπάρχουν όμως και άλλα δικαιώματα που δεν αναφέρονται στο Σύνταγμα, όπως είναι τα **πνευματικά δικαιώματα** που αφορούν την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Αυτό σημαίνει ότι κάθε έργο (πίνακας ζωγραφικής, λογοτεχνικό έργο, μουσικό κομμάτι ή έργο τέχνης γενικά) ανήκει σε αυτόν που το δημιούργησε και κανείς άλλος δεν μπορεί να το παρουσιάσει ως δικό του.

Εκτός όμως από δικαιώματα, έχουμε και υποχρεώσεις. Οι κυριότερες υποχρεώσεις των πολιτών, όπως προκύπτουν από το Σύνταγμα, είναι:

- ο **σεβασμός** προς το κοινωνικό σύνολο που εκφράζεται με την προσπάθεια κάθε πολίτη να προστατεύει το περιβάλλον, να σέβεται την ιδιοκτησία των συμπολιτών του και του κράτους και να προσφέρει ό,τι μπορεί για το συμφέρον του συνόλου.
- η **τήρηση** του Συντάγματος και των νόμων, δηλαδή η αποφυγή οποιασδήποτε ενέργειας η οποία είναι αντίθετη με αυτά που ορίζουν το Σύνταγμα και οι Νόμοι.
- η **υπεράσπιση** της δημοκρατίας, δηλαδή η υποχρέωση του κάθε πολίτη να εμποδίσει όποιον προσπαθήσει να αλλάξει το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας.

- ❖ Συζητάμε όλοι μαζί για τη στάση και τη συμπεριφορά ορισμένων ανθρώπων απέναντι σε συνανθρώπους τους που έχουν διαφορετική καταγωγή, χρώμα, θρησκεία ή γλώσσα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Διαβάζουμε, συζητάμε και φανταζόμαστε την εξέλιξη της ιστορίας:

Η ιδέα του σκίτσου προέκυψε από το έντυπο της Ε.Ε. «Εγώ, ο Ρατσιστής;!»

Πηγή: <http://www.europa.eu.int>

- ❖ Μοιραζόμαστε τους ρόλους και υποδυόμαστε τα πρόσωπα.
- ❖ Οι υπόλοιποι παρακολουθούμε και σημειώνουμε τη συμπεριφορά των ηρώων.
- ❖ Καταγράφουμε τα συναισθήματά μας.
- ❖ Συζητάμε όλοι μαζί σχετικά με το θέμα.

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Σε μια δημοκρατική χώρα κάθε άνθρωπος έχει **ατομικά, κοινωνικά και πνευματικά** δικαιώματα. **Πολιτικά** δικαιώματα έχουν μόνο οι **πολίτες** μιας χώρας. Οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν μόνο στις δημοτικές εκλογές σε οποιοδήποτε κράτος –μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζουν.

Στις σύγχρονες κοινωνίες παρατηρείται το φαινόμενο του **ρατσισμού**, δηλαδή της διάκρισης των ανθρώπων σε ανώτερους και κατώτερους με βάση την καταγωγή τους.

Πνευματικά δικαιώματα

Ειρήνη, θυμάσαι πέρυσι που μιλούσαμε για τα πνευματικά δικαιώματα;

Κάτι θυμάμαι. Μπορείς να μου επαναλάβεις κάποια βασικά πράγματα;

Ευχαρίστως. Η πνευματική ιδιοκτησία εκετιζεται με έργα και δημιουργίες, που προκύπτουν από το πνεύμα του ανθρώπου, γι' αυτό άλλωστε αναφερόμαστε στα πνευματικά δικαιώματα. Όταν ένας άνθρωπος δίνει μορφή σε μια ιδέα του, για παράδειγμα δημιουργεί βιβλίο, ζωγραφιά, μουσική, φωτογραφία, κάνει δηλαδή ένα έργο πρωτότυπο, έχει δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Και τι ακριβώς είναι το δικαίωμα αυτό;

Είναι δικαίωμα ιδιοκτησίας, ακριβώς όπως είναι το δικαίωμα που έχεις εσύ στα δικά σου πράγματα. Αυτό σημαίνει ότι κανείς δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο σου, εάν πρώτα δεν ζητήσει την άδειά σου. Επιπλέον, είναι δικαίωμα πάνω στο έργο σου να αναφέρεις το όνομά σου και υποχρέωση των άλλων να ζητήσουν την άδειά σου.

Και τι εξυπηρετεί το δικαίωμα αυτό;

Όπως βεβόμαστε την ιδιοκτησία των άλλων και δεν παίρνουμε κάτι που τους ανήκει, έτσι πρέπει να βεβόμαστε και την πνευματική ιδιοκτησία. Με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζουμε και εκτιμούμε την πνευματική εργασία εκείνων που την κατέβαλαν, προκειμένου να δημιουργήσουν ένα έργο που μπορούν να το χαίρονται όλοι.

Σε μια δημοκρατική κοινωνία, ένα σημαντικό δικαίωμα είναι η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Η πνευματική ιδιοκτησία θέτει κανόνες για την απόλαυση των έργων των άλλων. Οι κανόνες αυτοί προστατεύουν τον μόχθο του δημιουργού και διασφαλίζουν τη δίκαιη συνεργασία.

Συγγενικά δικαιώματα

Εκτός από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, υπάρχουν και τα συγγενικά δικαιώματα, τα οποία αναγνωρίζονται σε εκείνους, που ερμηνεύουν ή εκτελούν έργα του πνεύματος χωρίς να είναι οι ίδιοι δημιουργοί τους όπως τραγουδιστές, ηθοποιοί, παραγωγοί ταινιών. Μπορείς να αναφέρεις παραδείγματα;

Πολιτική άμυνα και Πολιτική προστασία

φωτ. 3.1 Σεισμός

φωτ. 3.2 Πλημμύρα

φωτ. 3.3 Πόλεμος

φωτ. 3.4 Πυρκαγιά

❖ Παρατηρούμε τις εικόνες και σχολιάζουμε τον τρόπο που αντιμετωπίζονται μεγάλες καταστροφές, όπως είναι ο πόλεμος, ο σεισμός, η πλημμύρα κ.ά.

Το κράτος, για να προστατέψει τους πολίτες του από ενδεχόμενες πολεμικές επιχειρήσεις και τις συνέπειές τους, έχει οργανώσει την άμυνά του με τις **ένοπλες** και **πολιτικές** δυνάμεις που διαθέτει γι' αυτό τον σκοπό.

Οι ένοπλες δυνάμεις αποτελούν την **Εθνική Άμυνα** και υπερασπίζονται την εθνική ασφάλεια από οποιαδήποτε απειλή.

Οι πολιτικές δυνάμεις αποτελούν την **Πολιτική Άμυνα**, που περιλαμβάνει τις κρατικές αρχές και υπηρεσίες, την ελληνική αστυνομία, το πυροσβεστικό σώμα, το λιμενικό σώμα, κοινωφελείς οργανισμούς (π.χ. ΕΥΔΑΠ), κάθε μορφής δημόσιες και ιδιωτικές

επιχειρήσεις (π.χ. Δ.Ε.Η.) και **όλους τους πολίτες της χώρας**. Η κύρια αποστολή της Πολιτικής Άμυνας είναι η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων που αποσκοπούν στην προστασία του πληθυσμού από τις συνέπειες ενός πολέμου, όπως:

- ◆ Ενημέρωση και προστασία του πληθυσμού με τους συναγερμούς και τα καταφύγια.
- ◆ Διάσωση και περίθαλψη των πληγέντων με τις υγειονομικές υπηρεσίες (γιατρούς, ασθενοφόρα).
- ◆ Αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν.
- ◆ Απελευθέρωση ατόμων παγιδευμένων στα ερείπια.
- ◆ Ενημέρωση του πληθυσμού για τρόπους αυτοπροστασίας.
- ◆ Απολύμανση ατόμων, τροφίμων και περιοχών από ραδιενεργό σκόνη και χημικές ουσίες.

Το κράτος, όμως, φροντίζει να προστατέψει τους πολίτες του και σε καιρό ειρήνης από φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές. Γι' αυτό τον λόγο, οργάνωσε την **Πολιτική Προστασία**.

Ο τομέας της **Πολιτικής Προστασίας** έχει ως βασικό σκοπό και κύρια αποστολή, σε καιρό ειρήνης, να προλάβει ή να μειώσει τους κινδύνους από:

- ◆ Φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από γεωλογικά φαινόμενα όπως: σεισμοί, κατολισθήσεις / καθιζήσεις, εκρήξεις ηφαιστείων
- ◆ Δασικές πυρκαγιές
- ◆ Φυσικές καταστροφές που προκαλούνται από έντονα καιρικά φαινόμενα όπως: πλημμύρες, χιονοπτώσεις και παγετοί, θυελλώδεις άνεμοι, καταιγίδες, καύσωνες
- ◆ Τεχνολογικές καταστροφές, όπως: χημικά ατυχήματα σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις, μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων κ.ά.

(Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών)

Τα μέτρα που λαμβάνουν οι υπηρεσίες της πολιτικής άμυνας και της πολιτικής προστασίας μπορεί να είναι:

- α'. **προληπτικά**, όπως είναι η κατασκευή καταφυγίων, αντιπλημμυρικών έργων, η ενημέρωση του πληθυσμού κ. ά.
- β'. **κατασταλτικά**, για να αντιμετωπιστούν προβλήματα που έχουν προκύψει από φυσική, τεχνολογική καταστροφή ή πόλεμο, όπως μεταφορά τραυματιών, απεγκλωβισμό επιζώντων από ερείπια, παροχή τροφής και στέγης σε άστεγους πολίτες κ.ά.

- ◆ Συζητάμε στην τάξη για τα μέτρα που είναι απαραίτητο να παίρνουμε κι εμείς, οι πολίτες της χώρας, ώστε να προστατευτούμε από μεγάλες καταστροφές και να προστατέψουμε το περιβάλλον.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	213 1520000
Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας	210 3359002-3
Πυροσβεστική Υπηρεσία	199
Άμεση Επέμβαση Λιμενικού Σώματος	108
Άμεση Δράση Αστυνομίας	100
Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας	210 5232821
ΕΚΑΒ	166
ΔΕΗ	11770 (ΑΘΗΝΑ)
ΕΥΔΑΠ	1022 (ΑΘΗΝΑ)
Ενιαίος Ευρωπαϊκός Αριθμός Έκτακτης Ανάγκης	112

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Σχεδιάσε κι εσύ ένα σκίτσο που να απεικονίζει την αντιμετώπιση μιας φυσικής καταστροφής.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Με τη συμβολή της **Πολιτικής Άμυνας** και της **Πολιτικής Προστασίας** λαμβάνονται μέτρα και γίνονται ενέργειες για να περιοριστούν ή να εξαλειφθούν τα αποτελέσματα οποιασδήποτε καταστροφής ή απώλειας. Τέτοιες καταστροφές προκαλούνται είτε από φυσικά αίτια (θεομηνίες, φυσικές καταστροφές), είτε από πολεμικές συρράξεις.

Τα μέτρα λαμβάνονται σε συνεργασία με σχετικές υπηρεσίες και οργανισμούς αλλά και με τους ίδιους τους πολίτες.

Η ενημέρωση του πολίτη

Παιδιά, να γράψουμε μια ανακοίνωση για την τοπική εφημερίδα! Να ενημερώσουμε τους κατοίκους της περιοχής ότι το πάρκο καθαρίστηκε από τους μαθητές της ΣΤ' τάξης του σχολείου μας.

Ωραία, θα γίνουμε ρεπόρτερ και αρθρογράφοι!

- ❖ Χωριζόμαστε σε ομάδες, για να καταγράψουμε πώς θα παρουσιαστεί το θέμα στις εφημερίδες και πώς στην τηλεόραση.
- ❖ Συζητάμε πώς επηρεάζεται η άποψη των ανθρώπων από τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται ένα θέμα.

Όλοι οι άνθρωποι σε μία δημοκρατική κοινωνία έχουν δικαίωμα να εκφράζονται ελεύθερα, αλλά και να μαθαίνουν όσα συμβαίνουν στον κόσμο. Όπως έχουμε δει και στο μάθημα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, από παλιά οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν διάφορα μέσα στην προσπάθειά τους να πληροφορήσουν και να πληροφορηθούν. Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, όπως η τηλεόραση, οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο, τα περιοδικά, το διαδίκτυο, πληροφορούν τους ανθρώπους για ό,τι συμβαίνει σε όλη τη γη. Ο ρόλος των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (Μ.Μ.Ε.) είναι ιδιαίτερα σημαντικός και γι' αυτό πρέπει να υπάρχει κατά το δυνατόν αντικειμενική πληροφόρηση και ενημέρωση. Πολλές φορές, όμως, προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε. θέματα που παραβιάζουν ατομικά δικαιώματα, παραπληροφορούν ή δυσφημούν ανθρώπους. Γι' αυτό είναι απαραίτητο τα Μ.Μ.Ε. να τηρούν συγκεκριμένους κανόνες που θεσπίζονται από την πολιτεία.

- ❖ Ποιες είναι οι λειτουργίες των ΜΜΕ και σε τι μας χρησιμεύουν; Χωριζόμαστε σε ομάδες, συζητάμε και ανακοινώνουμε στην τάξη.

Τα ΜΜΕ δεν μεταδίδουν μόνο πληροφορίες, αλλά επιτελούν και άλλες λειτουργίες.

- ❖ Συζητάμε όλοι μαζί για τον ρόλο της τηλεόρασης ή κάποιου άλλου Μ.Μ.Ε. στη ζωή μας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Παρατηρούμε τους παρακάτω τίτλους και τους υπότιτλους των εφημερίδων που αναφέρονται στο ίδιο θέμα. Εντοπίζουμε τις διαφορές στις απόψεις των δημοσιογράφων και συζητάμε για αυτές. Σε ποια στοιχεία δίνει μεγαλύτερη έμφαση το κάθε κείμενο;

1. ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΚΛΟΠΗ ΤΣΑΝΤΑΣ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Οι αδέστακτοι ληστές έβυραν το δύμα με τη μοτοοικλέτα για περίπου 20 μέτρα.

2. ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΤΣΑΝΤΑΣΑΙ ΚΡΟΥΣΜΑ ΚΛΟΠΗΣ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΔΡΟΜΟ

Η απρόσεκτη κυρία τραυματίστηκε στην προσπάθειά της να βώσει την τσάντα της.

3. ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΟΙ ΚΛΟΠΕΣ ΤΣΑΝΤΩΝΙ ΚΙ ΑΛΛΟ ΚΡΟΥΣΜΑ ΚΛΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Άλλη μια άτυχη γυναίκα πέφτει δύμα κλοπής και τραυματισμού. Η αστυνομία πού ήταν;

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας προσφέρουν στους πολίτες τη δυνατότητα να ενημερώνονται για τη ζωή και τα γεγονότα όλου του κόσμου. Επίσης τους διασκεδάζουν, τους εκπαιδεύουν και τους ψυχαγωγούν με θέματα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά. Οι πολλές και διαφορετικές απόψεις που εκφράζονται είναι χαρακτηριστικό της δημοκρατίας. Όμως, τα Μ.Μ.Ε. πρέπει να σέβονται τους νόμους της πολιτείας και να μην παραπληροφορούν το κοινό τους.

Ανακεφαλαίωση

Σε όλα τα δημοκρατικά πολιτεύματα οι πολίτες έχουν ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα που κατοχυρώνονται με νόμους.

Κάθε κράτος φροντίζει να προστατεύει τους πολίτες του είτε σε καιρό ειρήνης είτε σε καιρό πολέμου από φυσικές, τεχνολογικές καταστροφές ή συνέπειες του πολέμου. Με τη συμβολή διαφόρων υπηρεσιών, όπως η Πολιτική Προστασία και η Πολιτική Άμυνα, λαμβάνει μέτρα προληπτικά και κατασταλτικά και εκτελεί έργα για την προστασία του πληθυσμού.

Στις δημοκρατικές κοινωνίες τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας φροντίζουν για την ενημέρωση και την ψυχαγωγία των πολιτών. Υπάρχει όμως κίνδυνος, όταν δεν λειτουργούν σύμφωνα με ορισμένους κανόνες, να παραπληροφορήσουν τους πολίτες.

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

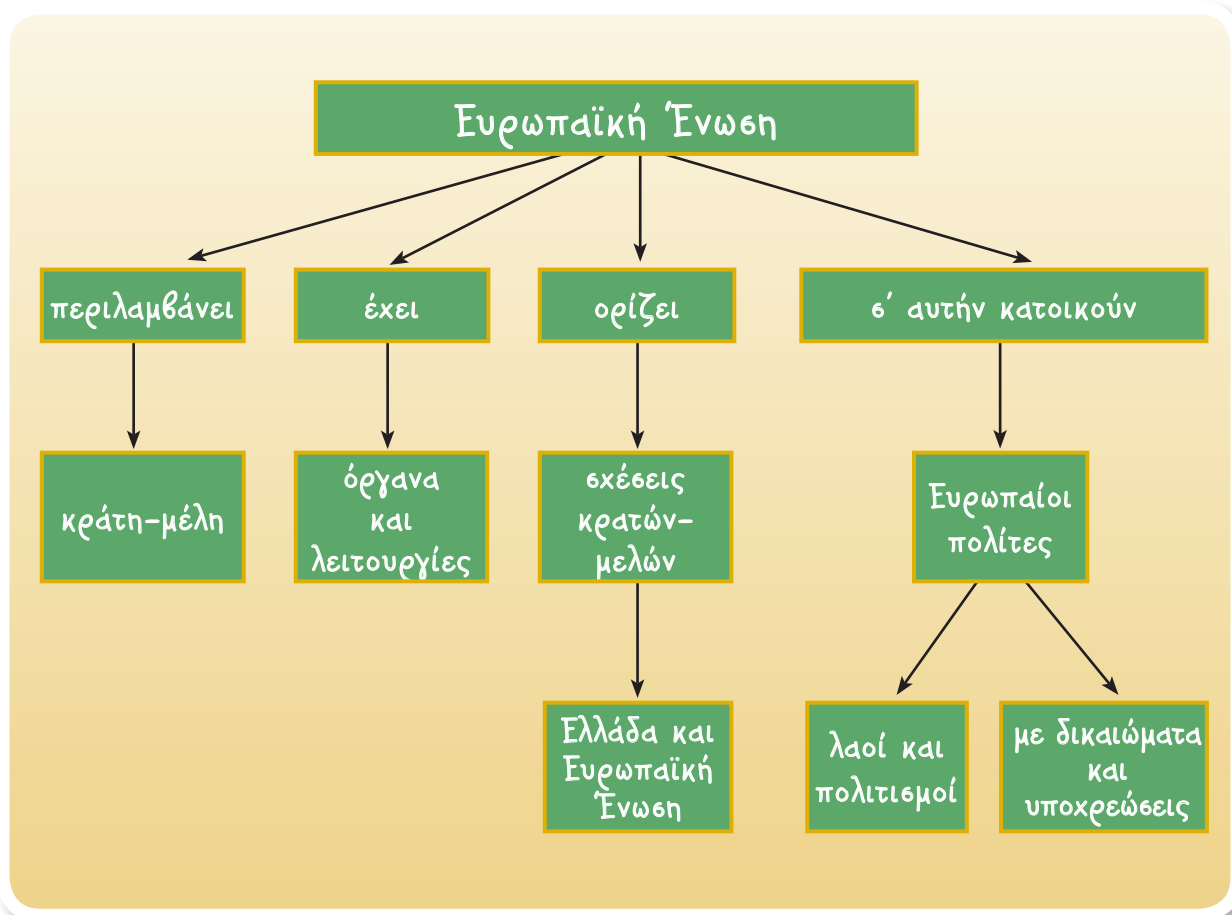
Το άτομο και η Ευρωπαϊκή Ένωση

Συζητώντας
θα μάθουμε
για τα παρακάτω
θέματα:

- α. Την Ευρωπαϊκή Ένωση
- β. Τη σχέση της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση
- γ. Τους Ευρωπαίους πολίτες

Ενότητα Α΄ Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ελλάδα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση: όργανα και λειτουργίες της

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία ένωση πολλών κρατών που βρίσκονται στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Δημιουργήθηκε μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου και στην αρχή οι στόχοι της ήταν καθαρά οικονομικοί. Στη συνέχεια, όμως, η ιδέα μιας Ενωμένης Ευρώπης οδήγησε σταδιακά στη στενότερη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στην πολιτική, τον πολιτισμό, την ασφάλεια και την ειρήνη. Με την πάροδο των χρόνων, όλο και περισσότερα κράτη εντάσσονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παιδιά ελάτε να βρούμε
και να χρωματίσουμε
τα κράτη-μέλη
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
στον χάρτη που βρήκα!

27 ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΟ 2008

BE	ΒΕΛΓΙΟ
CH	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
DE	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
EE	ΕΣΘΟΝΙΑ
EL	ΕΛΛΑΔΑ
ES	ΙΣΠΑΝΙΑ
FR	ΓΑΛΛΙΑ
IE	ΙΡΛΑΝΔΙΑ
IT	ΙΤΑΛΙΑ
CY	ΚΥΠΡΟΣ
LV	ΛΕΤΤΟΝΙΑ
LU	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ
HU	ΟΥΓΓΑΡΙΑ
MT	ΜΑΛΤΑ
NL	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ
AT	ΑΥΣΤΡΙΑ
PL	ΠΟΛΩΝΙΑ
PT	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
SI	ΣΛΟΒΕΝΙΑ
SK	ΣΛΟΒΑΚΙΑ
FI	ΦΙΛΑΝΔΙΑ
SE	ΣΟΥΗΔΙΑ
UK	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
BG	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
RO	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
DN	ΔΑΝΙΑ
LT	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Πώς καταφέρνουν όλα αυτά
τα κράτη να συνεργάζονται
και να αποφασίζουν μαζί
για τόσο σοβαρά θέματα;

Τα κράτη-μέλη της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** συνεργάζονται με σκοπό την ειρήνη, τη σταθερότητα, την ασφάλεια, τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη, την κοινωνική και οικονομική τους ανάπτυξη, καθώς και την υπεράσπιση των κοινών αξιών των Ευρωπαίων (σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων και του πολιτισμού, υγιές περιβάλλον, κ.ά.).

Τα κράτη-μέλη έχουν μεταβιβάσει ορισμένες εξουσίες τους (νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές) σε αντίστοιχα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ελάτε παιδιά
να γνωρίσουμε
τα βασικά όργανα της
Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα βασικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πέντε: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

- ♦ Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**: Αποτελείται από βουλευτές (Ευρωβουλευτές) που εκλέγονται από τους πολίτες των κρατών-μελών κάθε πέντε χρόνια. Το σημερινό Κοινοβούλιο αριθμεί 785 μέλη από τις 28 χώρες, κράτη - μέλη που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα. Περίπου το ένα τρίτο αυτών είναι γυναίκες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει τα συμφέροντα των Ευρωπαίων πολιτών στις συζητήσεις με τα άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

φωτ. 1.1
Το Ευρωπαϊκό
Κοινοβούλιο
συνεδριάζει.

- ♦ Το **Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**: Είναι το κύριο όργανο που λαμβάνει αποφάσεις σε θέματα σχετικά με τους ευρωπαϊκούς νόμους, την πολιτική ασφάλειας, τις δαπάνες της Ένωσης και την οικονομική και εξωτερική πολιτική των κρατών-μελών. Στις συνεδριάσεις του παρευρίσκεται ένας υπουργός από κάθε κυβέρνηση κράτους-μέλους της Ένωσης. Αν, για παρά-

δειγμα, το Συμβούλιο πρόκειται να συζητήσει ζητήματα παιδείας, στη συνεδρίαση θα παρευρίσκεται ο Υπουργός Παιδείας κάθε χώρας της Ένωσης και το Συμβούλιο θα χαρακτηρίζεται «Συμβούλιο Παιδείας».

- ♦ Το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**: Αποτελείται από τους προέδρους και /ή πρωθυπουργούς των κρατών-μελών μαζί με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζει (**συνεδριάσεις «κορυφής»**) το ανώτερο τέσσερις φορές κάθε χρόνο για θέματα γενικής πολιτικής της Ένωσης.

φωτ. 1.2
Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζει.

- ♦ Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν)**: Τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (επίτροποι) ορίζονται από τις Κυβερνήσεις των κρατών-μελών (ένας για κάθε κράτος-μέλος) για πέντε χρόνια. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπεί και υποστηρίζει τα συμφέροντα του συνόλου της Ένωσης και προτείνει τους νόμους στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο Υπουργών.

φωτ. 1.3
Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- ♦ Το **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο**: Αποτελείται από έναν δικαστή από κάθε κράτος-μέλος. Σκοπός του δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει ότι η νομοθεσία της Ένωσης ερμηνεύεται και εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις χώρες της Ένωσης.

φωτ. 1.4
Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Εκτός από τα πέντε βασικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχουν και άλλα *όργανα* που συμπληρώνουν και διευκολύνουν το έργο τους, όπως το Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Αντιστοιχίζω σύμφωνα με όσα έμαθα για τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

Υπερασπίζεται τα συμφέροντα των Ευρωπαίων πολιτών.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Προτείνει τους νόμους στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο Υπουργών.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Διασφαλίζει την ισότητα όλων των πολιτών απέναντι στον νόμο σε όλα τα κράτη-μέλη.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένωση κρατών στηρίζεται στη συνεργασία των μελών της σε κοινά θέματα, όπως η ειρήνη, η οικονομική και κοινωνική ευημερία, η ασφάλεια, η δημοκρατία, η σταθερότητα, η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη. Τα βασικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στην ελληνική μυθολογία η Ευρώπη ήταν μια όμορφη βασιλοπούλα που την έκλεψε ο Δίας και προς τιμή της πήρε το όνομά της ολόκληρος ο τότε γνωστός πολιτισμέ- νος κόσμος.

Πώς να πήρε
το όνομά της
η Ευρώπη;

Με ποια διαδικασία
έγινε η Ελλάδα μέλος
της Ευρωπαϊκής
Ένωσης;

φωτ. 2.1
1981: Δεύτερη κατά
σειρά διεύθυνση της
Ευρωπαϊκής
Κοινότητας με την
ένταξη της Ελλάδας

- ♦ Η Ελλάδα μετά το έτος 1979, όταν πρωθυπουργός ήταν ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, υπογράφει στην Αθήνα τη συνθήκη προσχώρησής της στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.). Η Ελλάδα επισήμως την 1η Ιανουαρίου του 1981 γίνεται το δέκατο κράτος-μέλος της Ε.Ο.Κ.
- ♦ Τον Ιούλιο του 1983 αναλαμβάνει για πρώτη φορά την προεδρία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με πρωθυπουργό τον Ανδρέα Παπανδρέου, ενώ τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου πραγματοποιείται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην Αθήνα.
- ♦ Το 2001 η Ελλάδα γίνεται το 12ο μέλος της «Ευρωζώνης», την οποία αποτελούν χώρες που έχουν ως νόμισμα το ευρώ (ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα).
- ♦ Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στις λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πλήρες μέλος της. Ο ελληνικός λαός εκλέγει στις ευρωεκλογές τους ευρωβουλευτές του.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Χωρίζομαστε σε ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποφασίζουμε τι θα θέλαμε να μάθουμε για τις χώρες που επιλέξαμε π.χ. στοιχεία του πολιτισμού της, την ιστορία της, τις παραδοσιακές γιορτές της, τα φαγητά της, την εκπαίδευση των συνομηλίκων μας κ.ά.

Στη συνέχεια συζητάμε:

- ❖ Γιατί επιλέξαμε στην ομάδα μας τη συγκεκριμένη χώρα;
- ❖ Ποιες πληροφορίες θα δίναμε εμείς για το συγκεκριμένο θέμα στα παιδιά της χώρας που επιλέξαμε αν ρωτούσαν για τη δική μας χώρα;

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Η Ελλάδα κατέχει μια σημαντική θέση στην Ευρώπη ως πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμμετέχει ενεργά, όπως και κάθε άλλο κράτος – μέλος της Ένωσης στα όργανα και στις δραστηριότητές της.

Σχέσεις μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

φωτ. 3.1, 2, 3 Ευρωπαϊκή Ένωση: Ενότητα στην πολυμορφία

Σχολιάζουμε τις αφίσες που έφερε στην τάξη ο Δικαιόπολις και συζητάμε για τη συνεργασία, την πολυμορφία και τη δημοκρατία στην Ευρώπη.

Αναζητούμε και ακούμε από το διαδίκτυο τον ύμνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι χώρες που αποτελούν την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ανεξάρτητα κράτη, συνενώνουν όμως τις δυνάμεις τους για να αποκτήσουν μεγαλύτερη ισχύ και παγκόσμια επιρροή.

Τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεργάζονται στον οικονομικό, τον κοινωνικό και τον πολιτιστικό τομέα.

Στον **οικονομικό** τομέα, όλα σχεδόν τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν το ίδιο νόμισμα, το **ευρώ**, που παριστάνεται με το ελληνικό γράμμα έψιλον με δύο παράλληλες γραμμές (€), οι οποίες συμβολίζουν τη σταθερότητα. Το ευρώ κυκλοφόρησε για πρώτη φορά την 1η Ιανουαρίου 2002.

Κάποια από τα νομίσματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με χρήματα από τις **Τράπεζες** και τα **Ταμεία** της ενισχύει τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, για να φτιάξουν αεροδρόμια, σιδηροδρομικές γραμμές και άλλα έργα υποδομής. Επίσης, επιδοτεί επιχειρήσεις και επαγγελματίες.

Στον **κοινωνικό** τομέα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δραστηριοποιείται κυρίως σε θέματα σχετικά με την εκπαίδευση, την προστασία του περιβάλλοντος, την εργασία, την προστασία της υγείας των καταναλωτών, των ατόμων με ειδικές ανάγκες κτλ. Ενδεικτικά αναφέρουμε το πρόγραμμα **Comenius**, που στοχεύει στην επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών από τα διάφορα κράτη- μέλη, την ανταλλαγή απόψεων, την εκμάθηση γλωσσών κτλ.

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος “ΣΩΚΡΑΤΗΣ - COMENIUS 1” το 2ο Δημοτικό Σχολείο Βροντάδου (Ερειθιανής) φιλοξένησε, από τις 21 μέχρι 25 Μαΐου 2003, εκπαιδευτικούς από τα ευρωπαϊκά εταιρικά σχολεία C.P. "CAMPOAMENO" της Ισπανίας, Volksschule Ebersdorf της Γερμανίας και Harriers Ground Community Primary School της Αγγλίας, που είναι και το σχολείο -συντονιστής. Τα τέσσερα σχολεία επικοινωνούν μεταξύ τους και ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικές με έθιμα και εκδηλώσεις.

Πηγή: <http://www.chiosnews.com>

Με ποικίλες άλλες δραστηριότητες επιτυγχάνονται οι σκοποί της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κοινωνική δικαιοσύνη, προστασία και ασφάλεια των πολιτών, προστασία του περιβάλλοντος.

Μία δραστηριότητα προστασίας των πολιτών είναι:

- ♦ το **Ευρωπαϊκό Κεντρικό Δίκτυο Καταναλωτών**: πληροφορεί και συμβουλεύει τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματά τους ως καταναλωτές.

Μία δραστηριότητα προστασίας του περιβάλλοντος είναι:

- ♦ το **Ετήσιο Περιβαλλοντικό Συνέδριο** και η **Πράσινη Εβδομάδα** (Green Week). Στο πλαίσιο της «Πράσινης Εβδομάδας» διενεργείται ετήσιος σχολικός διαγωνισμός (Ζωγραφική-Σχέδιο-Ψηφιακά Βίντεο) που ενθαρρύνει νέους από όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενημερωθούν για περιβαλλοντικά θέματα και να εκφραστούν καλλιτεχνικά.

Στον πολιτιστικό τομέα επιδιώκεται η **πολιτιστική** συνεργασία των λαών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2008 ορίστηκε ως «**Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου**», γι' αυτό έχουν οργανωθεί πολλές δραστηριότητες και προγράμματα. Επίσης, αξίζει να αναφέρουμε ότι τον Δεκέμβριο του 2006 εγκρίθηκε το πρόγραμμα «**Ευρώπη για τους Πολίτες**» για την περίοδο 2007-2013 με σκοπό την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής του Ευρωπαίου πολίτη στα κοινά.

Για καλύτερη γνωριμία με τον πολιτισμό κάθε χώρας, μια μεγάλη πόλη ορίζεται κάθε χρόνο ως «**Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης**». Εκεί διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως εκθέσεις ζωγραφικής, αφιερώματα σε

Ευρωπαίους δημιουργούς, θεατρικές παραστάσεις κ.ά. Το έτος 2006 πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης ήταν η **Πάτρα**. Λόγω της μεγάλης ζήτησης από όλα τα κράτη-μέλη να αποκτήσουν τον τίτλο για τις δικές τους πόλεις, αποφασίστηκε να ορίζονται κάθε χρόνο δύο Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης. Για το έτος 2009 έχουν οριστεί οι πόλεις Βίλνιους (Λιθουανία) και Λιντς (Αυστρία).

- ❖ Αναζητούμε στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://europa.eu.int> τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης από το 2000 ως σήμερα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Ο διευθυντής του σχολείου μάς ανακοίνωσε μια επιστολή που μας ενημέρωνε για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «e-Twinning». Πρόκειται για ένα πρόγραμμα σύμφωνα με το οποίο σχολεία από διαφορετικές χώρες επικοινωνούν μεταξύ τους με τη βοήθεια των υπολογιστών. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τον ηλεκτρονικό υπολογιστή σχεδιάζουν εργασίες (Project) σχετικά με το Περιβάλλον, την Πληροφορική, τις Φυσικές επιστήμες κ.ά. Το 2ο Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων (Καπλάνειο), είναι ένα από τα ελληνικά σχολεία που συμμετείχε το 2006-2007 στο πρόγραμμα αυτό.

- ❖ Ανοίγω την ιστοσελίδα <http://www.etwinning.gr> (συνεργασίες σχολείων στην Ευρώπη) και μαθαίνω περισσότερα για τις συνεργασίες των σχολείων στην Ευρώπη.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμμετέχουν σε πολλές κοινές δραστηριότητες και συνεργάζονται σε διάφορους τομείς (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό), με σκοπό να πετύχουν την ανάπτυξη, την πρόοδο και την ειρηνική τους συμβίωση.

Ανακεφαλαίωση

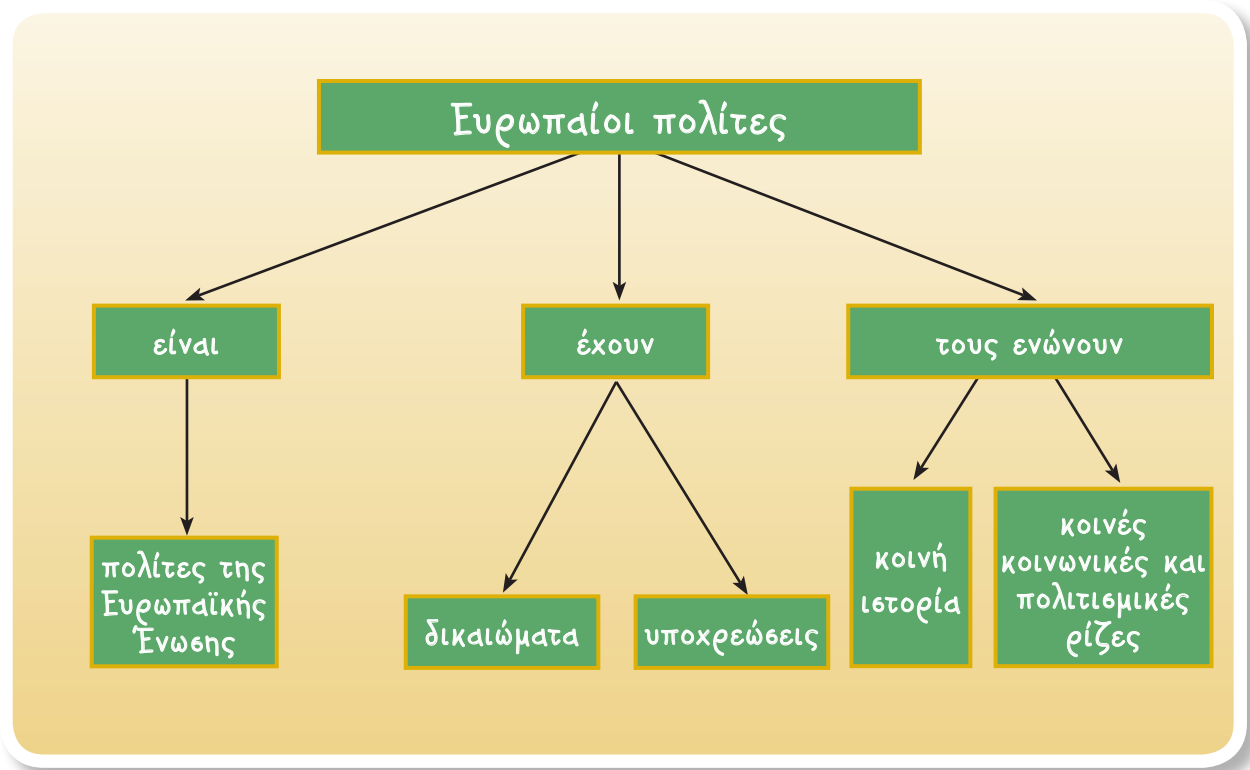
Η **Ευρωπαϊκή Ένωση** είναι μια ένωση ευρωπαϊκών κρατών που έχουν δεσμευτεί να **συνεργάζονται** σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος όπως η ειρήνη, η ασφάλεια, η δημοκρατία, η οικονομική και κοινωνική ευημερία, η κοινωνική δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη. Όλο και περισσότερα κράτη επιθυμούν να γίνουν μέλη της.

Τα βασικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο Υπουργών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Τα περισσότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν το ίδιο νόμισμα, το ευρώ, επιδιώκουν μια ενιαία ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική και συνεργάζονται στον πολιτιστικό τομέα.

Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το **1981**, συμμετέχει ενεργά με τους δικούς της αντιπροσώπους στις οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενότητα Β΄ Οι Ευρωπαίοι πολίτες

Λαοί και πολιτισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πατρίδα πολλών διαφορετικών λαών και πολιτισμών!

Ναι, αλλά τους Ευρωπαίους πολίτες τους συνδέουν και κοινά στοιχεία....

Οι λαοί έχουν στοιχεία που τους διαφοροποιούν μεταξύ τους αλλά και στοιχεία που τους ενώνουν. Στοιχεία διαφορετικά μπορεί να είναι η γλώσσα, οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμά τους. Στοιχεία κοινά μεταξύ των λαών μπορεί να είναι κοινές αξίες όπως η δημοκρατία, η ελευθερία, η κοινωνική δικαιοσύνη, ο σεβασμός στην ετερότητα. Αυτές οι κοινές αξίες ενώνουν τους λαούς των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι λαοί της Ευρώπης έχουν κοινές πολιτισμικές και ιστορικές ρίζες.

Παιδιά, στο Ανδολόγιο βρήκα το κείμενο «Η ευρωπαϊκή οικογένεια» που μας βοηθάει να καταλάβουμε περισσότερα για τη μεγάλη οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης!

Η ευρωπαϊκή οικογένεια

«Για να καταλάβουμε γιατί οι Ευρωπαίοι είναι τόσο διαφορετικοί, αλλά αποτελούν παρόλα αυτά μια κοινότητα, μπορούμε να σκεφτούμε μια οικογένεια. Υπάρχει κάτι κοινό μεταξύ των μελών μιας οικογένειας, αλλά ο καθένας έχει την προσωπικότητά του, διαφορετική φυσιογνωμία, κυρίως έναν χαρακτήρα, μια διαφορετική συμπεριφορά».

Ζακ Λε Γκοφ

Οι λαοί της Ευρώπης, λοιπόν, χρειάζεται να επικοινωνούν μεταξύ τους. Σε ποια γλώσσα όμως συνεννοούνται οι Ευρωπαίοι πολίτες;

Χαρακτηριστικό στοιχείο του πολιτισμού ενός λαού είναι η γλώσσα του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνει μέχρι σήμερα 28 κράτη-μέλη και έχει ορίσει 24 επίσημες γλώσσες.

Οι επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν επιλεγεί από τις εθνικές κυβερνήσεις, αφού κάθε κράτος με την ένταξη του ορίζει τη γλώσσα που επιθυμεί να δηλωθεί ως επίσημη γλώσσα της χώρας του ως κράτους-μέλους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει ιδιαίτερα τη διδασκαλία γλωσσών στα παιδιά, για να συνειδητοποιήσουν περισσότερο ότι ανήκουν στην ευρωπαϊκή οικογένεια και να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην πολυγλωσσική Ευρώπη.

Ας μάθουμε να λέμε
«καλημέρα» σε κάποιες από τις
γλώσσες των χωρών που ανήκουν
στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

Αγγλικά	<i>Good morning</i>	Μαλτέζικα	<i>L-Ghodwa t-Tajba</i>
Γαλλικά	<i>Bonjour</i>	Ολλανδικά	<i>Goedemorgen</i>
Γερμανικά	<i>Guten Morgen</i>	Ουγγρικά	<i>Jó reggelt</i>
Δανικά	<i>God morgen</i>	Πολωνικά	<i>Dzień dobry</i>
Ελληνικά	<i>Καλημέρα</i>	Πορτογαλικά	<i>Bom dia</i>
Εσθονικά	<i>Tere hommikust</i>	Σλοβακικά	<i>Dobré ráno</i>
Ισπανικά	<i>Buenos días</i>	Σλοβενικά	<i>Dobro jutro</i>
Ιταλικά	<i>Buongiorno</i>	Τσεχικά	<i>Dobre rano</i>
Λεττονικά	<i>Labrīt</i>	Σουηδικά	<i>God morgon</i>
Λιθουανικά	<i>Labas Rytas</i>	Φινλανδικά	<i>Hyvää huomenta</i>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Γράφουμε ένα δικό μας παραμύθι, στο οποίο συμμετέχουν διάφοροι ήρωες που γνωρίζουμε π.χ. ο Μπόλεκ και ο Λόλεκ (Πολωνία), η Χάιντν (Αυστρία), ο Αστερίξ και ο Οβελίξ (Γαλλία), τα Στρομφάκια (Βέλγιο) κ.ά. (**παραμυθοσαλάτα**). Στη συνέχεια, δίνουμε τίτλο στην ιστορία μας (παραδείγματα: «Ο Καραγκιόζης στις Βρυξέλλες», «Τα Στρομφάκια επισκέπτονται την Ακρόπολη», «Η Χάιντν στη γιορτή του σχολείου μας» κτλ).

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι Ευρωπαίοι πολίτες ανήκουν σε πολλές διαφορετικές χώρες. Υπάρχουν στοιχεία πολιτισμού που τους ενώνουν, όπως είναι η κοινή ιστορία και οι κοινές αξίες, καθώς και άλλα στοιχεία που τους διαφοροποιούν, όπως είναι οι διαφορετικές γλώσσες που μιλούν.

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των Ευρωπαίων πολιτών

Ως πολίτες της Ευρώπης
έχουμε πολλά δικαιώματα
αλλά και υποχρεώσεις.

Όπως συμβαίνει σε κάθε κράτος, έτσι και στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι **πολίτες** έχουν **δικαιώματα** και **υποχρεώσεις**. Έχουν δικαίωμα να ταξιδεύουν ελεύθερα σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να σπουδάζουν, να εργάζονται και να διαμένουν σε οποιαδήποτε χώρα μέλος επιθυμούν, να έχουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε όποια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρρωστήσουν ή πάθουν ατύχημα κ.ά.

Επίσης, μπορούν να συμμετέχουν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να εκλέγουν τους ευρωβουλευτές ή να εκλέγονται ευρωβουλευτές οι ίδιοι.

Τα δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών περιέχονται στον «**Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**» που εγκρίθηκε επίσημα τον Δεκέμβριο του 2000 κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας στη Γαλλία. Στη Συνέλευση που έφτιαξε το σχέδιο του Χάρτη συμμετείχαν αντιπρόσωποι των ευρωπαϊκών οργάνων και των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Ο Χάρτης αποτελεί μια σημαντική πρόοδο για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση.

Ο «**Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων**» περιέχει 54 άρθρα, τα οποία ορίζουν τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο αναλυτικά, κατοχυρώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή, στην ακεραιότητα του ατόμου, την ελευθερία της έκφρασης και της συνείδησης. Προωθεί επίσης την ισότητα ανδρών και γυναικών, το δικαίωμα στην περιβαλλοντική προστασία κ.ά.

Για να απολαμβάνουν, όμως, τα δικαιώματα αυτά οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν και **υποχρεώσεις**. Τέτοιες υποχρεώσεις, για παράδειγμα, είναι ο σεβασμός του πολιτισμού, της γλώσσας, της ιστορίας και των παραδόσεων κάθε λαού οποιασδήποτε χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η τήρηση των νόμων και των ιδιαίτερων κανόνων που ισχύουν σε κάθε κράτος κτλ.

Ας διαβάσουμε και ας εκολιάσουμε μερικά από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουμε ως Ευρωπαίοι πολίτες:

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Έχω δικαίωμα να σπουδάσω σε κάποιο πανεπιστήμιο κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Έχω δικαίωμα να κυκλοφορώ ελεύθερα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να μείνω σε κάποια από αυτά για τρεις ολόκληρους μήνες, χωρίς να απαιτούνται διατυπώσεις.

Έχω δικαίωμα ίσης μεταχείρισης με τους γηγενείς εργαζομένους, αν αποφασίσω να εργαστώ σε κάποιο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Έχω την υποχρέωση, όταν σπουδάσω σε μια χώρα, να έχω ασφάλεια ασθενείας.

Έχω υποχρέωση να διαθέτω έγκυρο δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, για να εισέλθω σε ένα κράτος-μέλος.

Έχω υποχρέωση να χρησιμοποιώ τη ζώνη ασφαλείας σε όλα τα οχήματα, ακόμα και τα τουριστικά πούλμαν ή τα μικρά λεωφορεία.

Διαβάζω ορισμένους κανόνες που ισχύουν σε κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- ♦ Στην Αγγλία, την Ιρλανδία, την Κύπρο και τη Μάλτα οδηγούμε στην αριστερή πλευρά του δρόμου.
- ♦ Τα κατοικίδια ζώα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με διαβατήριο, στο οποίο να καταγράφεται ο πλήρης εμβολιασμός τους.
- ♦ Η χρήση κινητού τηλεφώνου κατά την οδήγηση αυξάνει υπέρμετρα τον κίνδυνο πρόκλησης θανατηφόρων ατυχημάτων και γι' αυτό απαγορεύεται ρητά σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η Ιωάννα και η Νατάσσα θα ταξιδέψουν με τους γονείς τους στη Γερμανία. Ας δούμε μαζί ποιες διευκολύνσεις έχουν και τι δεν επιτρέπεται να κάνουν.

1. Χρειάζονται μόνο έγκυρο δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο.

2. Δεν επιτρέπεται να πάρουν τον σκύλο μαζί τους αν δεν έχει διαβατήριο, που να γράφει ότι έχει εμβολιαστεί πλήρως.

3. Αν αρρωστήσει κάποιος κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, μπορεί να έχει ιατροφαρμακευτική περίθαλψη δωρεάν ή με μειωμένο κόστος με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας.

4. Χρησιμοποιούν το ευρώ για τις συναλλαγές τους.

❖ Αναζητούμε κι εμείς ανάλογους κανόνες.

1.
.....
2.
.....
3.
.....

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Οι Ευρωπαίοι πολίτες έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις που τους διασφαλίζουν την ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία. Οφείλουν να γνωρίζουν και να τηρούν τις υποχρεώσεις τους, καθώς και να απολαμβάνουν και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους.

Ανακεφαλαίωση

Οι Ευρωπαίοι, παρά τις διαφορές (γλώσσα, ήδη και έθιμα, παραδόσεις) που μπορεί να έχουν, είναι ενωμένοι κι εργάζονται από κοινού για την ειρήνη και την ευημερία. Ανήκουν σε μια μεγάλη οικογένεια και μοιράζονται την Ευρώπη και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό εδώ και πολλά χρόνια. Στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζονται δικαιώματα και διευκολύνσεις, όπως να ταξιδεύουν ελεύθερα, να σπουδάζουν και να διαμένουν σε όποια χώρα μέλος επιθυμούν, να εργάζονται με ίσους όρους σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.ά. Ταυτόχρονα όμως έχουν και υποχρεώσεις, όπως να συμμορφώνονται με τους κανόνες, να τηρούν τους νόμους της χώρας στην οποία ζουν και να εβόνται τον πολιτισμό της.

4η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

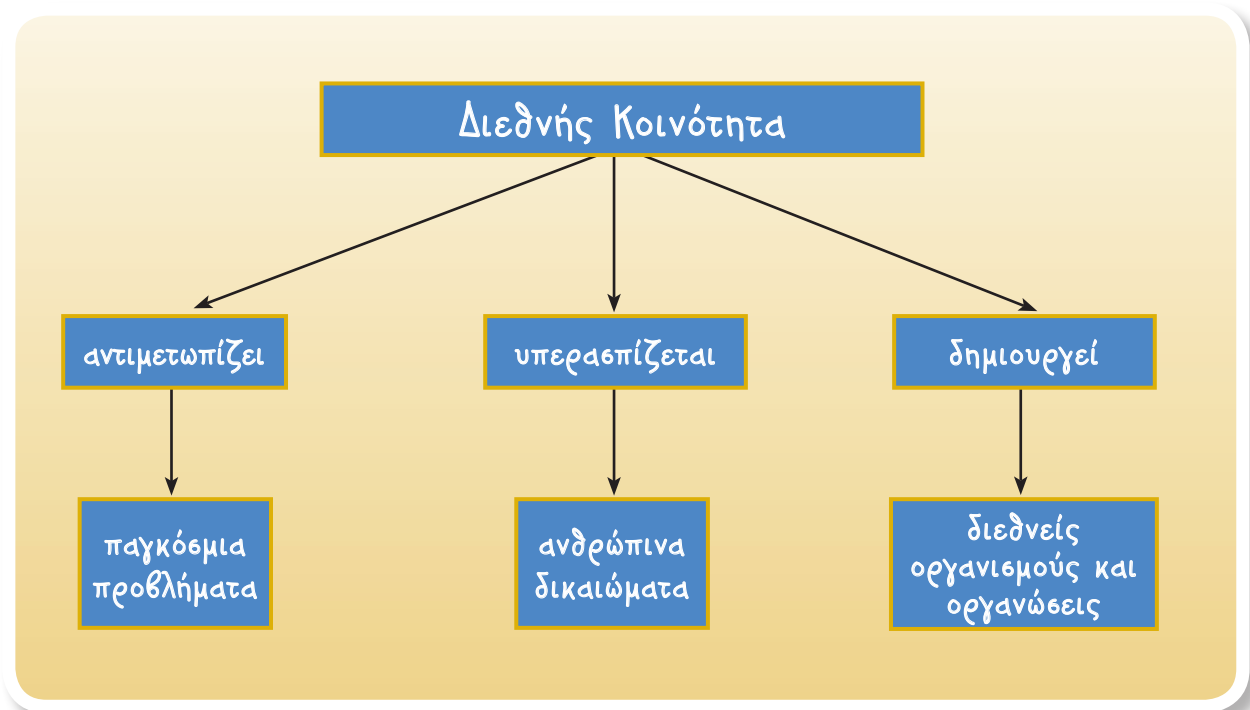
Το άτομο και η Διεθνής Κοινότητα

Συζητώντας θα
μάθουμε για τα
παρακάτω θέματα:

- α. Τα παγκόσμια προβλήματα
- β. Τους διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις
- γ. Τα ανθρωπίνια δικαιώματα

Ενότητα Α΄ Διεθνείς Οργανισμοί και Οργανώσεις

Παγκόσμια προβλήματα

Υπάρχουν προβλήματα που αφορούν όλους τους ανθρώπους της γης!

Δυστυχώς Ειρήνη! Θέλεις να συζητήσουμε γι' αυτά;

❖ Παρατηρούμε τις παρακάτω φωτογραφίες και συζητάμε για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν συνάνθρωποί μας σε όλο τον πλανήτη:

φωτ. 1.1 Έλλειψη πόσιμου νερού

φωτ. 1.2 Πρόσφυγες-Προσφύγια

φωτ. 1.3 Έλλειψη ιατρικής περίθαλψης

φωτ. 1.4 Πείνα

φωτ. 1.5 Πόλεμος

φωτ. 1.6, 7, 8 Καταστροφή περιβάλλοντος

Τα τελευταία χρόνια ανησυχούμε όλο και περισσότερο για προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Ορισμένα από αυτά είναι:

- α. Οι **πόλεμοι** και οι **συγκρούσεις** μεταξύ των κρατών.
- β. Η **ρύπανση του περιβάλλοντος** που εξαπλώνεται σε όλο τον πλανήτη.
- γ. Οι **κλιματικές αλλαγές** και η επιτάχυνση του ρυθμού με τον οποίο λιώνουν οι πάγοι στους πόλους.
- δ. Η **φτώχεια**, η **έλλειψη τροφής, νερού, στέγης, εργασίας**.
- ε. Οι **επιδημικές ασθένειες** που αφανίζουν πολλούς ανθρώπους.
- στ. Ο **ρατσισμός** που οδηγεί σε συγκρούσεις.
- ζ. Τα **ναρκωτικά** που σκοτώνουν καθημερινά πολλούς, κυρίως νέους ανθρώπους.

Ποιες ενέργειες του ανθρώπου νομίζεις ότι δημιουργούν τα παγκόσμια προβλήματα;

- «Εσύ ο ίδιος τι κάνεις για ν' αλλάξει ο κόσμος μας προς το καλύτερο;»

Αντ. Σαμαράκης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Τα τελευταία χρόνια οι άνθρωποι ανησυχούν όλο και περισσότερο για τα προβλήματα που δημιουργούνται από την έλλειψη νερού στον πλανήτη.

Χωρίζομαστε σε ομάδες. Τα μέλη κάθε ομάδας παριστάνουν άτομα που προέρχονται από μια ήπειρο: την Αφρική, την Ασία, την Αμερική και την Ευρώπη. Κάθε ομάδα επιλέγει μια χώρα που αντιμετωπίζει πρόβλημα έλλειψης νερού.

Αναζητώντας πληροφορίες και από τη Γεωγραφία κάθε ομάδα περιγράφει την κατάσταση που επικρατεί στον τόπο που εκπροσωπεί και απαντά στα παρακάτω ερωτήματα.

- ❖ Ποιες είναι οι επιπτώσεις στη ζωή των κατοίκων ή στο φυσικό περιβάλλον από το πρόβλημα αυτό και πώς μπορεί η χώρα να το επιλύσει;

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα που μας αφορούν όλους, όπως πολέμους, ρύπανση, φτώχεια, αρρώστιες. Είμαστε υποχρεωμένοι να συμβάλουμε στη λύση τους για να σώσουμε τον πλανήτη μας.

Ο ρόλος των Διεθνών Οργανισμών

Όπως φαίνεται, τα διεθνή προβλήματα απαιτούν διεθνή αντιμετώπιση.

Τι αυτό Ειρήνη υπάρχουν οι Διεθνείς Οργανισμοί!!

Κάθε κράτος οφείλει να παρέχει στους πολίτες του **ασφάλεια** και **προστασία**. Σε διεθνές επίπεδο, προκειμένου τα κράτη να διασφαλίσουν τη διαρκή αλληλοβοήθεια και συνεργασία μεταξύ τους, έχουν θεσπίσει **Διεθνείς Οργανισμούς**. Κύριο έργο των οργανισμών αυτών είναι να διαφυλάξουν τη διεθνή **ειρήνη** και **ασφάλεια**, να βοηθήσουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των φτωχών κρατών και να προστατεύσουν τα δικαιώματα των ανθρώπων.

Παιδιά, γνωρίζω έναν σπουδαίο Διεθνή Οργανισμό!

❖ Διαβάζουμε και συζητάμε για τους παρακάτω Οργανισμούς.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) είναι ένας διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε το 1945, μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, με σκοπό την επικράτηση της ειρήνης και της ασφάλειας σε όλα τα κράτη. Αρχικά είχε 51 μέλη. Τα μέλη του σήμερα είναι 193 κράτη.

Πηγή: <http://www.un.org>

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Άρθρο 1

Οι σκοποί των Ηνωμένων Εθνών είναι:

1. Να διατηρούν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια [...]
2. Να αναπτύσσουν ανάμεσα στα έθνη φιλικές σχέσεις που θα βασίζονται στον σεβασμό της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και της αυτοδιάθεσης των λαών και να παίρνουν άλλα μέτρα κατάλληλα για την ενίσχυση της παγκόσμιας ειρήνης.
3. Να επιτυγχάνουν διεθνή συνεργασία για την επίλυση διεθνών προβλημάτων οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσης, και για την ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους, χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας. [...]

Πηγή: www.unric.org/el/index.pdf?option=com_content&view=article&id=14

φωτ. 2.1

Στον Οργανισμό Ηνωμένων
Εθνών ανήκει
και η UNESCO
και η UNICEF

φωτ. 2.2

Η UNESCO είναι η Διεθνής Οργάνωση Επιστημών και Πολιτισμού του ΟΗΕ. Φροντίζει μέσω της συνεργασίας των κρατών σε θέματα παιδείας, επιστήμης και πολιτισμού, να συμβάλει στη διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας στον κόσμο και να προασπίσει τον σεβασμό στο δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς διακρίσεις ως προς τη φυλή, τη γλώσσα, το θρήσκευμα ή το φύλο. Στην UNESCO, που έχει την έδρα της στο Παρίσι, συμμετέχουν 192 κράτη. Πρόεδρος της 34ης Γενικής Διάσκεψης της UNESCO, κατόπιν ομόφωνης πρότασης του 58μελούς Εκτελεστικού Συμβουλίου, για τη διετία 2007-2009, εξελέγη ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδος στην UNESCO Πρέσβης Γ. Ν. Αναστασόπουλος.

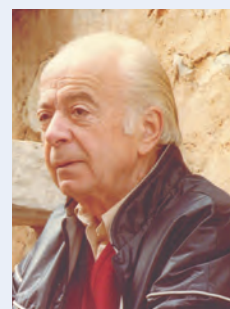
Πηγή: <http://www.unesco.org>

Η UNICEF είναι μια διεθνής οργάνωση που ιδρύθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 1946 για να βοηθήσει τα παιδιά της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Κίνας μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Σήμερα αγωνίζεται να βοηθήσει όλα τα παιδιά του κόσμου που στερούνται τα βασικά δικαιώματα για τροφή, ασφάλεια, κατοικία, υγεία και εκπαίδευση!

Ο Αντώνης Σαμαράκης ήταν ο πρώτος Έλληνας Πρεσβευτής Καλής Θέλησης της UNICEF!

Πηγή: <http://www.unicef.gr>

Εκτός από τους Διεθνείς Οργανισμούς, στους οποίους συμμετέχουν κράτη-μέλη υπάρχουν και **Διεθνείς Οργανώσεις**, στις οποίες **δεν συμμετέχουν οι κυβερνήσεις, αλλά ομάδες πολιτών**. Ευαισθητοποιημένοι πολίτες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, για να βοηθήσουν συνανθρώπους τους που έχουν ανάγκη ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις των κρατών!

Έχω φέρει κάποια στοιχεία για τέτοιες οργανώσεις.

❖ Διαβάζουμε και συζητάμε όλοι μαζί τα στοιχεία που έφερε η Ειρήνη:

act:onaid

Η Action Aid είναι μια διεθνής οργάνωση που αγωνίζεται για έναν καλύτερο κόσμο, έναν κόσμο χωρίς φτώχεια! Χάρη στη δράση της Action Aid, εκατομμύρια παιδιά και ενήλικες έχουν αρχίσει να αλλάζουν τη ζωή τους αποκτώντας νερό, τροφή, ασφάλεια, εκπαίδευση και υγεία!

Πηγή: <http://www.actionaid.gr>

MEDECINS SANS FRONTIERES
ΠΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση που αποτελείται κυρίως από γιατρούς και παρέχει ιατρική βοήθεια οπουδήποτε υπάρχει ανάγκη χωρίς καμία φυλετική, θρησκευτική, πολιτική ή άλλη διάκριση.

Πηγή: <http://www.msf.gr>

Η WWF είναι μια διεθνής περιβαλλοντική οργάνωση που αγωνίζεται για την προστασία της φύσης σε περισσότερες από 100 χώρες!

Πηγή: <http://www.wwf.gr>

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Ο Ερυθρός Σταυρός (Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου) με έδρα τη Γενεύη, ιδρύθηκε το 1864 με πρωτοβουλία του Ερρίκου Ντυνάν. Σκοπός της οργάνωσης αυτής είναι η υγειονομική και κοινωνική περίθαλψη των λαών. Μεγάλη είναι η συμβολή της και στην προστασία των φυλακισμένων και εξορισμένων για πολιτικούς λόγους. Επίσης προσφέρει βοήθεια σε λαούς μετά από θεομηνίες που τους έπληξαν. Εκτός από τη διεθνή οργάνωση της Γενεύης, ιδρύθηκαν και λειτουργούν σε πολλά κράτη και τοπικές οργανώσεις, όπως ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (1887).

Πηγή: <http://www.redcross.gr>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η **Greenpeace** είναι μια διεθνής, μη κυβερνητική οργάνωση, με έδρα το Άμστερνταμ της Ολλανδίας. Ιδρύθηκε το 1971, έχει γραφεία σε 27 χώρες και 5.000.000 υποστηρικτές σε 158 χώρες. Σκοπός της είναι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

- ♦ Μαθαίνω περισσότερα για την Greenpeace στην ιστοσελίδα www.greenpeace.org.

Παιδιά, θα εας ενδιέφερε όταν μεγαλώσετε να στηρίξετε το έργο μιας τέτοιας οργάνωσης;

Ποια οργάνωση θα επιλέγατε και για ποιους λόγους;

- ♦ Γράφω για την οργάνωση που επέλεξα:

.....

.....

.....

ΜΕ ΛΙΤΑ ΛΟΓΙΑ...

Όλο και περισσότερα κράτη γίνονται μέλη Διεθνών Οργανισμών και όλο και περισσότεροι άνθρωποι συμμετέχουν σε Διεθνείς Οργανώσεις με στόχο να διαφυλάξουν την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια, την υγεία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Εργάζονται όλοι μαζί ειρηνικά για να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής στον πλανήτη μας και να προστατεύσουν τους λαούς της γης.

Ανακεφαλαίωση

Η ζωή δεκατομμυρίων ανθρώπων του πλανήτη μας καθώς και το περιβάλλον στο οποίο ζούμε απειλούνται από σοβαρά παγκόσμια προβλήματα, όπως πολέμους, αρρώστιες, φτώχεια, ρύπανση κ. ά. Για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προβλημάτων, απαιτείται η διαρκής συνεργασία των κρατών.

Τα κράτη μέλη των Διεθνών Οργανισμών έχουν κοινούς σκοπούς και μόνιμη συνεργασία σε θέματα κοινωνικά, πολιτικά, ανθρωπιστικά και μορφωτικά. Έτσι, προσπαθούν να διασφαλίσουν την ειρήνη, να βοηθήσουν τους φτωχούς και αδύναμους λαούς και να λάβουν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα, ευαισθητοποιημένοι πολίτες συμμετέχουν σε Διεθνείς Οργανώσεις που αγωνίζονται προσφέροντας βοήθεια σε όσους έχουν ανάγκη (σε παιδιά, σε φτωχούς, σε άστεγους, σε δύματα πολέμου κ.ά.).

Ενότητα Β΄

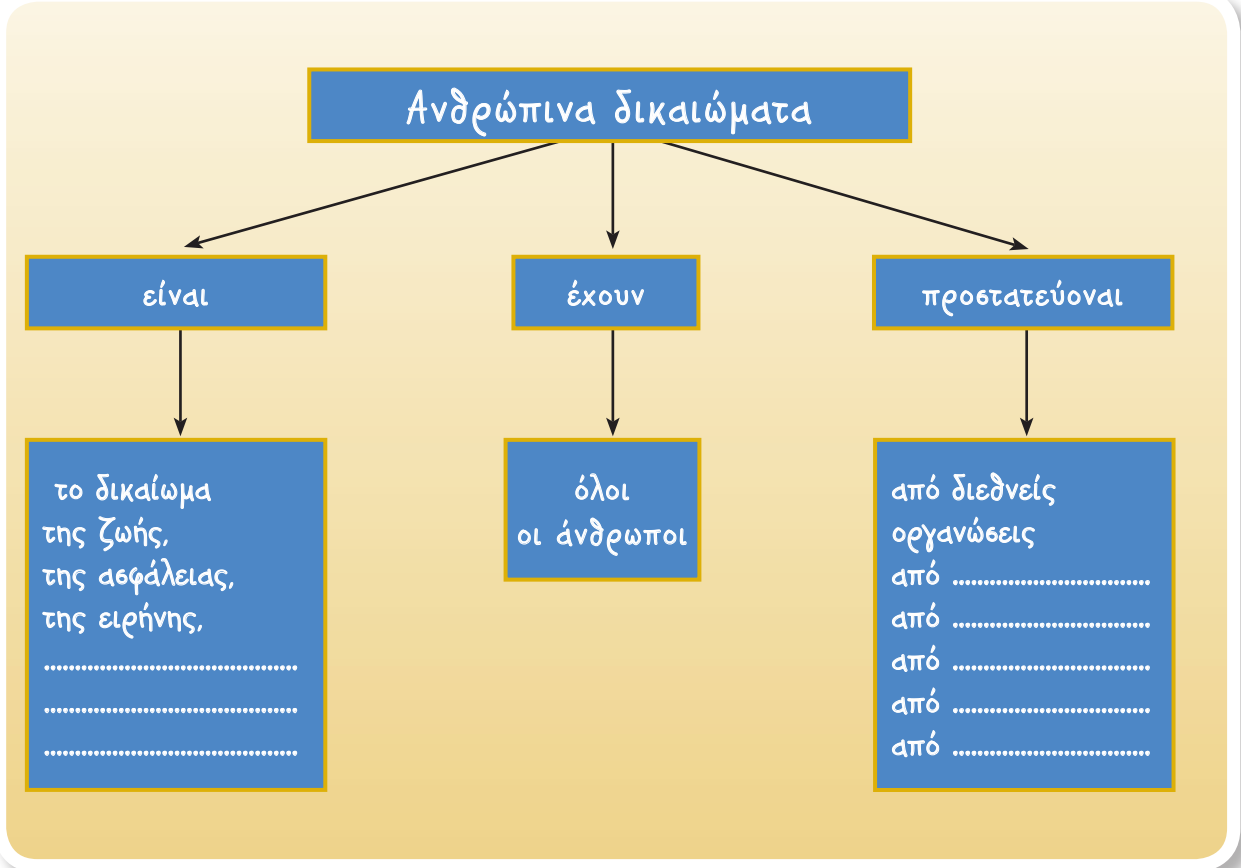
Τα ανθρώπινα δικαιώματα

Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαιώματα!

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όλοι είμαστε ίσοι.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

φωτ. 1.1

Κάθε πυρηνική έκρηξη συνοδεύεται από ψύχος, σκοτάδι, ραδιενέργεια, πυροτοξίνες και υπέρυθρες ακτίνες που θέτουν σε κίνδυνο την ύπαρξη ολόκληρης της ανθρωπότητας.

«Στις 6 Αυγούστου 1945 η πρώτη ατομική βόμβα σκορπίζει τον θάνατο στη Χιροσίμα. Με την έκρηξη αφανίζονται 70.000 άνθρωποι, που γίνονται 140.000 ως το τέλος του 1945 και 200.000 μέχρι σήμερα. Το πείραμα επαναλαμβάνεται στις 9 Αυγούστου 1945 στο Ναγκασάκι. Το αποτέλεσμα είναι άλλοι 70.000 νεκροί και μέχρι σήμερα 100.000. Ο συνολικός αριθμός των θυμάτων των δύο ατομικών βομβών είναι 300.000 άνθρωποι».

Πηγή: <http://www.focusmag.gr>

❖ Συζητάμε για την αξία της ζωής.

Μετά από δύο παγκόσμιους πολέμους τα κράτη αποφάσισαν να προστατέψουν τα δικαιώματα του ανθρώπου, όπως το δικαίωμα **της ζωής, της αξιοπρέπειας, της ασφάλειας, της ελευθερίας, της μόρφωσης, της ίσης προστασίας από τον νόμο.** Στις 10 Δεκεμβρίου του 1948 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε την **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**, με την οποία τα κράτη αναγνώρισαν τα ατομικά, πολιτιστικά, οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα του ανθρώπου. Παράλληλα, διακήρυξαν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν διεθνή ευθύνη και όχι μόνο εσωτερική υπόθεση των κρατών.

Από το 1948 και εξής η Οικουμενική Διακήρυξη δεσμεύει όλα τα κράτη. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου γίνονται σεβαστά από όλα τα κράτη και ισχύουν για όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα από το φύλο, τη γλώσσα, την καταγωγή ή τη θρησκεία τους.

Και τι συμβαίνει
όταν κάποιος δεν
τηρούν αυτή
τη συμφωνία;

Τότε η Διεθνής Αμνηστία
αναλαμβάνει να προστατεύει
ανθρώπους και κοινότητες
σε όλο τον κόσμο και εφαρ-
μόζεται το Διεθνές Ανθρω-
πιστικό Δίκαιο!

Η Διεθνής Αμνηστία είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που υποστηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα μέλη της παρά τη διαφορετική τους προέλευση και τις πεποιθήσεις, υπηρετούν έναν κοινό στόχο: όλοι οι άνθρωποι να ζουν με αξιοπρέπεια, ελεύθεροι και πραγματικά ασφαλείς.

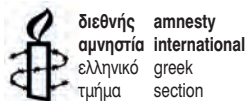
Η Διεθνής Αμνηστία συμβάλλει στην προστασία των ανθρώπων ολόκληρου του κόσμου αποκαλύπτοντας τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσπαθώντας να τις εξαλείψει.

Ανοίγω την ιστοσελίδα <http://www.amnesty.org.gr>, διαβάζω περισσότερα για το έργο της Διεθνούς Αμνηστίας και μαθαίνω για τις δράσεις των σχολείων.

φωτ. 1.2

Το κερί συμβολίζει το μήνυμα
που στέλνουν τα μέλη
της Διεθνούς Αμνηστίας
σε όσους έχουν ανάγκη
σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η 10η Δεκεμβρίου έχει οριστεί ως η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

 βοηθήστε τώρα!

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ

«Είμαστε αρκετοί και είμαστε εδώ για να σας βοηθήσουμε. Ζητούμε να είστε ασφαλείς και να είμαστε όλοι ασφαλείς από την καταπίεση. Ζητούμε σεβασμό της αξιοπρέπειάς σας και σεβασμό της αξιοπρέπειας όλων μας. Και δεν θα σταματήσουμε έως ότου όλοι να μπορούμε να ζούμε σε έναν κόσμο με δικαιοσύνη και αξιοπρέπεια».

Πηγή: <http://www.amnesty.org.gr>

❖ Σχολιάζουμε τα παρακάτω μηνύματα:

Εκστρατεία - Ιράν: κράτηση γυναικών σε απομόνωση

Περισσότερες από 30 γυναίκες κρατούνται σε συνθήκες απομόνωσης χωρίς να τους έχουν απαγγελθεί κατηγορίες στη φυλακή Έβιν στην Τεχεράνη. Η Διεθνής Αμνηστία θεωρεί ότι είναι κρατούμενες συνείδησης που κρατούνται μόνο και μόνο επειδή πήραν μέρος σε μια ειρηνική διαμαρτυρία. Κάντε κάτι τώρα! Στείλε με e-mail επιστολή στον Πρόεδρο του Ιράν ζητώντας την άμεση και άνευ όρων απελευθέρωση των γυναικών.

<http://www.amnesty.org.gr/campaigns/actforwomen/actnow/iran.htm>

Κάντε κάτι τώρα για να σταματήσουμε τη βία κατά των γυναικών

Εκστρατεία

Παιδιά –στρατιώτες στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο η στρατολόγηση και χρησιμοποίηση παιδιών κάτω των 15 ετών θεωρείται έγκλημα πολέμου. Τον Ιανουάριο του 2000, οι κυβερνήσεις του κόσμου συμφώνησαν να απαγορεύσουν τη συμμετοχή παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις.

Κι όμως, σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Η.Ε., το 2006 υπολογίζεται ότι περισσότερα από 250.000 παιδιά συμμετείχαν ενεργά σε ένοπλες συγκρούσεις, σε κυβερνητικές ένοπλες δυνάμεις, τάγματα πολιτοφυλακής ή άλλες ένοπλες αντιπολιτευόμενες ομάδες.

Κάντε κάτι τώρα! Στείλε με e-mail επιστολή - έκκληση προς τον Πρόεδρο της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό!

<http://www.amnesty.org.gr/campaigns/childsoldiers/index.htm>

- ◆ Σημειώνω μερικές από τις ημέρες παγκόσμιων αφιερωμάτων και αναζητώ και άλλες στην ιστοσελίδα της Διεθνούς Αμνηστίας.:

ΗΜΕΡΕΣ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ
8 Μαρτίου	Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας
2 Απριλίου	Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου
25 Μαΐου	Παγκόσμια Ημέρα αλληλεγγύης στους λαούς, που αγωνίζονται για Ελευθερία, Ανεξαρτησία και Ανθρώπινα Δικαιώματα
4 Ιουνίου	Διεθνής Ημέρα των Δικαιωμάτων του Παιδιού

❖ Συζητάμε και γράφουμε μηνύματα σε κάρτες για να τα στείλουμε στη Διεθνή Αμνηστία, δηλώνοντας τη συμμετοχή και την υποστήριξή μας στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

φωτ. 1.3 Μερική προστασία από τη ραδιενέργεια

φωτ. 1.4 Μετά από έκρηξη πυρηνικού αντιδραστήρα σε εργοστάσιο

Παρατηρούμε τις εικόνες, διαβάζουμε και σχολιάζουμε:

Στις 26 Απριλίου 1986 στο Τσερνομπίλ ένα πυρηνικό δυστύχημα απελευθέρωσε ραδιενέργεια 40 φορές μεγαλύτερη από αυτή των Χιροσίμα και Ναγκασάκι. Ραδιενεργό νέφος δημιουργήθηκε πάνω από την Ουκρανία, τη Λευκορωσία, τη Ρωσία και άλλες περιοχές της Ευρώπης εκθέτοντας στη ραδιενέργεια περίπου 8,5 εκατομμύρια ανθρώπους. Μετά την έκρηξη και την πυρκαγιά που ακολούθησε πολλοί άνθρωποι πέθαναν και αρκετοί αρρωσταίνουν μέχρι σήμερα από λευχαιμία και καρκίνο.

- ❖ Συζητάμε για το συγκεκριμένο γεγονός.
- ✓ Ποια δικαιώματα των ανθρώπων παραβιάστηκαν;
- ✓ Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι εκεί;
- ✓ Ποιες οργανώσεις θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους ανθρώπους αυτής της περιοχής;

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει ως στόχο να κατοχυρώσει ανθρώπινα δικαιώματα όπως το δικαίωμα της ζωής, της αξιοπρέπειας, της ασφάλειας, της ελευθερίας, της μόρφωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Διεθνής Αμνηστία είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση που συμβάλλει στην προστασία ανθρώπων ολόκληρου του κόσμου. Τα μέλη και οι υποστηρικτές της αγωνίζονται όχι μόνο για την πρόληψη αλλά και την αποκάλυψη της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διαμαρτύρονται δημόσια για να σταματήσουν οι παραβιάσεις. Το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο προστατεύει τους αμάχους, τους ασθενείς, τους αιχμαλώτους πολέμου και γενικά όλους, όσοι δεν λαμβάνουν μέρος σε πολεμικές συγκρούσεις και απαγορεύει τη χρήση χημικών ή βιολογικών όπλων.

Τα δικαιώματα του παιδιού

φωτ. 2.1 Τα δικαιώματα των παιδιών

- ❖ Με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας μας συζητάμε για τα δικαιώματα του παιδιού.

Και εμείς τα παιδιά έχουμε δικαιώματα!

Ναι, και πρέπει να τα έβονται και να τα προστατεύουν όλοι.

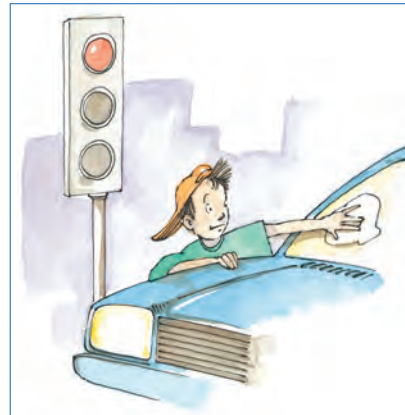

Όπως οι μεγάλοι, έτσι και τα παιδιά έχουν δικαιώματα που προστατεύονται από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού (Unicef). Η Σύμβαση περιλαμβάνει 54 άρθρα, τέθηκε σε ισχύ από το έτος 1990 και την έχουν υπογράψει σχεδόν όλες οι χώρες του κόσμου. Τα κυριότερα δικαιώματα των παιδιών είναι:

- Το δικαίωμα για ζωή, δηλαδή για στέγη, φαγητό και γιατρό αν αρρωστήσουν.
- Το δικαίωμα να είναι ασφαλή, δηλαδή να μην τα κακοποιούν, να μην τα αμελούν, να μην τα εκμεταλλεύονται.
- Το δικαίωμα για εκπαίδευση και παιχνίδι.
- Το δικαίωμα να σκέφτονται και να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους.

- ❖ Παρατηρούμε τις εικόνες, συζητάμε και συμπληρώνουμε στη λεξάντα τα δικαιώματα των παιδιών που παραβιάζονται:

- ❖ Στα σκίτσα παρουσιάζονται κάποια από τα δικαιώματα των παιδιών που παραβιάζονται στη σημερινή εποχή. Γνωρίζετε κάποια άλλα δικαιώματα που παραβιάζονται;

Μαθαίνουμε για τους υπερασπιστές των παιδιών:

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι μια Ανεξάρτητη Αρχή, λειτουργεί δηλαδή με βάση κανόνες που ορίζει η ίδια η Αρχή και ελέγχεται μόνο από τη Βουλή των Ελλήνων. Δημιουργήθηκε το 1997 για να προστατεύει τα δικαιώματα όλων των πολιτών. Κάθε πολίτης, ανεξάρτητα από την εθνικότητά του, μπορεί να απευθυνθεί στον Συνήγορο αν αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα με δημόσια υπηρεσία στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Οι υπηρεσίες του είναι δωρεάν.

Ένα από τα τμήματα του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ο **Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού**. Αποστολή του είναι να υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ανηλίκων, δηλαδή όλων των αγοριών και των κοριτσιών έως 18 ετών.

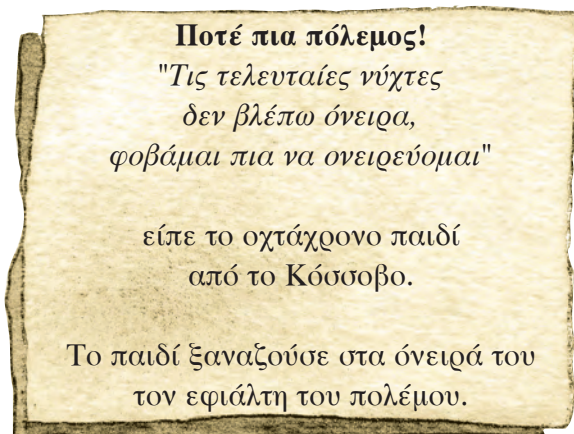

Συμβουλευόμαστε την ιστοσελίδα:

<https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el> και μαθαίνουμε περισσότερα για τη δράση του Συνηγόρου του παιδιού στα σχολεία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Παραθέτουμε ένα από τα τελευταία σημειώματα του Αντώνη Σαμαράκη που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό της UNICEF και παραμένει επίκαιρο:

❖ Συζητάμε ποια δικαιώματα του παιδιού παραβιάζονται, όταν γίνεται πόλεμος.

1. Το δικαίωμα να ζήσει.
2. Το δικαίωμα να έχει φαγητό.
3. Το δικαίωμα να πηγαίνει στο σχολείο.
4.
5.
6.

2. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Αμνηστίας αγόρια και κορίτσια στρατολογούνται είτε δια της βίας είτε με τη θέλησή τους σε ένοπλες ομάδες στο ανατολικό Κονγκό, όπου ο εμφύλιος πόλεμος μαίνεται ακόμα. Σε φτωχές περιοχές που ρημάζονται από τον πόλεμο τα παιδιά, που έτσι και αλλιώς δεν πηγαίνουν στο σχολείο, κατατάσσονται προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα πιάτο φαγητό. Σε άλλες περιπτώσεις τα αρπάζουν και τα υποχρεώνουν να καταταγούν. Αρκετά από αυτά καταλήγουν να πολεμούν, ενώ άλλα χρησιμοποιούνται ως κατάσκοποι, αγγελιοφόροι, μεταφορείς ή φρουροί.

- ✓ Ποιες σκέψεις κάνετε σχετικά με αυτό το θέμα;
- ✓ Εμείς τι μπορούμε να κάνουμε για να αλλάξει ο κόσμος μας;

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ...

Όλα σχεδόν τα κράτη έχουν χρέος να φροντίζουν να εξασφαλίζουν στα παιδιά την αναγκαία προστασία και ασφάλεια και να παρέχουν τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξή τους. Για τον λόγο αυτό λαμβάνουν μέτρα που προστατεύουν τα δικαιώματα των παιδιών.

Ανακεφαλαίωση

Με την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα δικαιώματα του ατόμου για ζωή, ασφάλεια και ειρήνη γίνονται οικουμενικά.

Δυστυχώς όμως, αν και τα περισσότερα κράτη αναγνωρίζουν τα δικαιώματα του ατόμου, σημειώνονται καθημερινά χιλιάδες παραβιάσεις.

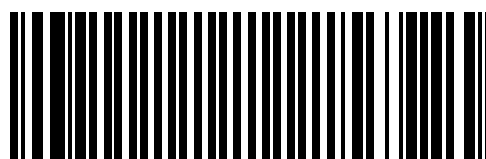
Διεθνείς Οργανώσεις, όπως η Διεθνής Αμνηστία, η Unicef, αγωνίζονται καθημερινά για να ζουν όλοι οι άνθρωποι με αξιοπρέπεια, ελεύθεροι και πραγματικά ασφαλείς και για να προστατεύσουν τα δικαιώματα των παιδιών που παραβιάζονται σε μερικές χώρες ακόμη και σήμερα.

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0204
ISBN 978-960-06-2632-2

(01) 000000 0 10 0204 1